

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Trei schimburi

la Filipeștii de Pădure

Pământul acesta cutat, cu profiluri de dealuri rugini-roșietice toamna și primăvara și zugrăvite acum în tonuri multiple de verde, ascunde alte reliefuluri, cu fruntea întoarsă înspre adâncurile adânci, ca într-o rugăciune la altarul bogățiilor noastre, ale tuturor, reliefuluri ce se privesc în oglinda de întuneric a țifeiului, cu care s-au înfrățit în lungile vârste ale timpului, fără ca omul să le fi întrerupt îmbrățișarea tăcută, pînă nu demult, adică după 1945. Așa s-a întîmplat la Filipeștii de Pădure, aproape de București, dar și mai aproape de Ploiești și Tîrgoviște, în acest triunghi de istorie românească, unde regimul nostru a creat — cum ne-a spus inginerul Avram Oniciu, directorul întreprinderii — o mină tînără, foarte tînără, în raport cu cele tradiționale, pe care, îndepărtații noștri strămoși știau să le scurme. Aici, la Filipeștii de Pădure, înaintea eliberării țării, cîțiva

(Continuare în pagina 6)

EMANUEL VALERIU ■

Din cuptoarele pămîntului, aromă de piine nouă. Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Eroul necunoscut

Desigur că a fost și el copil
Desigur a avut și el o mamă ;
Poate mai este încă așteptat
Să vină într-o vară, într-o toamnă ;

Poate-a avut pe undeva copii
Poate femeia lui încă-l mai crede
Pe undeva în viață respirînd,
Poate nu vrea să-l știe iarbă verde.

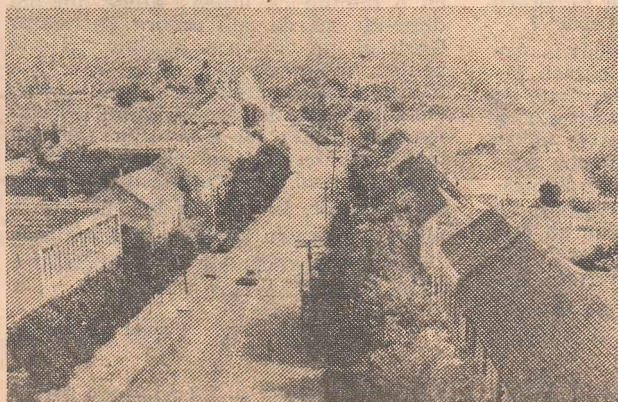
Pe undeva desigur s-a păstrat
Zîmbetul lui și poate vreo scrisoare
Scrisă cu praf de pușcă noaptea cînd
Viața se vrea în veci nemuritoare.

Necunoscut ? Cînd trebuie să ai
Oricum o mamă ce ți-a dat lumină ?
Necunoscut e poate bunul vînt
Ce umblă din colină în colină.

Pe cînd cei cunoscuți au viața lor
Și moartea lor ce nimeni nu le-o schimbă
Prin cel Necunoscut necunoscuții toți
Trăiesc într-o aceeași sfîntă limbă.

Și poate fi oricărei mame fiu
Ce-l mai așteaptă încă-ngrijorată
Și dintre morți el poate fi strigat
Mereu cu toate numele deodată.

DAN VERONA ■

AZI, PE „ȘOSEAUA MILIONARILOR“

● Replică, după 16 ani, la o cunoscută carte de reportaj inspirată de începuturile transformării socialiste în agricultură.

(Pag. 12-13)

● DE LA SOLURI ARIDE, LUNARE, LA CÎMPURI FERTILE : un argument, între atîtea altele, despre forța transformatoare a științei pusă în slujba progresului economic. (pagina 10)

● PROBLEME REZOLVATE ȘI (MAI ALES) NEREZOLVATE ALE TRANSPORTULUI ÎN COMUN : răspunsurile directorului general al I.T.B. la întrebări puse de „Flacăra” — întrebări care, de fapt, sînt ale cetățenilor. (pagina 9)

Bătrîna și truda

Piața Craiovei, zi de vară. Lubeșițe multe, struguri, pepeni, verdețuri, voci stîNSE sau mai pline de amintirea fumului de tutun strigă, cheamă, îndeamnă. Piață. Un singur sunet desparte acest cuvînt de celălalt. Viață. Deodată rumoarea este spartă de un individ ciudat care spune vorbe fără legătură și în fond cerșește îndurare și înțelegere de la oameni. Omul este beat, căldura îl face și mai vorbăreț. Sincope mari despart înțelesurile și deodată aud lîngă mine o femeie comentînd ce spune individul ciudat și întrebînd de lîngă chita ei mare de pătrunjel ce e, ce vrea, cine este ?

— Nu știu ce zice, îi spun.

— Da' ce-o vrea, mamă ?

— Cred că vrea să-l ajute lumea.

— Auzi, mamă, de ce nu s-a ajutat el cînd a fost tînăr ? Să fi muncit, să fi pus ban pe ban și să-și fi făcut o covecuță, nu te ninge, nu te plouă. Eu nu am avut nimic, nici o palmă de pămînt, am muncit pe la unul și pe la altul, pe la boieri și pe la de-i mai mici și mi-am făcut cît am putut.

— Dar de unde știți ce vrea ?

— Știu că merge cu cerșeala. Cît ești tînăr să muncești, ca să nu cerșești cînd ești bătrîn. Și cît ești bătrîn să muncești că, uite, eu am 77 de ani și de două ori pe săptămînă vin la piață cu pătrunjel, cu ardei iute — ai, mamă, nu îei niște ardei iute că pătrunjel nu cred că îei că nu oi face ciorbe — vin și cu cimbru să vînd. Sînt crescute la mine în curte. Toate sîntem așa aici. Și după aia zilele celelalte mă duc la global că noră-mea-i bolnavă, săraca, și nu poate.

— Bine, da' și dumneavoastră sînteți bătrînă și un om bătrîn nu este mult mai putincios — încerc eu să intru în stratul limbajului vechi acolo unde cred că mă pot apropia de această femeie bătrînă — mai putincios decît un om tînăr bolnav.

— E bolnavă, mamă, e bolnavă rău. Dacă nu are ea nici copii. Ne-am cumpărat unul de la oraș...

— De ce credeți că-i este mai greu nurorii dumneavoastră decît dumneavoastră să muncească ?

— Mamă, îmi zice femeia, eu și dacă oi muri, mor de bătrînețe, n-a murit nimeni din muncă. Acum, la noi, la Ișalnița, nu ar fi greu cu munca, este greu cu dusul la muncă, că este încolo spre Amaradia, știi matale pe acolo ?

— Știu !

— Și cînd viu aicea la piață, viu că mai scot și eu bani, mai dau pe Rată, mai... că ne-am vîndut toți copilului ăsta de l-am cumpărat. Muică, eu îți spun ceva dar să nu mă spui, noi am cumpărat copilul acesta pe bani mulți. Ni l-a dat unul, a vorbit el acolo, și am dat 20 000 de lei ca să putem să-l luăm gratis.

— Da' nu costă nimic o înfiere.

— Ete, muică, pe noi ne-a costat. Da' să nu mă spui la cineva, să nu ni-l ia.

Mă uit la mîinile mari, aspre, bune, ale acestei femei, în ea trăiește pentru o clipă maica-mare a mea și, dacă ați vedea-o, ar trăi pentru fiecare dintre dumneavoastră amintirea bunicii, a femeii care face piine, îngrijește cîmpul și crește copii, a femeii care nu poate înțelege cum de sînt oameni pe lumea asta care nu muncesc.

— Cît ești tînăr te iubesc toți, cînd îmbătrînești te mai uită. Cît ești tînăr trebuie să pui mîna să muncești, că dacă te înveți cu munca, în muncă îmbătrînești. Și dacă nu muncești, ce să faci ? Eu cred că dacă nu munceam, muream. Auzi-l pe ăla, decît să dea din gură mai bine s-ar duce și ar munci. Da' matale cine ești ?

(Continuare în pagina 4)

ADRIAN PĂUNESCU ■

În zilele insurecției și după aceea

Bătălia de la porțile orașului

După cum se știe, prima și cea mai importantă problemă, care condiționa reușita insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, era asigurarea — cu orice preț — a stăpînirii orașului. Comandamentul Militar, care avea răspunderea operațiilor, dispunea inițial de 3 regimente de cavalerie, la care se adăugau un batalion de parașutiști (la Pipera) și câteva companii de recruți, de la părțile sedentare ale unităților din garnizoana București. Aceste trupe au fost sprijinite energetic de la început de formațiunile de luptă patriotice, organizate din vreme de către partid din muncitori de la Căile Ferate, de la Uzinele „Malaxa” și de la alte întreprinderi bucureștene.

În fața acestor efective modeste, dușmanul dispunea — numai în interiorul Capitalei — de peste 5000 de oameni, în sprijinul cărora puteau interveni repede alți 6000, aflați în zona acoperită a pădurilor Băneasa și Tunari și pe Aeroporturile Otopeni și Băneasa. Menționez că fasciștii, presimțind că se avea să se întâmple, transformaseră Pădurea Băneasa, denumită de ei „Lagerwald”, într-un puternic „reduit”, capabil să facă față oricărei neplăceri din partea noastră. Dar hitleristii mai aveau la Ploiești și în zona petroliferă peste 20000 de oameni care păzeau cea mai importantă bogăție ce nu le aparținea, petrolul țării noastre.

Chiar în aceste condiții, comuniștii români, inițiatorii insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, principalii săi organizatori și conducători totodată, n-au prețuit să pornească la luptă, într-una din cele mai grele situații din istoria noastră; și prin asta ei au binemeritat de la patrie.

Incredător în forțele poporului — însetat de libertate națională și socială — cunoscând starea de spirit antihitleristă a populației și armatei, folosind împrejurările favorabile, create de victoriile armatei sovietice, de puternicele lovituri pe care le dădeau în acele zile trupelor hitleriste, în zona Iași-Chișinău, P.C.R. a trecut împreună cu celelalte forțe cu care colabora în înfăptuirea planului său îndelung pregătit.

Îndată ce s-au adunat comandantii de unități la Comandamentul Militar al Capitalei, în Palatul Brâncoveanu, generalul Iosif Teodorescu, împreună cu șeful de stat-major, colonelul Dămăceanu, ne-au expus „planul de acțiune”, care — în linii mari — prevedea ca: a. — Regimentul 2 Călărași și 4 Roșiori să încercuiască și să dezarmeze, în noaptea de 23/24. VIII, toate unitățile și misiunile militare hitleriste din oraș, în timp ce: b. Garda ealăre va interzice — cu orice preț — pătrunderea forțelor dușmane în Capitală, pe direcțiile: 1. — Tunari — Herăstrău, 2. — Otopeni — Băneasa, și 3. — Mogoșoaia — Străulești — București.

E clar că Garda ealăre, regimentul pe care-l comandam, primea, în după-amiaza aceea, o misiune decisivă; și, de altfel, acest lucru mi l-a confirmat, fără înconjur, chiar comandantul Capitalei, în clipa des-

părții: aveam să ducem o acțiune defensivă, fără gînd de retragere.

Revenind la misiunea principală, amintesc că, după o scurtă recunoaștere a terenului, efectuată încă pe lumină, am hotărît să-mi instalez apărarea la sud de „centura lacurilor” unde poziția era bine acoperită de obstacole naturale greu de trecut și se putea apăra cu forțe puține, chiar împotriva unui inamic superior. Într-adevăr, la traversarea lacurilor Băneasa și Herăstrău, cele trei direcții de pătrundere în oraș sînt „sugrumate” de podurile respective, care constituie pentru atacator „puncte obligate de trecere”.

Dispozitivul s-a realizat complet către miezul nopții; dar este inutil să afirm că nimeni n-a mai putut închide ochii după aceea. Toți eram conștienți că regimentul nostru fusese pus de strajă la porțile cele mai primejdive ale Capitalei, ca să asigure liniștea și securitatea cetățenilor și pentru a garanta buna desfășurare a insurecției. Acest sentiment de mare răspundere, pe care l-am constatat atunci la toți ofițerii și ostașii mei, s-a dovedit a fi îndreptățit cînd s-a cunoscut conținutul ordinului telegrafic, care emana direct de la cartierul lui Hitler și prevedea ca trupele germane: 1. să pătrundă cu forța în București, și — împreună cu hitleristii blocați în oraș — să înăbușe „răscoala”; 2. să aresteze pe toți conducătorii mișcării, să instaleze imediat un guvern pro-german și să treacă la represalii energice împotriva poporului român.

Și totuși noaptea de 23-24 august s-a scurs destul de liniștit; un singur eveniment merită să fie menționat: trecerea generalului nazist Gerstenberg prin liniile noastre, spre Otopeni. Se știe că acel general s-a prezentat la Palat, angajîndu-se, pe cuvînt de onoare, că va convinge pe colegii săi generali, aflați în Lagerwald, să părăsească — fără luptă — teritoriul României. I s-au dat, ca însoțitori, doi ofițeri de Stat Major, avînd asupra lor un permis de trecere de la C.M.C. Și astfel, s-a prezentat la Podul Băneasa, unde a fost oprit de sublt. Lucian Spiroiu, care comanda plutonul înscărcinat cu paza apropiată a baricadei.

După controlarea actelor, ofițerul i-a îngăduit să treacă; dar, odată ajuns în Pădurea Băneasa — la ai lui — Gerstenberg a arestat pe cei doi însoțitori români și a organizat, personal, atacul ce avea să se dezlănțuie, peste câteva ore, la Podul Băneasa. El avea să plătească însă curînd cutezanța sa. În dimineața de 28 august — retrăgîndu-se de la Otopeni — împreună cu colegul său generalul Stahel (singerosul călău al Varșoviei) și cu 2000 de hitleristi valizi, imbarcați în mașini — Gerstenberg a încercat să se salveze spre Ardeal, prin pasul Buzăului; dar a fost capturat de elemente din comandamentul Armatei a 4-a, din ordinul generalului Ilie Șteflea, la Chergița, localitate istorică, pe vremuri reședință de vară a voievozilor munteni. Și astfel, făcînd calea întoarsă, omul în care Hitler își pusese

toată nădejdea pentru „pacificarea” României, a trecut — de astă dată fără nici o opreliște — peste podul de la Băneasa și a nimerit tocmai într-un lagăr de prizonieri...

Cît privește lupta de la Băneasa, apelez și la însemnările poetului Teodor Bals, subofiter al regimentului.

„Noapte de așteptare, de nesomn, de pîndă. La 2 după miezul nopții, ne inspectează din nou colonelul nostru. Curînd se face ziuă. Pe șoseaua Ploieștilor apare o coloană de mașini grele, tunuri și motocicletă. Alarmă. Le numărăm. Coboră dînspre aeroport.

Vin hitleristii, strigă cineva. Se opresc pe pod, la baricadă. Încearcă să curețe terenul. Sar din mașini și vin spre pod, în fugă. Puzderie. Un tun antiaerian, greu, în capul coloanei, foarte aproape de baricadă. Servanții îi coboră țeava spre liniile noastre. De pe pod s-au dezlănțuit mitralierele. Răspundem și noi acum, cu puști mitraliere... Cînd țeava tunului antiaerian coboră însă, să poată începe tragerea terestră, din dreapta și din stînga soselei, dintre tufisuri cele trei tunuri anti-tanc ale noastre au deschis focul. Și câteva proiectile — trase de sergentul Virtosu — l-au nimerit în plin. Atunci inamicul a întetit, furibund, focul mitralierelor, al brandurilor. Și-al tunurilor. Un nou proiectil de-al nostru a nimerit în plin camionul cu muniții intrat pe pod. Au început exploziile-n lanț. Împăimîntați, hitleristii s-au aruncat la pămînt; alții au rupt-o la fugă înapoi. Cîteva mașini au luat foc, blocînd, mai bine decît bîrcile, șoseaua.”

„Vin Stukas-urile!” Atît am putut nota, într-un răgaz de o clipă. Dînspre Otopeni, pe cerul clar al dimineții, au apărut siluetele bombardierelor de picaj. Au trecut pe deasupra noastră într-un arc de cerc. Din spate, cîzînd pe o parte ca niște păsări impuscate, se prăvăleau spre noi, mitraliînd. Priveam ghemuiți în gropi bombele ce se desprindeau de sub aripi.”

Toată dimineața a durat bombardamentul, dezlănțuit concomitent cu armele de foc ale trupelor hitleriste de dincolo de lac. Au încercat un nou atac. Veneau, țîșnînd în salturi scurte, pe șosea. Un val, un altul, al treilea, și altele din urmă, tot mai multe. Trăgeam cu disperare. Tevile carabinelor și ale automatelor frigeau. Era pe podul de peste lac o viermurală de oameni, tîrîndu-se printre cadavre. Dar nu puteau înainta; cădeau acolo, zvîrcolindu-se secerăți de-ai noștri.”

Grăbit să execute porunca lui Hitler, generalul Gerstenberg alesese drumul cel mai scurt (autostrada), pentru a pătrunde în Capitală; dar, așa cum se întîmplă uneori, acel drum s-a dovedit a nu fi fost și cel mai bun. Și astfel, dîndu-și seama că nu poate răzbi peste pod, el a recurs la aviație, executînd bombardamente furibunde asupra poziției noastre, în nădejdea că ne va zdrobi rezistența. Dar n-a izbutit decît să ne provoace pierderi și să distrugă podul de pe calea ferată București — Constanța, care —

lovit în plin — s-a prăbușit, blocînd complet circulația pe autostradă.

Așa s-a desfășurat încheierea hotărîtoare cu dușmanul din acele zile ale memorabilului august 1944. Și primul omagiu scris adus luptătorilor din Garda ealăre a fost acela al Comandamentului Capitalei, care își încheie „Darea de seamă” asupra operațiunilor regimentului printr-o frază cuprinzătoare:

„Rezistența dirză și hotărîtă a ostașilor acestui brav regiment de gardă a pus stavilă definitiv pătrunderii germanilor în capitala țării, garantînd astfel desfășurarea favorabilă a insurecției și asigurînd viitoarea bază de plecare la atac, pentru nimicirea completă a cîmpitorilor fasciști” (v. Arhiva M.F.A. — vol. 242/1 — fila 72).

După cîțiva ani de la consumarea acestor fapte, Partidul Comunist Român a hotărît ca — pe locul de unde a plecat riposta nimicitoare împotriva cîmpitorilor — să fie așezată o placă comemorativă, pe care stă scris:

„De-a lungul acestei căi ferate, de la comuna Pipera și pînă la șoseaua București — Chitila, a fost baza de plecare la atac a unităților românești, care au luptat între 24-27 august 1944, pentru apărarea Bucureștiului, împotriva trupelor hitleriste, care acționau dînspre comuna Băneasa și din pădurile Tunari și Băneasa.

Slavă ostașilor români care au luptat pentru libertatea și independența Patriei noastre.”

General locotenent în rezervă
MARCEL OLTEANU ■

„În amintirile noastre, noi, cei din comuna Teglás, îl pomenim cu cea mai mare cinste pe ostașul român Popescu Gh. Ion”

La 33 de ani de la Eliberare, de la insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, de la întoarcerea armelor împotriva invadatorului, încă primim — de sub vremea care, se spune, șterge totul, de sub iarba care, se spune, crește indiferentă peste amintiri — niște vești. Niște vești de atunci, niște vești încă proaspete, încă vii, niște documente încă necunoscute, niște file care îmbogățesc — mereu și mereu — sfînta carte a luptei românilor pentru libertate și demnitate. Pentru libertatea și demnitatea noastră, pentru libertatea și demnitatea celor de-o seamă cu noi.

Un fapt, dintre multe, scoțînd din groapa comună a eroilor anonimi — a miilor și răsmiilor de eroi / anonimi, jertfiți în această luptă — un nume: caporalul Popescu Gh. Ion din satul Arcani, județul Gorj. Un nume care — scos din uitare pe un meleag depărtat al jertfelor românești, prin gestul de pioasă recunoștință al oamenilor care și-au dobîndit libertatea grație lui și celor ca el — călătorește acum înapoi, regăsîndu-și vatra, regăsîndu-i pe cei ai lui.

Dar iată gestul, iată povestea:

Pe adresa cooperatoarei Ana Popescu din Arcani a sosit, de curînd, o scrisoare. O scrisoare din Ungaria prietenească, din comuna Teglás, o scrisoare scurtă și sobră, care-i aducea, după 33 de ani, o veste. O veste nesperată, despre soțul ei, Popescu Gh. Ion, dat dispărut spre sfîrșitul anului '44, în timpul luptelor împotriva fasciștilor. Iată textul, așa cum a fost trimis (trimis, delicat atenție a corespondentului!, în traducere românească):

„Stimată tovarășă Popescu Ana! Soțul dumneavoastră, Popescu Gh. Ion, în lupta cu dușmanii fasciști pentru eliberarea comunei Teglás, și-a jertfit viața pentru libertatea noastră. În amintirile noastre, noi îl pomenim cu cea mai mare cinste. Vă rog foarte mult ca, printr-o scrisoare, să mă informați despre viața lui de acasă, despre viața familiei. Dacă aveți în posesie fotografii, vă rog să mi le trimiteți, pentru a face o copie după ele. După aceea, vi le trimit înapoi. Dacă cunoașteți, dintre foștii camarazi, care sînt în viață, m-ar în-

teresa numele și adresa lor. Informațiile prețioase cerute de mine le voi folosi în istoria eliberării comunei de către luptătorii eroi, dintre care unul este Popescu Gh. Ion. Așteptînd informațiile dumneavoastră, pentru care vă mulțumesc dinainte, rîmîn, cu salut tovarășesc, Molnár Iános, secretar de partid al comunei Teglás.”

Cine a fost Popescu Gh. Ion, cel pomenit cu „cea mai mare cinste” în amintirile locuitorilor comunei Teglás, cel care va intra în „istoria eliberării comunei de către luptătorii eroi”?

A fost un om obișnuit. Născut la Arcani, în 1920, fiu de țărani săraci, rămas orfan de ambii părinți la vîrsta de 13 ani, absolvent (cu note maxime) a șapte clase primare, dar nevoit să se înhame de mic la greul muncilor pentru alții, trăind o copilărie și o adolescență lipsite de bucurii, de orizont. La 21 de ani se însură cu Ana. Un an mai tîrziu, în martie 1942, după ce Ana născuse o fetiță, era încorporat în Batalionul 8 Vinători, pornind pe drumul fără întoarcere al războiului. A scris cît

a scris nevestei-si, dar, de pe la sfîrșitul lui 1944, scrisorile au conținut. Despre caporalul Popescu Gh. Ion nu s-a mai auzit nimic. Ana, îmbrăcată în haine cernite, pe care nu le-a mai părăsit niciodată, și-a crescut singură fetița, care, ajunsă la vîrsta mărîtului, s-a căsătorit cu un muncitor. În memoria tatălui, primul ei născut, un băiețel, a fost botezat tot Ion.

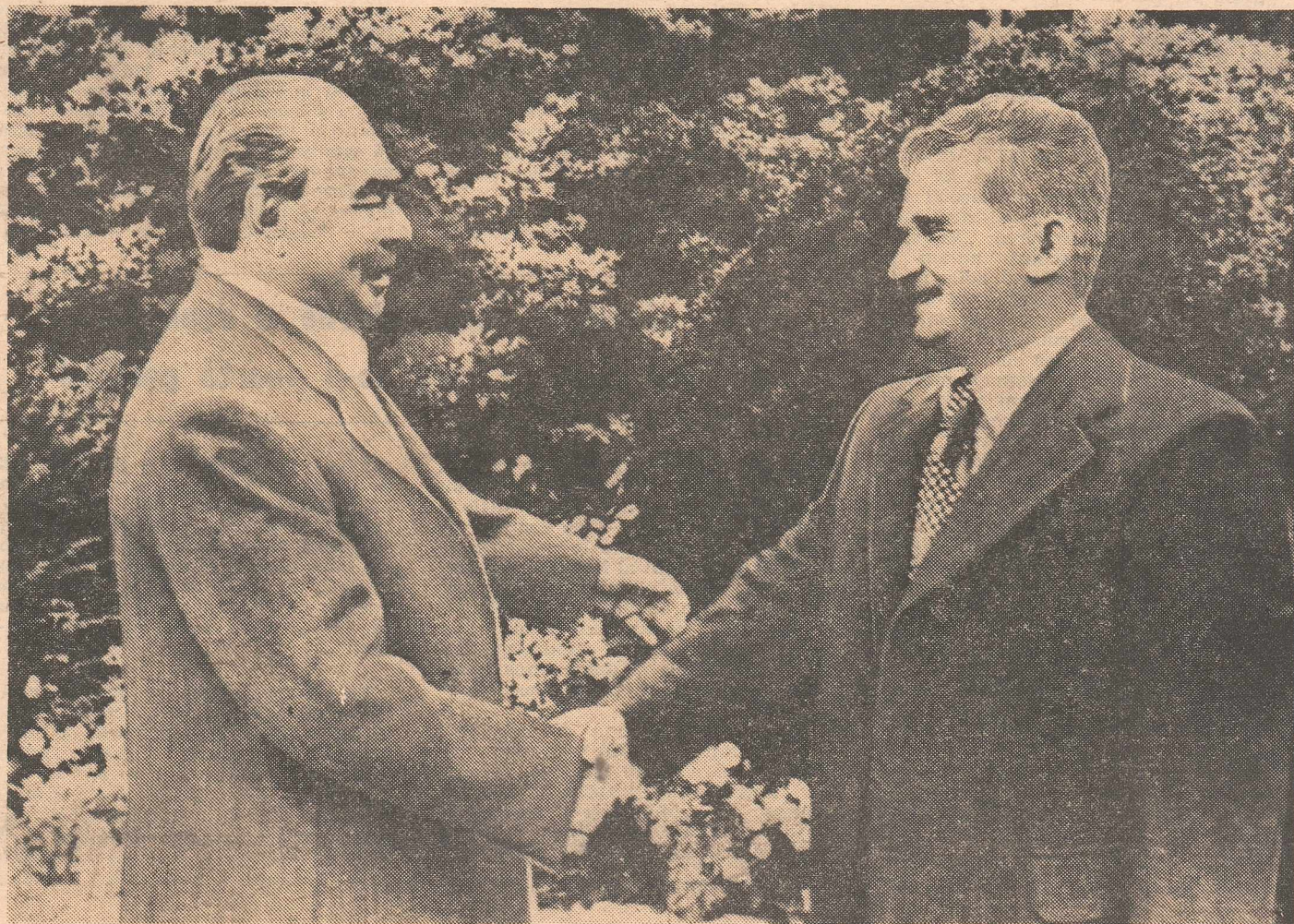
Deci Popescu Gh. Ion a fost un om obișnuit, cu un destin ca atîtea altele, cu o familie ca atîtea altele, un om dintr-un sat de sub umbra Carpaților Gorjului, un om care, luptînd vitejește pentru eliberarea pămîntului său, s-a bătut, la fel de viteaz, pentru alții, pentru niște oameni care, primind libertatea prin jertfa lui și a celor asemeni lui, îi socotesc pe cei căzuți ca pe ai lor, îi cuprînd, cu recunoștință și cinste, în vatra lor, în familia lor, în istoria luptei lor pentru libertate și demnitate.

Un om obișnuit, dar — ca atîția alții — un simbol.

TITU RĂDOI ■

Întâlnirea prietenească din Crimeea a tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev

Nouă contribuție la adâncirea prieteniei și colaborării româno-sovietice

Agenda politică a săptămânii trecute a înscris în cronică relațiilor de prietenie, colaborare multilaterală și solidaritate dintre România și Uniunea Sovietică un nou și important moment: vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în țara vecină, întâlnirea prietenească pe care secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut-o, vineri, 5 august, în Crimeea, cu tovarășul Leonid Brejnev, secretarul general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Desfășurate în ambianța de cordialitate și prietenie, caracteristică raporturilor dintre cele două partide și țări, convorbirile prilejuite de această vizită au pus în evidență în mod semnificativ trăinicia prieteniei româno-sovietice, hotărârea Partidului Comunist Român și Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, a Republicii Socialiste România și Uniunii Sovietice, a popoarelor noastre, de a acționa pe mai departe pentru promovarea raporturilor de colaborare multilaterală, pentru extinderea și adâncirea relațiilor și cooperării economice, îndeosebi în producție. Având străvechi tradiții istorice, beneficiind de cadrul favorabil oferit de comunitatea de orînduire, ideologie și țeluri și întemeindu-se trainic pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului, ale egalității în drepturi, respectului independent și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovarășești, relațiile româno-sovietice dobîndesc astfel un nou și puternic impuls în cursul lor mereu ascendent. Se relevă așadar și prin rezultatele acestei noi întâlniri însemnătatea deosebită pe care au avut-o și o au pentru această evoluție întâlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev. Soldat cu înțelegeri și măsuri concrete menite să asigure dezvoltarea relațiilor prietenești, să identifice noi posibilități și domenii de colaborare, dialogul la nivel înalt româno-sovietic a conferit de fiecare dată dimensiuni tot mai ample prieteniei și conlucrării rodnice, dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Cu prilejul întâlnirii din Crimeea tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev s-au informat reciproc asupra

modului în care sînt îndeplinite hotărârile Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Congresului al XXV-lea al P.C.U.S., despre problemele care se află în prezent în centrul atenției, a preocupărilor celor două partide. Exprimînd sentimentele întregului nostru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat felicitări popoarelor sovietice pentru succesele realizate în construcția comunismului, în împinerea celei de-a 60-a aniversări a Revoluției din Octombrie, urîndu-le să obțină în continuare noi și mari victorii.

Sentimentele frățești cu care la rîndul lor popoarele sovietice urmăresc marile împliniri ale poporului român, sub conducerea partidului său comunist, în edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate și-au găsit expresie în felicitările adresate de secretarul general al C.C. al P.C.U.S.

Cei doi conducători de partid și de stat au procedat la examinarea modului cum se transpun în viață înțelgerile convenite în noiembrie 1976, la București, cu prilejul vizitei tovarășului Leonid Brejnev în țara noastră, constatînd cu satisfacție că prevederile „Declarației privind dezvoltarea continuă a colaborării și prieteniei frățești între P.C.R. și P.C.U.S., între România și Uniunea Sovietică” se materializează cu succes, în toate domeniile principale. Sub semnul dorinței de a acționa pe această linie și în viitor, în cadrul convorbirilor a fost examinat un larg cerc de probleme privind evoluția relațiilor bilaterale, posibilitățile și căile de dezvoltare a colaborării în folosul accelerării mersului construcției socialiste și comuniste în cele două țări vecine și prietene. S-a reliefat ca dorința a ambelor părți de extindere a formelor noi, superioare, de cooperare, stabilirea perspectivei specializării și cooperării bilaterale în producție, în strînsă legătură cu măsurile generale stabilite în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

Noul dialog româno-sovietic la nivel înalt a prilejuit și un schimb de opinii în probleme actuale ale vieții internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești, ale întăririi cooperării internaționale în slujba cauzei socialismului, păcii, progresului social și înțelgerii între popoare. S-a remarcat cu acest

prilej că ideile și propunerile concrete cuprinse în Declarația Consfătuirii de la București, din noiembrie 1976, a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia își păstrează pe deplin valabilitatea, înfăptuirea lor putînd face să progreseze considerabil cauza dezarmării, a întăririi securității în Europa. Cei doi conducători de partid și de stat și-au exprimat în aceeași ordine de idei speranța că întâlnirea de la Belgrad a reprezentanților statelor participante la Conferința general-europeană va reprezenta o contribuție la adâncirea colaborării multilaterale și reciproc avantajoase dintre țările continentului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Brejnev, abordînd probleme ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale, au subliniat importanța întăririi continue a solidarității internaționale, a dezvoltării colaborării dintre partide, pe baza marxism-leninismului, a principiilor convenite la Conferința de la Berlin, ale egalității în drepturi, autonomiei, dreptului fiecărui partid de a-și elabora politica de sine stătător, corespunzător condițiilor specifice în care activează.

Dînd o înaltă apreciere activității desfășurate și cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința din 8 august, și-a exprimat satisfacția pentru rezultatele întâlnirii și convorbirilor dintre secretarul general al P.C.R. și secretarul general al C.C. al P.C.U.S., și a stabilit măsuri corespunzătoare pentru înfăptuirea practică a celor convenite, pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor multilaterale româno-sovietice.

Aprecierile Comitetului Politic Executiv privind însemnătatea dialogului din Crimeea, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev, sînt în consens deplin cu gîndul și sentimentele întregului nostru popor, care a primit cu satisfacție rezultatele acestei întâlniri, ca pe o nouă contribuție la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare româno-sovietice, la cauza unității și forței socialismului, a victoriei luptei pentru progres, pace și cooperarea în întreaga lume.

Bilanț al vredniciei, măsuri care îndeamnă la noi izbînzii

Intrunit luni 8 august a.c., sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a examinat și aprobat raportul privind îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe perioada 1 ianuarie — 31 iulie 1977.

Așa cum se precizează în comunicatul dat publicității, Comitetul Politic Executiv a apreciat că, în primele șapte luni ale acestui an, poporul nostru a muncit cu hotărîre și abnegație pentru îndeplinirea prevederilor Congresului al XI-lea și a Programului partidului, a obiectivelor actualului cincinal. Planul producției globale industriale a fost realizat în proporție de 102,6 la sută, iar, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, producția realizată este mai mare cu 11,2 la sută. Aceste rezultate asigură condiții pentru creșterea nivelului de trai, pentru îmbunătățirea standardului de viață al întregului popor, după cum exprimă hărnicia, hotărîrea, conștiința înaintată cu care clasa noastră muncitoare determină mersul înainte al țării, îndeplinirea și depășirea angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. Ele sînt totodată o strălucită confirmare a realismului, caracterului științific al politicii partidului nostru. Cu atît mai importante, cu atît mai semnificative sînt aceste realizări cu cît ele au fost obținute în pofida condițiilor grele și a marilor pierderi provocate de cutremurul de la 4 martie.

Comitetul Politic Executiv a relevat, totodată și lipsuri care s-au manifestat — în unele ramuri industriale — în realizarea ritmică, la toți indicatorii, a prevederilor de plan și, în special, în ce privește producția fizică. Spiritul critic, exigența cu care au fost analizate nu numai rezultatele bune dar și deficiențele — de pildă în modul cum se îndeplinește planul de investiții din acest an — constituie o garanție că ministerele, organisme economice, conducerile unităților economice — așa cum le-a cerut Comitetul Politic Executiv — vor lua măsuri hotărîte pentru recuperarea restanțelor în cel mai scurt timp, respectarea strictă a obligațiilor contractuale, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, ridicarea calității produselor, mobilizarea mai intensă a forțelor pentru realizarea tuturor obiectivelor cuprinse în planul de stat, intensificarea activității de proiectare, îmbunătățirea organizării muncii pe toate șantierele, sporirea eficienței întregii activități economice.

Măsurile stabilite, îndemnul adresat de natură să mobilizeze și mai intens forțele și spiritul creator al tuturor oamenilor muncii, care, în aceste zile premergătoare sărbătorii de la 23 August, încriu în cronică întrecerii noi și expresive povezi ale patriotismului, ale încrederii estăruțate în politica partidului, acționînd cu hotărîre și depășind în cadrul ezbaterilor democratice din întreprinderi noi rezerve pentru îndeplinirea angajamentului stabilit la Congresul consilierilor oamenilor muncii privind creșterea suplimentară a producției, asigurînd astfel baza îndeplinirii programelor de ridicare mai accentuată în acest cincinal a nivelului de trai.

Comitetul Politic Executiv a luat, de asemenea, în discuție unele modificări ale legii privind organizarea și funcționarea controlului obștesc. Propunerile aprobate întăresc rolul controlului oamenilor muncii în cadrul formelor instituționalizate ale democrației noastre socialiste care asigură participarea activă și directă a cetățenilor la conducerea treburilor de stat și obștesci și înfăptuirea politicii partidului. Pentru conducerea și îndrumarea activității de control a oamenilor muncii se vor constitui comisii centrale, precum și comisii pe calitatea ale Frontului Unității Socialiste.

În cursul ședinței, Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat regulamentul de organizare și desfășurare a competiției sportive naționale DACIADA, manifestare amplă, organizată din inițiativa secretarului general al partidului, stemul unitar în care este concepută, ptul că se organizează pentru toate domeniile activității sportive vor permite DACIADA să imbine organic educația fizică și sportul de masă cu promovarea pe scară tot mai largă a talentelor în vederea afirmării lor în sportul de performanță. DACIADA se va desfășura în două liții: de vară, în perioada martie-octombrie, și de iarnă, în perioada noiembrie-februarie, cu o finală pe țară, o dată la doi ani, începînd cu anul 1978.

Relația fundamentală a echității socialiste

Calitatea muncii, calitatea vieții

„Noi, cei din industria textilă, beneficiem, încă de la 1 iulie a.c., de o retribuție mărită — ne spunea, zilele trecute, Nicolina Bichir, muncitoare la întreprinderea „Tricodava” din Capitală. Acum iau în mână cu 234 de lei mai mult. Ca să nu mai vorbim de faptul că, muncind în acord, pe luna iulie am realizat un câștig net cu 646 de lei mai mare decât în luna precedentă. La asta se mai adaugă un spor substanțial obținut pe aceeași cale de soțul meu care lucrează la întreprinderea „Vulcan”. Ca orice oameni gospodari, ne-am și făcut unele socoteli privind noile posibilități pe care ni le oferă acest buget familial simțitor mai mare. Avem un apartament frumos, cumpărat, pe care ni l-am mobilat deja așa cum am dorit. Avem un singur copil, lucrurile mari și necesare le avem; de acum ne gândim deja la mașină. E un vis pe care, în noile condiții, cred că ni-l vom putea permite, și încă mai curînd decât am fi crezut.”

Confectionera Georgeta Nițu lucrează în întreprindere doar de două luni. Câștigul ei lunar însă a crescut, de la 1 iulie, cu 174 de lei. „Este o creștere simțitoare în situația mea — ne spunea aceasta. În astfel de condiții, contribuția noastră efectivă în producție înregistrează, firesc, dorința sinceră și neîntreruptă de a munci mai mult și mai bine. În familia mea noul câștig se va răsfrînge în modul cel mai concret în calitatea vieții. Am doi copii, avem casă, soțul meu lucrează într-o întreprindere de transporturi. Tot ce vom cumpăra și vom face, de acum, va conține marca acestei sensibile ridicări a nivelului nostru de viață.”

Florica Matache, ajutor de maistru, beneficiază de o creștere a retribuției

de 290 de lei lunar. „Soțul meu lucrează la „Vulcan” — preciza aceasta — așa că începînd din această lună va primi și el o retribuție mai mare cu 17,7 la sută. Este una din cele mai concrete dovezi ale grijii partidului pentru condițiile noastre de viață, căreia îi vom răspunde printr-o și mai însuflețită angajare în depășirea sarcinilor de plan, la locurile noastre de muncă.”

Maistrul de tură Nicu Bulgaru înregistrează o creștere a retribuției nete

lucru din cele care stau la baza succeselor întreprinderii noastre. Noile retribuții au generat o stare de spirit admirabilă. Ceva destul de abstract, veți zice, dar care se reflectă foarte concret în volumul și calitatea producției. Aș avea la îndemînă multe elemente cu care să vă conving. Cred însă că ajunge și numai acesta: inițial, angajamentul nostru anual prevedea o depășire cu 22 de milioane lei a producției planificate; ei bine, doar pînă la 23 August vom realiza — am asigu-

roprie simțitor momentul acesta la care visăm, dealtfel, de mult.”

Lăcătușul Nicolae Scutaru are 25 de ani, lucrează în secția mecano-sudură în care tinăra lui soție, Octavia Scutaru este sudor. Vom aduce, împreună, în casă, lunar, 586 de lei mai mult. Banii frumoși care prind extraordinar de bine unei familii ca a noastră. Deocamdată așteptăm repartizarea unei locuințe, mai ales că, peste puțină vreme, vom fi trei. Creșterea retribuției ne va aduce cîteva mijde lei în plus pe an, lucru care ne permite să ne gîndim, de pe acum, la un apartament al nostru. Ne facem și noi planuri ca toți colegii. Această mărire a bugetelor familiei este, la noi în țară, ceva normal. Dar, tocmai asta este de o valoare extraordinară, cred eu, această stare normală în care se implică grija permanentă, concretă — ca a unui părinte în familia lui — pe care o poartă partidul muncitorilor țării. N-are rost să vă spun mai mult. Lucrăm în cea mai bună echipă a secției. Mă gîndesc la volumul și calitatea producției, precum și la ritmicitatea acesteia. Noile condiții de viață se vor simți — sînt sigur — în cota din ce în ce mai înaltă a producției vității muncii noastre.”

„Eu voi primi, lunar, cu 555 de lei mai mult, ne spune strungarul Emil Grosu. Am locuință bună, avem în casă ce ne trebuie. Asta arată limpede că avem serioase motive să ne bucurăm de noile condiții de retribuție, de care eu beneficiiez, deja, de la 1 august. Și vom face și se simtă în producție, prin rezultate și perioare, recunoștința pentru grija ce poartă partidul ca viața noastră, a tuturor, să devină mai îndestulătoare.”

DORIN GHERGHINESCU

Vom răspunde după puterile și după inima noastră grijii pe care ne-o poartă partidul

lunare de 413 lei. „Lucrînd în acord, am posibilitatea să urc și mai mult această creștere, prin eforturile mele și calitatea producției — ne spunea el. Soția mea lucrează tot în confecții, la F.C.T.B. Noul venit al familiei, substanțial mărit, ne va permite să trăim mai bine. După cum ne obligă conștiința, pe de altă parte, să muncim și noi mai mult și mai bine, ca să răspundem, astfel, după puterile și după inima noastră grijii permanente pe care ne-o poartă partidul.”

„Tricodava” este una din cele mai tinere întreprinderi ale Capitalei prin vîrsta pe care o are unitatea, dar și prin tineretea, la propriu, a celor ce muncesc aici. „Media de vîrstă este în jur de 22 de ani — ne spunea Maria Covăcescu, secretara comitetului U.T.C., și nu este acesta în nici un caz ultimul

rat toate condițiile — 18 din aceste 22 de milioane. Vă dați seama deci cam cît va produce peste planul anual tinărul nostru colectiv. Și noile retribuții, cu starea de spirit pe care au creat-o, așa cum ziceam, contribuie efectiv, nu numai la îmbunătățirea condițiilor noastre de viață, dar și la rezultate din ce în ce mai bune ale întreprinderii.”

La întreprinderea de mașini grele București stăm de vorbă cu cîteva din cei care realizează produsele de mare prestigiu ale acestei unități. Tînărul strungar Gheorghe Ștefan are de la 1 august, a.c., o retribuție sporită, ceea ce înseamnă pentru el lunar 352 lei mai mult. „Urmează să mă căsătoresc și, în mod normal, mă gîndesc la contractarea unei locuințe. Retribuția actuală

La cataracte, Lotrul nu mai spunea-gă ca altădată. Mi-o spune la fața locului inginerul Gheorghe Tănase, directorul întreprinderii miniere din Rimnicu Vilcea, omul care poartă în memorie și în inimă întreaga istorie a ultimului deceniu al acestor meleaguri.

Constructorii Lotrului i-au găsit aici pe minierii vilceni. De-a lungul anilor, galeriile „cetății luminii” s-au îmbrățișat pe sub munți, cu cele ale minerilor. A trecut un deceniu în care minierii și constructorii, laolaltă, au făurit o nouă legendă Lotrului. Acum, cînd prin marea orgă din centrala subterană de la Ciunget trec acordurile luminii, minierii sînt din nou singuri. Constructorii au plecat, ei au rămas. În pragul sărbătorii lor de la 6 august i-am găsit acolo, în masivul Lotrului, în aval de marele munte dintre munți — barajul de la Vidra — străbătînd adîncurile pentru a aduce la suprafață produse pegmatitice cu o largă întrebuințare în diferite sectoare industriale. Sectorul minier Cataracte este, dealtfel, singurul loc din țară de unde se extrage hîrtia de mică (micaritul), folosită în industria electrotehnică. Televizoarele sau aparatele noastre de radio n-ar putea fi construite dacă minierii din Munții Lotrului n-ar valorifica această prețioasă bogăție a subsolului —

cristalul de mică — folosit sub formă de „rondele”, „foite”, „fluturi” și „fulgi”, ca izolator cu o deosebită valoare tehnică.

Munca minerilor de la Cataracte nu e deloc ușoară, am putea spune că e chiar dură. Dar oamenii aceștia, care stau departe de familiile lor, la zeci, uneori chiar la sute de kilometri, nu pot să nu drămuiască riguros fiecare

Minierii de la cataractele Lotrului sau o poveste despre muncă și dragoste

secundă. Decadă de decadă, lună de lună, minierii sectorului Cataracte sînt frunțași pe întreprindere, îndeplinindu-și cu cînst sarcinile de plan și angajamentele asumate în întrecerea socialistă. În cînstea „Zilei minerului”, ca răspuns la grija manifestată de partidul și statul nostru pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor lor de muncă și viață, ei au dat peste plan 77 tone mică brută, 1 000 tone feldspat și 366 kg mică-foiță de calitate superi-

oară. „Este răspunsul nostru minieresc — ne spune șeful sectorului, Nicolae Dumitrescu — la recentele măsuri luate din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în urma vizitei de lucru din Valea Jiului, pentru sporirea bunăstării noastre, pentru majorarea substanțială a retribuției de care beneficiem printre primile categorii de oameni ai muncii”.

„Noi, minierii — adaugă unul dintre veteranii minei Cataracte, comunistul Ion Rădescu — muncim din greu, dar, iată, societatea noastră socialistă ne așază munca pe primul loc, oferindu-ne, în acest fel, mari satisfacții. Dragostei ce ni se arată în răspundem cu dragoste, cu o dragoste exprimată prin faptele noastre.”

Dintr-un astfel de sentiment s-a născut, aici, o amplă acțiune pentru mo-

dernizarea tehnologiilor în subterană, fiecare specialist aducîndu-și o contribuție majoră la promovarea noului Concept, proiectată și executată o colectivul de mineri vilceni prin aut dotare, instalația de separare mecanică a cristalelor de mică valorifică, în prezent, cu mare randament, atît zăcămîntul din adîncuri, cît și pe cel de afloriment. Cu ajutorul acestei instalații se recuperează toate cristalele mari de 4 milimetri, productivitatea crescînd de peste 10 ori. În prezent, coeficientul de extracție a micii cîzăcămînt este de 60—70 la sută. Prin intrarea în producție a unei alte instalații, la care se lucrează acum, coeficientul va spori pînă la 95 la sută. Este vorba de o instalație de separare gravitațională a micii, realizată de colectiv format din inginerii Ion Gheorghiu, Mircea Cîrîpelu, Gheorghe Goriu, maistrul Nicolae Tudora și cătușul mecanic Vasile Nistor. Zilele acestei instalații va trece probele dajului mecanic, urmînd să intre în producție, conform angajamentului minerilor, în cînstea marii sărbător eliberării patriei.

IOAN BARBU

Bătrîna și truda

(Urmare din pagina 1)

— Un om, îi răspund și mi se pare că m-am lăudat destul zicînd despre mine că sînt un om.

Așază cu mîinile mari pătrunjelul pe tejghea, îi mai dă cu puțină apă să nu se pălească, munca a făcut-o frumoasă, iar grija — grija care este un fel de muncă lăuntrică, o muncă pentru binele moral al celor la care ții — i-a mărit ochii. Cîntă înțelepciune neprefabricată, cîntă înțelepciune curată și neatînsă de nici un compromis strălucște

în cuvintele acestei femei care vorbește nu ca să fie luată în seamă, ci pentru că are nevoie să se exprime. Îmi înmormîntez încă o dată în amintire pe bunica mea în clipa în care îmi iau ochii de la această femeie și îi arunc din nou asupra larmei pieței Craiovei, piață care este așa cum este, plină de o lume pestriță și de semnele bune pe care ni le dă pămîntul că lucrează sub noi. Omul, care vorbea aiurea, a dispărut, adormit probabil la vreo umbră. Mă întorc spre bătrîna de lîngă tejghea, îi iau numele, o cheamă Constanța Bica, și ea mă roagă să-i spun de ce o întreb de nume.

— Auzi, muică, să nu mă dai la vreo judecătorie!

Atunci — ca să mă creadă că mă voi mai duce să iau verdeață de-acasă, de la dumneaei — îi cumpăr tot pătrunjelul, tot cimbrul și ea mi le dă mai ieftine, 12 chite de pătrunjel la leu, ba chiar are undeva impresia că m-a înșelat sau că nu am eu ce să fac cu atîta pătrunjel și îmi mai pune două, trei chitrișoare ca să nu mă răzgîndesc, mă costă 45 de lei toată munca ei, 45 de lei pe care de atîtea ori îi risipeam (și eu și atîția oameni așa-zîși moderni) pe aiureli, iau și ardei iute și mi-l dă 10 la leu, îi sclipsesc ochii că va pleca mai repede acasă și că va putea să-și ajute nora, ducîndu-se în zori la global, cum nu concepe ea, femeie bătrînă de 77 de ani, din lumea ei pe care atît de rar

o mai vizitează gîndul nostru, să muncească, să fie, cum zicea ea, de rîlunii că nu muncește.

— Ba, muică, puneți mîna și mîci. S-aveți o covercuiță fiecare, îmi s-aveți bogății mari, da' s-aveți fiercoperișul vostru să nu vă ningă, să vă plouă...

...Noaptea merg cu o mașină pe seaua grabei și cînd în fața mea o lilele a două perechi de faruri aprucuz faza mare se izbesc inutil și cînal, revăd imaginea acelei femei, rîcînd-o din mireasma amestecată de trunjel și cimbru pe care o duc cu n și mă gîndesc la vremurile cînd p sufletul meu va ninge și va ploua

O pregnantă expresie a superiorității orînduirii noastre:

Democrația muncitorească

I.C.M.E.: „Numai punind cu toții umărul

vom reuși să realizăm ceea ce ne-am propus”

Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante, pe scurt I.C.M.E., este o întreprindere despre care neavizăm că cunoșc foarte puține lucruri, fabrica avînd un profil aparent lipsit de cel spectaculos industrial, pe care-l creează, de pildă, o locomotivă diesel. Deci, cabluri de energie cu izolație în PVC și hîrtie, conductori și cabluri cu izolație de cauciuc, materiale electroizolante, condensatori de forță, conductori emailați etc. La ora aceasta I.C.M.E.-ul fabrică peste 15.000 de tîmboșii, ultima realizare fiind cablul de 20 de kilovolți pregătindu-se, de asemenea, asimilarea cablurilor de 6 kilovolți în cauciuc.

Iată-ne însă oaspeții întreprinderii bucureștene, care peste doi ani va implini 30 de ani de existență, în-un moment mai greu pentru colectivul I.C.M.E.-ului, moment care face obiectul adunării generale a reprezentanților oamenilor muncii din întreprindere. În mod firesc această situație este reliefată cu pregnanță de aera de seamă prezentată de directorul întreprinderii Ion Macău: „Rezultatele obținute de colectivul nostru nu sînt satisfăcătoare, nu sînt pe măsura posibilităților de care dispunem”. Astfel, fiind instaurată o atmosferă propice dezbaterilor temeinice, pătrunse de responsabilitate și spirit gospodăresc, discuțiile ce au urmat au fost în evidență mai puțin realizările, necunoscute de toată lumea, cît mai ales osurile manifestate în activitatea muncii din primul semestru, în vederea găsirii unor soluții pentru eliminarea lor. Am notat în acest sens cîva dintre luările de cuvînt ale participanților din care rezultă că la I.C.M.E. există importante rezerve pentru lichidarea rapidă a lipsurilor. Astfel, șeful secției cabluri de energie, Cristian Isteodorescu, afirma: „În a mai mare parte, răspunderea pentru aceste deficiențe o purtăm noi. De pildă, problema transportului în interiorul întreprinderii, circulația tîmboșilor în fazele intermediare, evacua-

rea produselor finite din secții la depozite, descărcarea și manipularea materialelor ne creează mari dificultăți, împiedicîndu-ne să mărim productivitatea. Este vorba de fapt de întîrzierea unor investiții de mare importanță”. Constantin Costantinescu, secția materiale electroizolante: „Voi fi sincer și vă voi spune că personalul nu sînt mulțumit de felul în care ne-am făcut datoria. Avem desigur și necazuri cu furnizorii în privința calității produselor pe care ni le livrează dar trebuie mai întîi să ne descoperim propriile slăbiciuni. Aș zice, de exemplu, că atelierul de cercetare se ocupă prea puțin de probleme mărunte, lipsindu-ne cercetarea de perspectivă”.

Deci, două probleme a căror importanță a fost subliniată de secretarul general al partidului la recentul Congres al Consiliilor oamenilor muncii, problema investițiilor întîrziate și cea a irosirii gîndirii tehnice proprii, probleme care puteau fi rezolvate la timp, cu un plus de mobilizare, cu o organizare mai eficientă, folosindu-se la maximum posibilitățile existente în întreprindere. În continuare, discutînd despre disciplină și despre calificarea celor veniți în fabrică, în ultima vreme, Ion Hațeganu de la secția trefilare cupru, secție care a dat destulă bătaie de cap întreprinderii, fiind totodată o secție de bază, spunea: „Există, la noi, fapt remarcabil și în darea de seamă, o mare fluctuație de muncitori. La adunarea noastră pe secție s-au făcut propuneri pentru remedierea acestei deficiențe. Una consta în pregătirea personalului prin ucenicie, adică la locul de muncă. Aș vrea să arăt, în altă ordine, că o problemă o constituie pentru noi calitatea necorespunzătoare a cuprului primit de la întreprinderea de sîrmă din Cîmpia Turzii. Datorită deselor rupturi pe mașină înregistrăm frecvente stagnări”. Însă o sarcină deosebită în ceea ce privește disciplina și calificarea revine și organizațiilor de U.T.C., fapt remarcabil și de secreta-

C. Isteodorescu

Ion Hațeganu

Ion Macău

rul comitetului U.T.C. pe întreprindere, Hristodor Tuțiuianu: „Aproape jumătate din numărul angajaților noștri sînt tineri. Consider că noi, uteciștii, nu ne-am făcut datoria. Numărul mare de absențe precum și unele sarcini nerealizate de noi au contribuit fără îndoială la rezultatele slabe ale întreprinderii”. Fac aici o paranteză ca să arăt că l-am cunoscut pe unul dintre tinerii angajați în această unitate în urma hotărîrii partidului de a încredința colectivelor de muncă spre reeducare pe cei care într-un moment al vieții lor au greșit față de societate. Mi se pare astfel, că nu sînt deloc lipsite de interes cuvintele lui Ștefan Paul, în vîrstă de 18 ani, care îmi mărturisea: „Acesta este primul meu serviciu. Muncitorii pe care i-am înfîlțat la atelierul mecanic auto și mă gîndesc în primul rînd la șeful brigăzii, nea Vasile Mușat, m-au întîmpinat cu atîta omenie încît mă simt îndatorat pentru tot restul vieții. Înțeleg că îl pot răsplăti devenind un muncitor de nădejde al întreprinderii”. Am dat acest exemplu ca să ilustrez forța colectivului de la I.C.M.E., capacitatea lui de a educa noi generații de muncitori, așa cum remarcă și Ion Hațeganu.

Pentru a sublinia încă o dată caracterul realist și fertil al dezbaterilor de la întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante din București, redăm în încheiere cuvîntul muncitorului Ion Tudorache de la secția conductori, cuvînt din care se degajă fermitatea cu care oamenii muncii de la I.C.M.E. sînt hotărîți să acționeze pentru lichidarea neajunsurilor în cel mai scurt timp, poziția lor clară lipsită de echivoc în ceea ce privește modul în care au muncit: „Lucrez în întreprinderea aceasta de 22 de ani. Iar acum fabrica trece printr-un moment greu. Desigur, putem fi ajutați din afară ca să depășim impasul. De centrală, de minister. Tovarășii de la sector și de la municipiu, de asemenea, ne dau o mîină de ajutor. Dar în primul rînd, zic eu, trebuie să ne ajutăm singuri. Cu cinci ani în urmă, din această întreprindere plecase inițiativa ca fiecare cadru tehnic și ingineresc să contribuie, în afara atribuțiilor de serviciu, la realizarea unor teme legate de perfecționarea procesului tehnologic, de creștere a productivității muncii. Oamenii aceia n-au plecat, sînt tot între noi. Eu sînt muncitor, dar vreau să spun că numai punînd cu toții umărul vom pune lucrurile pe picioare.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Femeia cu părul cărunt de la linia 04

Pe la 20—25 de ani, mă gîndeam, Victoria Filimon pesemne că era o minie de fată. Acum, la 35, i-au rămas hîi limpezi, căprui, parcă de aur, lizi, un zîmbet ca o aromă de piine, zîmbet încă sfios și o piele netedă un obraz rotund ca o lună plină. Mă întîrzi, la sfîrșitul dialogului nostru, zîmburile mi s-au adevărit. Soțul, după ce l-am văzut, a spus: „Gheorghe Filimon, oșean din muna Turț, acum împlinînd la întreprinderea „Libertatea” din Uj-Napoca, se mîndrea tare mult între oșenii lui că se află în vorbă cu fată frumoasă ca Victoria. „Eu, s-a întîrzișit în continuare Victoria Filimon, de față fiind și fosta ei colegă de la școala profesională, de-acum 18 ani, Elena Crișan, să vă spun drept, am oarecari temeri. Despre oșeni se vorbește un tot felul de legende, unele frumoase, altele mai puțin. Dar Gheorghe a dovedit a fi un om tare blînd și un om de casă și copii. Am avut noroc, asemenea foarte mult cu felul meu de a fi. Nici el și nici eu n-am putea să ne cămăram, în concediu, singuri.” „De ce ați fost, de exemplu, anul acesta în concediu?” „La mare, cu cei doi copii, Constantin și Mihai, și cu soțul, bineînțeles. Ne-am simțit foarte bine, am avut o cameră mare cu trei paturi, un minihotel, iar cu mîncarea am avut noroc că bucătarii, ba chiar și mîncările, erau toți de-aici, din Cluj-Napoca. Numai cu spectacolele am stat puțin rău, că una scria pe afiș și alta era pe scenă, adică alții erau cîntăreții de muzică populară și ușoară, nu de pe afiș. Nu spun că nu a fost frumos, dar păcăleala, ca să nu-i spun altmîniș, tot păcăleală rămînea.”

De peste 18 ani, adică din clipa în care a terminat școala profesională de pe lingă celebra întreprindere de încălțăminte „Clujeana”, calificîndu-se în meseria de confecționare-croitorie în ramura încălțăminte, Victoria Filimon a lucrat și încă mai lucrează în unul și-același loc de muncă, la una din mașinile de cusut ale liniei 04, una din cele 15 linii ale secției în care se cosesc toate elementele, de la talpa în sus, ale unui pantof de damă sau ale unui pantof pentru bărbați. N-ar fi nimic de spus, vreau să zic nimic senzațional, nici chiar faptul că și-a terminat între timp liceul la seral, deși, tot între timp, a mai crescut și doi copii. Oarecum mai deosebit ar fi faptul că de-a lungul celor 18 ani de muncă, de sub mîinile muncitoarei Victoria Filimon n-au ieșit decît produse de calitate. Altfel spus, nici un rebut timp de 18 ani. Tot oarecum deosebit ar mai fi și faptul că în urmă cu 18 ani Victoria Filimon își începea meseria împreună cu colega ei Elena Crișan, dar, în timp ce Elena a urmat școala de maiștri, ajungînd, pînă la urmă, șefa liniilor 04 și 06, iar la ora actuală îndeplinește și funcția de secretară a comitetului de partid pe întreaga secție, Victoria a rămas la locul ei de muncă și e cunoscută ca o muncitoare destoinică, pricepută, gata oricînd să dea o mîină de ajutor sau un sfat mai tinerelor colege care au apărut în secție, la linia 04.

„Într-una din ședințele noastre de producție privind creșterea continuă a calității produselor, Victoria, care este membră în biroul organizației de bază

și este, totodată, și responsabilă grupei sindicale, a avut o intervenție din care reiese, zic eu, care o cunosc mai de-a-proape, foarte clar felul ei de-a gîndi atunci cînd vorbește despre problemele liniei și-ale secției. A spus că în secția noastră, pe lingă noile muncitoare, sînt destule femei care știu să facă o treabă bună și că ar fi cazul ca muncitoarele cu vechime să fie atente nu doar la calitatea produselor lor, care nu poate fi altcumva decît foarte bună, cît și la produsele celorlalte colege. A spus că nu ar fi vorba de o permanentă pîndă, cum ar înțelege unele, ci despre un ajutor colegial, omenesc. Între controalele interfazice ale calității trebuie să apară sfatul muncitoarelor cu experiență. Modestă, ca întotdeauna, Victoria nu s-a dat pe ea ca exemplu, dar, în realitate, chiar asta făcea, le explica celorlalte femei motivul pentru care nu de puține ori ea proceda ca atare. De altfel, ca să fiu sinceră pînă la capăt, pînă de curînd am avut în secție un necaz destul de mare. În locul meu, ca maistru, a venit o fată, de la Timișoara, proaspăt absolventă a școlii de maiștri. Nu numai că nu avea experiență în această funcție, dar nu se putea acomoda niciun cu procesul tehnologic de la noi, diferit, pare-se, de ceea ce învățase ea la Timișoara. Pînă la urmă, la cererea întregii secții, conducerea întreprinderii a schimbat-o din această funcție. Dar, pînă la această hotărîre a conducerii, calitatea produselor, pe linia și secție, au asigurat-o muncitoare ca Iulia Szilaghi, Ana Balogh, Kalo Raveca, Ecaterina Iliș și, bineînțeles, Victoria Filimon. Dintre toate, nu pentru că îmi

este prietenă, deci fără nici un fel de părtinire, Victoria a dovedit că are toate calitățile și deplina pricepere a unui maistru. I-am și spus că trebuie să se hotărască o dată și să-și facă școala de maiștri. Nu neapărat în folosul ei, cît al secției, mai ales că toate femeile o iubesc cu adevărat și ar deveni, ca să zic așa, un maistru ideal.”

Bineînțeles că Victoria Filimon, la auzul acestor vorbe, era toată numai un zîmbet, motiv pentru care am întrebat-o dacă nu cumva părerea sa despre ea însăși a început să se schimbe, dacă nu cumva a început să crească în propriii ei ochi. „E-adevărat, mi-a răspuns, fetele țin la mine, am fost într-o vreme bolnavă, o simplă răceală, și au venit acasă, să vadă ce-i cu mine, vreau șase fete. Mi-au adus prăjituri și flori și mi-au spus ce se mai întîmplă prin secție. E-adevărat și faptul că în ultima vreme mă cam bate gîndul cu școala de maiștri, dar trebuie să văd ce zice și soțul meu. Nu cred să se opună, dar e bine să vorbesc și cu el, să nu spună că fac lucrurile de capul meu, de una singură, chiar dacă am părul mai mult de jumătate încăruntit.”

Și în acest moment, dialogul nostru a atins un subiect de neocolit într-o discuție cu o femeie de 35 de ani. „Dacă n-ar fi părul ăsta cărunt — ne-a replicat dînsa — pe care nu vreau niciun să-l ascund, aș arăta chiar de 35 de ani deși eu mă simt mult mai tînără. Altfel nici prin gînd nu mi-ar trece să merg la școala de maiștri.”

VICTOR NIȚĂ ■

Trei schimburi la Filipeștii de Pădure

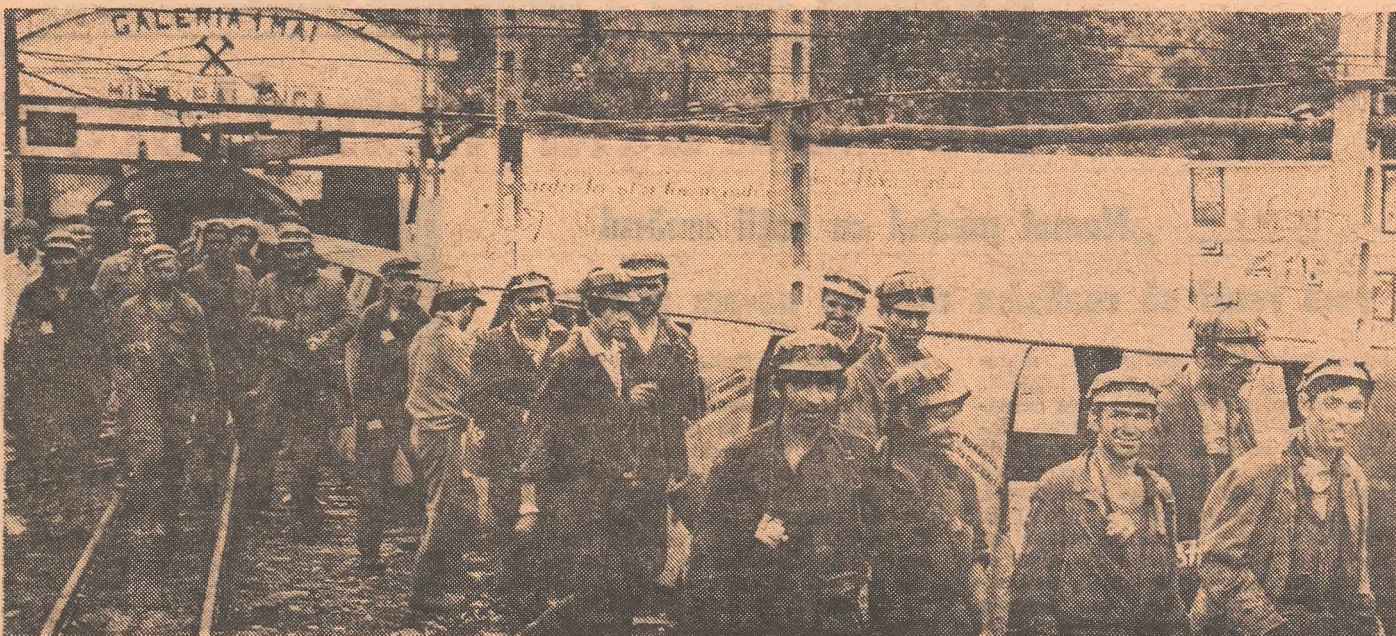
(Urmare din pagina 1)

inavuțiți prin dotele nevestelor își organizaseră cîte o „exploatare privată”, un fel de zgîrietură, cu briceagul, în scoarța unui falnic stejar. Acțiunea lor urmasse tentativei unor societăți italiene care, prin 1890, încercaseră, fără prea mare convingere, deschiderea unor mine, decedate în ipostaza de debut. Un impuls, mai notabil, a fost dat de către C.F.R. care, nevoite să-și găsească surse de combustibil cît mai numeroase, apelează la acest bazin, fără însă a-l înscrie în circuitul minier propriu-zis în care a pătruns, de fapt, în ultimii 30 de ani.

● Un schimb la lumina dimineții...

Il căutăm, anume, pe Ion Brînduș, pe care-l mai căutasem și altă dată pentru a afla de la el cum de răzbise cu ortacii săi prin straturile de magnă, nisip și prin pînzele de apă pînă la cărbunele adevărat, într-un loc în care natura se apăra sălbatic. Va lucra de noapte, schimbul trei, așa încît mergem la el acasă, adică în satul minier, numit așa cu toate că încă din șosea avem în față nu case de chirpici, ci blocuri de cărămidă, acoperite cu țiglă (470 de apartamente) înșiruite de-a lungul unor străzi adevărate, cu trotuare, cu curți invadate de verdeață (vița-de-vie fiind la mare cinste), cu liceu industrial, cu cămin cultural căruia i se poate spune, fără reținere, Casă de cultură, cu magazine, puncte alimentare de tot felul, brutărie, farmacie etc. și cu copii zburdalnici animînd spațiile cu gălăgia și forfota lor. Oricine știe unde stă Ion Brînduș. Într-o casă doar cu parter, cu grădina îndestulată, cu verandă închisă în fier forjat și sticlă.

Ion Brînduș are o figură puțin obișnuită: roșcovan, cu ochi albaștri, cu favoriți lungi și stufoși (cea ce ne arată că nu este indiferent la cerințele modei), cu cărare într-o parte, un irlandez așa zice dacă nu m-aș afla la Filipeștii de Pădure, nu prea departe de București și foarte aproape de Ploiești. Povestea sa seamănă cu a multora din cei care pleacă din sate, și-au croit un alt drum, în zonele miniere. Brînduș reprezintă, de fapt, a doua generație a familiei sale, aflată la mină, deoarece și tatăl său făcuse, în tinerețea sa mult mai zburciomată firește, același pas. Mai întîi în Valea Jiului, mai apoi la Filipești. Ce-i mai nou în viața acestui minier decît în a altora? Recenta sa călătorie în Libia, unde a muncit aproape un an de zile, alături de alți români pentru realizarea aprovizionării cu apă a orașului Benghazi. Pe nesimțite, copiii, soția, vecinul despre care am amintit și alți copii se strîng în jurul mesei pe care au apărut paharele și sticla cu vin (producție proprie) pentru a asculta poveștile adevărate ale lui Brînduș. Și omul povestește cu har, subliniindu-și cu gesturi largi amintirile. Deși muncind la întuneric, el a știut să vadă mult și să nu uite nici amănuntele, din scurtele sale treceri

Îleșirea din schimb la mina Palanga

prin aeroporturi de mare trafic și nici pe cele ale modului de viață de prin alte părți... Așa încît s-a simțit fericit, revenind acasă. Despre acest drum el va povesti, desigur, pînă la bătrînețe, dacă nu va mai face și altul pînă atunci, pentru că, la cei 43 de ani ai săi, Ion Brînduș are încă înaintea sa o viață. O viață pe care o înfrumusețează cei doi copii, soția vrednică pe care și-a ales-o, gospodăria bine pusă la punct, cum îi place să afirme chiar el, comoditățile moderne, pe care și le oferă după orele grele de muncă, amintirile concrete de prin depărtări.

● Un schimb la lumina inimii...

Pe Andrei Chefălan, a cărui faimă de minier începe să fie însoțită de cea a fetei sale mai mari (sînt patru copii în casa lui, trei fete și doar un „ortac”), premiantă de cînd a început școala, comandantă de detașament de pionieri și acum de unitate, nu l-am aflat în noua sa locuință din colonia Provița (100 de apartamente locuite, alte 40 în construcție) compusă din trei camere și dependințele necesare. Maria Chefălan, soția vrednicului minier, cu băiețelul cel mic pușin speriat în brațe („a căzut adineauri și și-a julit nasul”), ne primește ca orice gospodină mîndră de casa ei. „Stăm doar din ianuarie aici, blocurile sînt noi, vedeți și dumneavoastră, și ne simțim mai bine decît în satul minier unde am locuit, cu toate că vom duce dorul grădinii, dar trebuie să ne apropiem de oraș pentru că Elena, cea mare, să poată merge la școala de aici. Era păcat să nu-i dăm această posibilitate, văzînd cît îi place cartea. Aici, la Clubul minier sînt tot felul de cercuri: de muzică, de balet, de limbi străine.”

Vorbim, bineînțeles, despre capul familiei și Maria deapănă amintirile unei tinereți, care nu este chiar atît de îndepărtată pe cît ar părea s-o arate cei patru copii. „Cînd l-am luat nu era minier. Lucra ca săpător la Slatina, acolo unde s-a făcut combinatul. Dar nu era mulțumit. Vina cui? Și a lui, că nu învățase decît patru clase. Ne-am gîndit să venim aici, la mină, cărbunele a dat multora de mîncare și încă destul, dacă le-a plăcut munca. Pe noi ne ține doar leafa lui. Eu ajut în casă. Sînt, cum să zic, „salariata” lui și a copiilor. Andrei e un om bun, înalt și blond, a mare îi seamănă, are 36 de ani și toți îi zic Sucă, după vărul lui nea Mărin-Amza, că al meu fiind din Slatina toți îl taxează de oltean. Acum, de Ziua Minerului, facem 11 ani de cînd sîntem aici. Ce să vă mai spun? E om bun, nu bea nu fumează, nu face rele. N-am auzit înjurătură din gura lui.”

E impresionant să asculti o femeie simplă vorbind, cu puținele sale cuvinte mai meșteșugite, despre omul alături de care-și duce viața. Înțelegi din poticnelile ei că nu-i este la îndemînă, că poate nu s-a gîndit vreodată în acest fel la soțul ei, ori că n-a crezut că va trebui s-o facă, mai ales în prezența unor străini. Dar mai înțelegi și altceva, acel altceva pe care unii îl caută fără a-l găsi o viață întreagă și anume că traiul acestor oameni este frumos pentru că este cinstit, bazat pe muncă, pe înțelegerea ei, pe familie. Pare o atitudine egoistă? Atunci să mai spunem și alte lucruri despre „necunoscutul” Andrei Chefălan. El face parte din echipele de salvare ale minei, iar după seismul din martie a lucrat la București, la blocurile „Scala” și „Lizeanu”, salvînd, cu riscul vieții sale, alte vieți. Reamintesc, din cronica dramatică a acelor zile, că minearii-salvatori din Filipeștii de Pădure s-au prezentat cei dintîi, chiar în acea noapte, în Bucureștiul greu încercat.

● Un schimb la lumina lămpașelor...

Cine merge într-o așezare minieră trebuie să pătrundă măcar într-o galerie, dacă nu chiar pînă la cel mai îndepărtat și izolat abataj. Este aceasta nu numai o tentație, stîrnită de curiozitate, ori de spiritul de aventură, ci o obligație morală, suscitată de un firesc sentiment de admirație pentru munca acestor oameni. Acolo, ei ne apar în toată măreția lor aureolată de eroismul fiecărei clipe. Îi întîlnim pe Ion I. Pop și pe Dumitru Gh. Alexandru, amîndoi șefi de brigadă, cel dintîi mic de statură, foarte vioi, cel de al doilea înalt și spătos, lent în mișcări, cu palmele cît lopata; primul venit din județul Sălaj, celălalt din comuna vecină, Măgureni; ambii lucrînd în sectorul Sud Balanga, Pop la „pregătire”, Dumitru în abatajul frontal, la exploatare. Sînt parcă făcuți, fiecare, pentru munca respectivă, căci, cum am spus, Pop este firav și vioi, rapid în gesturi și desigur om de decizie, așa cum se și cere unui minier care asigură atacul împotriva peretelui de cărbune, la vîrsta experienței mature, 43 de ani, dintre care 20 în subteran; iar Dumitru înfrunghiează tinerețea și forța, călîte nu numai în ani de muncă, ci și în zile de odihnă, cum au fost cele ale lunii abia încheiate, petrecute la mare, în stațiunea Saturn.

— Cînd om ieși afară și m-oi spăla

pe față, nu știu dacă n-oi fi mai negru decît acum, că prea mi-a plăcut să stau la soare! Nămolul l-am lăsat, după cîteva zile. Unii zic că n-am făcut bine dar, deocamdată, nu mă doare nimic.

Ziua lor de lucru este pe sfîrșit. Parcurgem drumul pînă la suprafață împreună, discutînd. Ambii sînt reprezentanți ai muncitorilor în C.O.M. și se bucură de respectul celorlalți. Pop a primit Ordinul Muncii clasa I chiar din mîinile președintelui țării, cu cinci ani în urmă, oamenii știu asta și-l privesc într-un fel anume pe ardeleanu sosit aici cu aproape 20 de ani în urmă înaintea multora de prin aceste locuri cu toate că el se va retrage tot în Sălaj natal, în satul Romita, din comuna Românași, unde și-a construit o casă după gustul său și după canoanele locale, adică mare, să încapă to neamul lui și al copiilor săi.

— Al mare a terminat școala. A intrat în leafă. Tehnician veterinar. Ar meserie bună. Cu al mic mai avem de tras. O să termine școala la noi, acasă.

Discutăm, înaintînd prin galeria principală, largă și bine aerisită, despre problemele producției, dificultățile specifice minei, despre cîștigurile oamenilor. Mina este complet electricificată, apa potabilă s-a introdus pretutindeni surse de gaze nu sînt, deci gradul de pericol este mult mai mic decît în alte zone. Uneori se ajungă mai greu la cărbune dar combinele, care se produc de curînd chiar în uzina din Filipești au venit în ajutorul minerilor. „Bine înțeles, de lopată nu ne putem deparți, zice Dumitru Gh. Alexandru, este scula noastră, a celor de aici. Încît se cîștigă între 4 000 și 5 000 lei, de cîtece cei vrednici, desigur, dacă socotim pe șut, sînt unii care își și 180 de lei într-o zi. Cine anume Păi chiar și eu. Sigur, se ține seamă și de gradul de calificare. Retribuția netă crește începînd de la 1 august o 20 la sută.”

— Eu am venit aici cînd aveam cam de la Sălaj la roșu. Ziceam să lucr pînă i-oi face ușile și ferestrele, dar m-am îndulcit la bani, de ce să-ți mint? Și am rămas. Ca mine fac o 20 ori 22 ori poate chiar mai mult dac-oi fi sănătos, și mă întorc acasă. I noi secretul este să te înțelegi cu colectivul, să-i cointerezezi pe toți. Gr este doar începutul, să zic prima lucr după care oamenii, dacă au fost ținu bine în mină, încep să tragă ficca știînd că așa-i bine și că le reîntea tuturor.

Lumina zilei pare filtrată de o urie lupă verzuie. Ochiul se obișnuiește încet-încet cu ea, dorînd-o parcă fiecare pas care te apropie de suprafață. Cu cei doi am devenit prieten și încît invitația de a ciocni un pahă de palincă de Zalău, în casa lui Pop Pop, vine firesc și face plăcere tuturor, căci grupului nostru aveau să se adauge și alții, printre care directorul minei, primit ca oricare alt o pete de soția lui Pop, care pare o ardeleană rătăcită pe meleaguri prăve, în rochița sa invadată de flămînte și viu colorate, și pe care jorii obrajilor le provoacă, parcă, o întrecere de prospețime. Degetele paharelor sînt prinse cu gingașe mîinile bătorite de muncă ale celor cîțiva mineri, ale celorlalți musafiri familiei Pop, sînt ridicate spre buze cînd cineva zice cu glas pătrunzător: „Să închinăm, fraților, că mine e Z noastră, a minerilor!”

Dumitru Gh. Alexandru

Ioan I. Pop

Ion Brînduș, cu soția și băiatul în grădina casei

CITEVA SUGESTII PENTRU
GOSPODARIILE LITORALULUI

Am citit cu mult interes articolul dv., „Statornic respect pentru omul muncii” — publicat în revista „Flacăra” nr. 31 din 4.08.1977. Desigur, cele semnalate sînt atît de reale încît orice comentariu — din partea forurilor de resort — nu poate avea decît un sens : acela al măsurilor de îndreptare a situației.

Eu vă scriu această scrisoare din dorința de a puncta unele constatări personale, care sper că citite de cei vizajați să poată influența cit de cit bunul mers al turismului pe litoral.

Acum cîțiva ani în urmă, directorul general al Centralei „Litoral” dădea asigurări ferme, în presă, că în perioada imediat următoare treburile vor merge mai bine, oamenii muncii veniți la odihnă vor beneficia de servicii din ce în ce mai bune pe perioada concediului la mare, etc., etc. Printre soluțiile preconizate atunci de conducătorul nr. 1 al turismului pe litoral se numărau : repartizarea turiștilor direct la hotel de cei ce emit bilețul de odihnă, încadrarea unităților din subordinea centralei (respectiv I.H.R.-uri, complexe etc.) cu personal de înaltă calificare, funcțiile de răspundere — ca șefi de agenții, complexe, servicii etc. — vor fi ocupate numai de personal cu studii superioare economice, juridice, totemai pentru a pune punct practicilor învechite din sistem, pentru înlăturarea deficiențelor existente etc.

Bucuros de aceste promisiuni, mi-am pregătit cu mult timp înainte concediul pentru anul 1976. Am ajuns în Mamaia unde la dispeceratul de cazare domnea aceeași dezordine ca și în alți ani. Cu copilul în brațe, am așteptat 5 (cinci) ore la dispecerat — după care am solicitat să vorbesc cu șeful dispeceratului care nici nu a acceptat să-mi asculte necazul, dîndu-mă pur și simplu afară din biroul său, deranjîndu-l poate de la sorbirea cafelei ce-i fusese adusă cu puțin timp în urmă. Cazat în final la hotelul „Dunărea”, unde sincer să fiu, gazdele, în special femeii, au fost deosebit de amabile și ospitaliere. Dar au venit necazurile mesei. În decursul a 12 zile de concediu, am fost mutat sau mai bine zis re-repartizat la 6 mese diferite. Am cerut explicații. Șeful restaurantului „Sirena” m-a apostrofat, m-a amenințat și în final mi-a strigat să fiu mulțumit că am unde minca !! El are instrucțiuni precise.

Lată foarte pe scurt ce-au însemnat pentru mine și familia mea 12 zile de concediu la mare ! Cu ce drept și în numele căror dispozițiuni unii lucrători de pe litoral își bat joc de banii plătiți pe bilețele de odihnă ? După 12 zile de concediu mi-am reluat

Un răspuns la articolul „O ECUAȚIE CU TREI NECUNOSCUTE” referitor la lucrările de diplomă de la facultățile de limbi străine ale Universității din București. (Flacăra, 7 iulie)

Tematica lucrărilor de diplomă și metodologia științifică de abordare au constituit o preocupare constantă a catedrei de literatură franceză de la Facultatea de limbi străine a Universității din București. Seriozitatea cu care colectivul acestei catedre a trecut la o nouă orientare în pregătirea lucrărilor de licență se concretizează în efortul de a integra lucrările de licență în planul de cercetare științifică a catedrei.

Astfel, problematica foarte complexă a lucrărilor de licență susținute în sesiunea iunie 1977 răspunde necesității de a forma profesori de limba și literatura franceză cu un înalt nivel de cunoștințe, capabili să educe generații de elevi în spiritul respectului pentru valorile perene ale culturii mondiale, căreia geniul românesc i-a adăugat rodul creației sale originale.

Lucrările de licență au avut ca obiectiv cercetarea relațiilor literare româno-franceze, dintre ideologie și literatură, dintre cultură și civilizație, precum și principalele metodologii moderne de cercetare a fenomenului literar abordate din perspectiva criticii marxiste.

De aceea modul în care este prezentată activitatea catedrei de literatură franceză de la Universitatea din București în articolul **O ecuație cu trei necunoscute**, Flacăra, 7 iulie 1977, semnat de Aura Matei-Săvulescu, a provocat uimire și nedumerire.

În primul rînd există o evidentă contradicție între afirmațiile de ordin general cuprinse în articol și exemplificări. Astfel, afirmația că subiectele tratate de absolvenții anului în curs nu diferă prea mult de cele care se dădeau cu 10-15 ani în urmă nu se poate susține prin titluri ca **Punctul de vedere al personajului în romanul stendhalian** sau **Categoria timpului narativ în romanul balzacian**. Optica interpretativă cerută de aceste formulări presupune o cunoaștere temeinică a celor mai interesante tendințe critice actuale și aceste subiecte ar fi putut ilustra tocmai ceea ce autoarea numește „direcție majoră, prioritară : însușirea și aplicarea unor metodologii moderne”. În fapt, autoarea articolului, dorind să dea o lecție de modernitate colectivului catedrei de literatură franceză, se dovedește foarte puțin competentă în domeniul criticii moderne. Aceasta conduce la aprecieri eronate, ca de pildă ideea că un subiect precum **Condiția umană la Pascal** nu dă posibilitatea de a formula puncte de vedere noi în cercetarea literaturii franceze. Fără să mai subliniem actualitatea studierii tendințelor umaniste a literaturii franceze, ne întrebăm pe drept cuvînt care este informația autoarei în problema atît de mult dezbătută a caracterului deschis al operei literare, polivalentă prin esență, generind noi sensuri ? Dacă raționamentul autoarei articolului ar fi întemeiat, ar însemna că după studiul monumental consacrat de George Călinescu vieții și operei lui Eminescu, originalitatea oricărui cercetător postcălinescian ar putea fi pusă sub semnul întrebării. Dealtfel facultatea noastră a organizat în anul 1973 o sesiune Pascal consacrată sărbătoririi a 350 de ani de la nașterea la care au participat prestigioși istorici literari, filosofi, fizicieni, matematicieni etc. Cu acest prilej s-au adus în discuție noi puncte de vedere în raport cu opera și gândirea lui Pascal, subliniindu-se tocmai modernitatea genialului gînditor. Ni se pare că în contextul ideologic actual un subiect privind umanismul are o

munca în întreprindere, oboseală, tracasat, prescriindu-mi-se medicamente niciodată folosite de mine înainte de acest atît de așteptat concediu.

Am înaintat o sesizare amănunțită directorului I.H.R. Mamaia precum și directorului general al centralei. După circa o lună mij se răspunde că șeful restaurantului „Sirena” a fost sancționat cu „muștrare”. Cu ce l-o fi afectat această sancțiune pe numitul șef nu știu. Știu că în acest sezon este tot șef de unitate.

Cu toții sintem oameni ai muncii și sintem îndreptății a cere să se pună punct o dată pentru totdeauna practicilor învechite din sistemul turismului pe litoral ! Să se fiină cont în orice loc de muncă de principiile generale ale eticii și echității socialiste pe care le promovează partidul și pe care nimeni, absolut nimeni nu are dreptul să le încalce !

Îmi exprim în continuare unele propuneri ce doresc a fi analizate împreună cu celelalte, făcute sigur și de alți oameni ai muncii aflați la odihnă) cu simț de răspundere și eventual puse în practică cit mai repede posibil :

1. Înlouirea personalului necompetent, depășit din funcțiile de răspundere (șef complex, șef unitate, șef serviciu etc.) cu personal capabil, pregătit corespunzător atît ca studii cit și moral politic — prin concursuri anuale, publicate din timp în presa centrală și buletinul oficial. Declarații reușite, viitorii specialiști să fie pregătiți temeinic în cadrul Centrului de perfecționare de pe lîngă ministerul de resort.

2. Renunțarea la serviciile a numeroși pensionari de diferite profesii ce ocupă vara pe litoral funcții de sezonieri, fără a avea nici înclinații și nici capacitate fizico-psihică pentru posturi ca șef de sală, ospătar, recepționar etc.

3. Desființarea actualelor dispecerate de cazare, urmînd ca repartizarea turiștilor să se facă de la agențiile județene, nominalizate pe hoteluri, în funcție de gradul de ocupare a acestora.

4. Dispecerat central să lucreze permanent și direct cu agențiile județene și U.G.S.R. — prin telex zilnic, evitîndu-se astfel aglomerările, transferările de la un hotel la altul etc.

Desigur pot fi făcute multe, foarte multe lucruri bune ! Cu o condiție : oameni potriviți să fie încadrați în funcții potrivite. Să se termine cu improvizații ce fac numai necazuri atît turiștilor cit și conducerii Centralei „Litoral”.

După experiența de anul trecut, și neavînd încredere că nu voi da iarăși peste aceleași neprimitoare gazde cu părere de rău în acest an am rămas acasă.

Poate însă la anul va fi mai bine.

Cu deosebită stimă și considerațiune,

Eugen Dumitrescu,

Buzău, str. D. Gherea, Bloc 4, sc. B, et. II, ap. 32.

valoare formativă superioară cercetării semioticii bijuteriilor care beneficiază de elogiile necondiționate ale autoarei.

În ceea ce privește relațiile literare româno-franceze, ținem să amintim că cercetări de tipul **Verlaine în România, François Villon în românește** se bucură de o anumită tradiție în facultatea noastră, fiind inițiate încă de regretatul profesor N.N. Condeescu care a obținut un strălucit doctorat cu o teză de literatură comparată. Profesorii acestei catedre au elaborat teze de doctorat axate pe receptarea marilor scriitori francezi în România, sint autori de articole tratînd despre interferențe între cultura franceză și cultura națională, publicate în revistele din țară și din străinătate. Apreciem că s-a depășit acest stadiu ; ca autori ai unei **Istории a literaturii franceze**, profesorii acestei catedre se străduiesc să întocmească sinteze pe epoci, să definească specificele recepțiilor culturii franceze în România, în funcție de particularitățile creatoare ale poporului nostru.

Din felul în care este redactat articolul **O ecuație cu trei necunoscute** rezultă că Aura Matei-Săvulescu gîndește cel puțin confuz o serie de noțiuni fundamentale, cum ar fi de exemplu rolul tradiției în evoluția literaturii. Se pare că autoarea articolului confundă studiul literaturii cu arhivistica, din moment ce susține că : „practic, doar accidentele de arhivă (duc) în mod fericit la ștergerea ultimelor «pete albe» din cadrul istoriei literaturii și culturii respective popoare”. Dealtfel ni se pare că este o dovadă de superficialitate și caracterizarea anumitor lucrări numai după titlul acestora, fără a avea nici o informație despre modul în care ele au fost tratate. Participarea la susținerea lucrărilor, sau cel puțin răsfoirea lucrărilor incriminate era o obligație elementară a autoarei articolului.

În privința felului în care a fost efectuată ancheta la Facultatea de limbi străine, ținem să subliniem că Aura Matei-Săvulescu nu a discutat, așa cum s-ar fi convenit cu șeful catedrei de literatură franceză, profesor dr. Angela Ion, absentînd fără să prevină la întîlnirea fixată, deși această întîlnire ar fi fost cu atît mai necesară cu cit membrii catedrei de literatură franceză au condus **90 de lucrări de diplomă** (din totalul de 110), ceea ce presupune un mare volum de activitate căruia autoarea articolului nu i-a acordat nici o atenție.

Conform indicațiilor de partid privind obligația de a analiza criticile apărute în presă, conținutul articolului apărut în revista **Flacăra** a fost discutat în cadrul colectivului de catedră (12 iulie 1977). Membrii colectivului exprimîndu-și profunzda nemulțumire. Nemulțumirea profesorilor de literatură franceză de la Universitatea din București a fost cu atît mai mare cu cit articolul a fost publicat la o lună după ce colectivul catedrei a analizat cu deosebit spirit de răspundere tocmai adecvarea examenului de licență la obiectivele majore ale învățămîntului limbilor străine din țara noastră, legarea lui mai strînsă de cerințele viitoarei profesii a absolvenților, valorificarea lucrărilor de diplomă prin publicare sau prin fișarea lor în bibliotecă facultății pentru a servi ca material documentar etc. Ignorarea acestui efort, din lipsă de informare sau din alt motiv, este un blam nejustificat adus întregului colectiv, atitudine care după părerea noastră contravine eticii gazetărești.

Colectivul catedrei de literatură franceză
Universitatea din București
28 iulie 1977

NOTA REDACȚIEI : Existența acestor puncte de vedere contradictorii obligă redacția să revină în viitor, cu o anchetă largă pe această temă.

Semnale critice recepționate

Primim din partea UCECOM :

„Urmare scrisorii adresate revistei Flacăra de către Mircea Pușcășelul din Suceava, s-a efectuat o verificare asupra modului cum i s-au stabilit acestuia imputațiile de către cooperativa „Libertatea” din Rădăuți, ținîndu-se seama de documentele pe care le-a invocat în scrisoare și de relațiile pe care le-a dat înainte de începerea verificării. S-a constatat că în mod eronat i s-a menținut imputarea pentru suma de 84 lei, deoarece prin hotărîrea nr. 463/7.V.1974 a Tribunalului județean Suceava au fost anulate toate deciziile de imputare emise pentru produsele livrate magazinului „Fortuna” București. Suma i-a fost remisă cu recipisa nr. 218 746/26.VII.1977. A fost cercetată de asemenea temeinicia celorlalte decizii de imputare și s-a constatat că, față de documentele existente în arhiva cooperativei, ele nu pot fi anulate, lucru care i s-a adus la cunoștință. Avînd în vedere faptul că și-a exprimat dorința de a aduce noi probe în sprijinul susținerii sale că deciziile de imputare au fost emise fără temei legal, de comun acord cu conducerea U.J.C.M. Suceava s-a stabilit să i se permită accesul la arhiva cooperativei „Libertatea” din Rădăuți iar în funcție de documentele ce se vor găsi, organele C.F.I. din U.J.C.M. Suceava și conducerea uniunii vor lua măsuri operative de soluționare”.

Din partea Regionalei căi ferate Iași, Divizia comercială :

„Urmare scrisorii cititorului Toader Balahur publicată în revista Flacăra nr. 26 (prin care acesta relatează modul greșit în care i s-a aplicat o contravenție — N.R.) vă facem cunoscut că am reanalizat contravenția aplicată acestuia la data de 14 mai a.c. prin procesul verbal nr. 196 929. Abonamentul prezentat nu are decît o singură perforare, pe ziua de 14 V a.c., făcută de șeful de tren Bolohan. Rezultă că observația tovarășului Balahur, făcută șefului de tren, nu era întemeiată. Am considerat totuși că deși a folosit un ton și expresii mai puțin uzitate în relațiile cu niște angajați aflați în timpul serviciului, pentru că prin aceasta și-a exprimat șeful de stație pe schimb nemulțumirea față de șeful de tren, nu se impunea aplicarea amenzii. Drept pentru care am dispus anularea procesului verbal de contravenție nr. 169 929 din 14 V a.c.”.

Din partea Procuraturii locale Brașov :

„La scrisoarea cititorului Ion Selaru, trimisă revistei Flacăra, vă aducem la cunoștință următoarele : fiul lui I.Ș. a fost eliberat din penitențiar, pedepsele aplicate de Judecătoria Brașov fiind grațiate în baza Decr. 115/1977. În prezent el este încadrat în producție la fabrica „Republica” din Brașov în calitate de timplar, aflîndu-se sub directa supraveghere a colectivului de muncă din cadrul acestei unități și a organelor de Procuratură și Miliție din municipiul Brașov. Întrucît I.Ș. susține că fiul său are tendința să în prezent de a consuma băuturi alcoolice, situație în care lipsește nemotivat de la serviciu și comite fapte antisociale, i s-a dat îndrumarea să solicite de urgență organelor Procuraturii internarea fiului său pentru dezalcoolizare, în baza Decr. 12/1965, în cazul în care acesta

va continua să nu respecte regulile de conviețuire socială ca urmare a consumului exagerat de băuturi alcoolice.”

Din partea Consiliului popular al județului Maramureș :

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei de către un grup de muncitori de la T.C. Maramureș privind aspecte negative legate de încadrarea în trepte superioare de retribuire și comunicăm : comisia care a procedat la verificarea cunoștințelor de specialitate în luna martie a.c. nu a fost în componență legală, fapt pentru care de comun acord cu comitetul sindicatului, conducerea unității și membrii comisiei, s-a hotărît o nouă examinare atît a celor care inițial au fost declarați reușiți cit și a celor nereușiți. La noua verificare din luna iunie, comisia fiind în întregime prezentă, din cei 77 înscriși au fost declarați reușiți 63, printre care și cei ce semnaseră sesizarea către revista Flacăra”.

Am primit de la Comitetul județean Iași al P.C.R. :

„Urmare adresei dv., referitor la scrisoarea lui Vlad Nicolae din Călărași, str. Zefirului nr. 1, prin care sesizează unele nereguli din cadrul unității la care lucrează, vă comunicăm următoarele :

Petiționarul a lucrat în echipa condusă de Munteanu Marin de la 1. X. 1976 pînă la 13. II. 1977, cînd s-a transferat la I.M.C. Călărași. În cursul lunilor noiembrie, decembrie 1976, echipa condusă de Munteanu Marin și fratele său, pe nume Munteanu Toma, a executat în afara orelor de program în zilele de sîmbătă și duminică o lucrare — un radier de fier beton — pentru Fabrica de nutrețuri combinate Ciulnița, ce era necesară laboratorului de încercări a semintelor, plata făcîndu-se de către Trulul de construcții montaj pentru agricultură și industria alimentară București. Suma de bani ce s-a convenit întregii echipe a fost primită de Munteanu Toma care a semnat în fals statul de plată, oferind muncitorilor numai cîte 400 lei. Pentru infracțiunea de înșelăciune produsă în dauna avutului obștesc, fals și uz de fals, fapte prevăzute și pedepsite de articolul 215 raportat la art. 229 al. I cod penal și art. 289 și 291 cod penal, numitul Munteanu Toma, membru P.C.R., i s-a întocmit dosar penal. Nu se confirmă cele sesizate că Munteanu Marin ar fi primit diferite sume de bani de la muncitorii din echipa sa”.

Un răspuns de la I.A.P.L. Central :

„Ca urmare notei apărute la rubrica Flacăra la dispoziția dumneavoastră din nr. 27 din 7 iulie 1977, prin care se sesiza că la restaurantul Cișmii orchestra își desfășoară programul muzical depășind limitele sonore admise, vă comunicăm că în urma analizei efectuate de noi a reieșit că cele sesizate sînt reale, ca urmare s-a trecut la schimbarea orchestrei.

Vechea orchestră avînd multe instrumente electronice producea un zgomot mult prea mare, din această cauză a fost înlocuită cu o orchestră adecvată care să-și desfășoare programul în mod corespunzător și în limitele programului stabilit. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat” (Semnează : director D. Mitran, din partea oficiului juridic — M. Tănăsescu).

Poșta redacției

■ **Elena Lemnar** — comuna Grebănu, județul Buzău, Ministerul Muncii, Direcția forței de muncă, ne-a încunoscîntat că vi s-a aprobat încadrarea ca vinzătoare la Agenția Loto-Pronosport.
■ **Ion Irimescu** — Buzău (?). Ne pare rău, dar scrisul dumneavoastră este absolut ilizibil. Rugați pe cineva să vă dactilografieze textul în cauză.
■ **Andrei Ioan** — Caransebeș ; **Bucur Amalia** — comuna Căvăran, județul Caraș-Severin ; **Samoilă Ioan** — Craiova. Ne pare rău, întîrzierea noastră se datorește faptului că încă nu am primit răspunsurile venite de la forurile în drept cărora ne-am adresat.
■ **Zaharia Bărdașu** — Zalău. Vă confirmăm că am primit scrisoarea dumneavoastră în legătură cu eroarea apărută într-un articol publicat în revistă ; vom lua măsurile de cuvîntă.

H. P. ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri între orele 10—18.
● Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face fără eforturi speciale.
● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Un Snagov al Craiovei

Pentru un oraș cu un sfert de milion de locuitori, cum este Craiova de astăzi, prilejurile de evadare în natură nu sînt — și mai cu seamă n-au fost — cele mai generoase, orașul neavînd, precum se știe, nici munți, nici mare, nici codri străvechi, nici rezervație de fiare sau plante rare, el răsărînd de-a dreptul din cîmp, din platitudinea nisipoasă a Jiului și Amarației, vag presărată cu niște dealuri chelbe, roase de soare, toropite de colb. Între vechiul „Parc al poporului” (superbă construcție vegetală fără pereche în țară prin stilul ei, prin „fiorul romantic” descoperit și cîntat de toți călătorii, dar un parc al orașului, integrat vetrei lui) și lunca Jiului (și ea frumoasă, dar tot „a orașului”, cu respirația arborilor covîrșită de cea a uzinelor), „evadarea” rămîne doar o iluzie, cel puțin pentru cei ce-o resimt ca nevoie majoră. Soluții inventate pe parcurs, unele inspirate (precum ștrandul de la punctul numit „Hanul Doctorului” de pe șoseaua ce duce la București), au însemnat, desigur, niște pași înainte, dar nu destul pentru cel ce visează marile drumetrii, marile teritorii ale recreării.

În vara asta însă Craiova și-a dobîndit un Snagov al ei. Un lac din împrejurimile urbei, lacul „Giorman”, oglindind copacii unei păduri bătrîne (resturi din vechiul codru al Bratovoieștilor), a devenit, prin amenajări de amploare, încă în plină desfășurare, o veritabilă stațiune, decretată astfel și prin nume: Stațiunea de agrement „Victoria”. Anul trecut, lacul și plaja și arborii lui erau încă un loc semisălbatic, un loc, desigur, cu farmecul lui, dar puțin cercetat de gălăgioșii și sociabilii craioveni, care, pe lângă natură, caută, cel mai adesea, și altceva. Altfel spus, pe lângă nevoia de plajă, de apă, de păduri, omul plecat spre toate acestea (convins că vrea numai acestea!), mai simte și nevoia de elemente de civilizație, de frumos arhitectural, de confort estival legat de el. Și trebuie spus că Snagovul Craiovei i le oferă, la ora de față, într-un chip mai mult decît promițător.

La 30—40 de minute de mers cu autobuzul, craioveanul întîlnește o plajă de 12 000 metri pătrați (anul trecut ea n-avea nici pe jumătate!), un lac cu 100 de hectare de apă, cu bărci (în viitorul apropiat: cu o mare bază nautică), cu 4 restaurante (1 000 de locuri), cu spații confortabile de cazare (a căror capacitate, inclusiv de confort, va crește, prin construirea unui modern motel), cu dușuri răsărînd din nisip, cu instalații sanitare puse la punct (s-a operat, printre altele, integrala canalizare a stațiunii), cu noutăți ce așază „Victoria” în rivalitate cu așezămintele consacrate. Printre noutăți: o saună, încă nefolosită prea mult, tîrcolită cu circumspecție de craioveanul obișnuit cu scaldă din Jiu sau în apele reci ale lacului. Printre alte noutăți: o cofetărie, un café-bar. Toate alcătuiind un cadru arhitectonic modern, cu clădirile a căror linie, luminozitate și colorit scriu pe fundalul de azur al lacului o priveliște nouă, încă în curs de elaborare, încă deschisă spre viitor.

Tînăra stațiune — inițiativă a forurilor județene de partid și de stat — este opera muncii patriotice a craiovenilor. Mii de oameni ai muncii, proveniți, ni se spune, din vreo 26 de întreprinderi ale orașului, și-au dăruit, în primăvara asta, cîteva sute de mii de ceasuri edificării „Victoriei”, ridicînd ziduri, plantînd arbori și flori, spălînd nisip în apele Jiului, așternîndu-l pe țărîmul lacului, canalizînd stațiunea cu apele aceluiași riu, care nu-i chiar pe țărîmul lacului și nici chiar așa ușor de captat. Schița amenajărilor, întocmită de I.P.J.-Dolj, a prevăzut soluții ingenioase, moderne și economice, îndrăznețe, dar fără ostentație, în rimă cu cadrul poetic al lacului, cu mireasma de ape adînci, de porumbiște și caprifoi. Primul vicepreședinte al Consiliului popular județean, ing. Vasile Bulucea, a supravegheat personal — și cu pasiune — toate lucrările, toate detaliile, de la alcătuirea schiței la aprovizionarea restaurantelor. Aprovizionare care, cel puțin la ora de față, e excelentă, deși responsabilul bazei materiale a O.J.T.-ului, Iosif Epure, e de părere (și are dreptate) că, la acest capitol, încă mai e de lucru, cel puțin în ce privește calificarea (citiți: priceperea, promptitudinea, politețea) personalului de servire.

Oricum, cei 10 000—12 000 de craioveni ce iau cu asalt, duminică, stațiunea, au serile, cînd se întorc acasă cu bronz pe umeri și răcoare sub haine, sentimentul că au petrecut, într-adevăr, o duminică.

L. OLTEANU ■

Unde mîncăm în fugă?

Bucureștean sau nu, cînd stomacul își cere drepturile, la ore mai mult ori mai puțin obișnuite, în care treburile zilei te presează încă, îți pui întrebarea: unde poți mîncă, rapid, ieftin, fără cheltuială de timp și, dacă se poate, ceva care să-ți placă, ba, și fără bani prea mulți.

Am întreprins de aceea un raid prin centrul orașului, prin cîteva locuri aglomerate și prin cîteva cartiere unde funcționează mari întreprinderi industriale, pentru a vedea ce răspunsuri își găsește întrebarea legitimă a oricărui om dornic să-și potolească foamea fără a pierde totuși prea mult timp. În pasajul Victoriei, de pildă, se poate spune că omului de pe stradă îi sînt puse la îndemînă numeroase și tentante posibilități pentru o gustare, pînă la ora obișnuită a prînzului ori pînă la masa de seară. În locul coșurilor cu covrigi, de altădată, au apărut chioșcuri salubre, cu frigorigere, chiuvete, cu produse destul de variate, prezentate ca în reclame, de la băuturi răcoritoare, la sandvișuri calde, cîrnăciori cu muștar, diverse produse de patiserie, sucuri, dulciuri etc. Gheorghe Godeanu, responsabilul acestor unități, circulă de la una la alta, neobosit, ca pe vremea cînd evolua între corzile ringului, în ținută ireproșabilă (costum bleumarin, cămașă albă și cravată de culoare închisă) încercînd să rezolve atît cereurile subalternilor săi, cît și eventualele nemulțumiri ale publicului. Se aduce marfă mai tot timpul, se fac comenzi pentru a doua zi.

— Începem la 6,30 dimineața cu crenvurșii, brînzoaice, sandvișuri; după orele 11,00 intervenim cu produse de patiserie și cofetărie, dar la două dintre cele 4 puncte de care mă ocup, continuăm cu preparatele primelor ore. Brînzoaice moldovenești, de exemplu, vindem în jur de 2 000 zilnic.

Pe strada Aristide Briand, colț cu Academia, funcționează un snack-bar, unde omul poate sta la o măsută și consuma cîteva feluri de mîncare caldă: fripturi, ouă sub diverse forme, hamburgeri etc., unde poate bea și un pahar cu vin (nu se vinde la sticlă). Rămîn ceva mai mult aici pentru a vedea cum decurg lucrurile. Responsabilul Mihai Moron, unul dintre cei patru angajați, îmi explică:

— Clienții se împart în două mari categorii, cei permanenți, majoritatea locatari din blocurile vecine, persoane singure sau familii care preferă snack-ul gătitului în casă, și cei ocazionali: turiști români și străini, studenți de la Universitate. Am început cu 10 mese, acum avem 22 și, în plus, două spații de-a lungul pereților, unde se poate servi în picioare. Observațiile mele în cei cîțiva ani de cînd lucrez aici, am început ca ospătar, sînt pozitive, mai ales din punctul de vedere al eficienței, deoarece vînzarea este foarte bună.

Continuîndu-mi drumul pe bulevardul Republicii, pe sub pasajul de la Universitate, am întîlnit numeroase alte puncte alimentare unde cetățeanul grăbit poate să ia o gustare „din mers”. Aș trece în rîndul acelor unități și pensiunea „Dimbovița”, recent deschisă, tot pe strada Aristide Briand,

colț cu bulevardul N. Bălcescu, unde, contra unei sume de 12,50 lei, se poate servi un meniu fix, cu mai multe variante (5—6 ciorbe sau supe, 7—8 feluri de mîncare, 2—3 deserturi) și unde, pe durata celor 4 ore (pensiunea funcționează zilnic de la orele 12,30 la 16,30) se vînd, în medie, 500 de meniuri, echivalînd cu tot atîția clienți.

Primile observații: în perimetrul descris există multe unități alimentare unde se poate mîncă „din mers”. Ideală mi s-a părut formula snack-barului, dar mai rar întîlnită pe ansamblul orașului, chiar dacă în cîrînd se va deschide un snack-bar și în complexul Majestic. Ceva mai departe, spre Piața Unirii, sau spre cea a Palatului se găsesc binecunoscutele expres-uri, ca și la Gara de Nord, ori lîngă hotelul Lido, sau Central. De asemenea, Gara de Nord, zonă superaglomerată în tot cursul zilei, dispune de prea puține unități de acest gen. Cîndva puteai să-ți procuri pachete cu sandvișuri. Cîndva! Chioșcurile cu biscuiți și răcoritoare nu satisfac cerințele, iar restaurantul gării este un restaurant și nu poate intra în discuție. Mai ales pe peroane, ultimul loc de contact cu Capitala al călătorilor, sînt instalate prea puține chioșcuri și cu un sortiment foarte limitat (nimic cald, de pildă) pentru cei sosiți în ultima clipă și care ar dori să ia ceva din fugă, chiar de pe scara vagonului, să zicem, exagerînd puțin! Moda hot-dogs (cîrnăciorii de tip crenvurșii) s-a extins și spre cartierele mărginașe, dar — așa cum se întîmplă și cu moda vestimentară — cu modificări care o degradează. De pildă, la localul familial „Văcărești”, pe șoseaua cu același nume, se scoț afară o masă, un cîntar, un vas cu muștar, o grămadă de piine și o cratiță cu cîrnați deja fierți, spartii, pătrunși de apă, lipsiți de gust (situație identică și în alte cartiere). În vecinătatea Uzinelor „23 August” și „Republica”, unde cred că ar putea funcționa unele unități de acest gen, sau la complexele studențești de la Grozăvești, nu întîlnești astfel de puncte alimentare, ceea ce conduce la concluzia că ele sînt un apanaj exclusiv al centrului propriu-zis al orașului. Măsura în care actuala stare de fapt corespunde unor necesități îmi este cel puțin neclară.

Pentru unele amănunte și opinii autorizate l-am abordat pe Ion Apostol, directorul C.H.R. „Flora” de care aparțin cele mai multe unități, cu specificul sondat de noi în această anchetă.

— Concluzia că omul de azi are nevoie să mînce din mers ni s-a impus încă de acum cîțiva ani, de cînd am și început organizarea și exploatarea unor asemenea unități, dintre care ați amintit și văzut cîteva. Practicăm sistemul din 1975, o dată destul de recentă, este drept, dar un interval de timp care ne-a permis observații importante pentru buna deservire a acestui public, mereu în mișcare. Nu, observația dumneavoastră privind concurența pe care noile unități ar putea-o face celor mai vechi și mai mari, cum este restaurantul hotelului „Union” sau altele (putem

să includem aici și rotiseria vecină) nu se justifică deoarece publicul a observat și diferențele, în ceea ce privește oferta ce i se face, și pe cele ținînd de prețurile practicate. Snack-barul, de pildă, are regim de categoria I, dar fără remiză, de unde rezultă și prețuri mai convenabile, iar celelalte, de categoria a III-a. Sub raportul eficienței comerciale, ele corespund sută la sută. Un singur om realizează o vînzare zilnică, la un astfel de sortiment cum este hot-dogs-ul, între 4 000 și 7 000 de lei. Din păcate, nu am putut extinde sistemul grill-urilor, la care preparăm sandvișurile calde, din lipsa grătarelor. În privința cartierelor „mărginașe”, despre care ați amintit, nu cred că aveți dreptate, dar la marile magazine din centru, sau din Obor, Colentina, Piața Sudului și altele consider justificată observația că absența unor asemenea unități alimentare se face resimțită, atît pentru clienții respectivelor magazine, cît și pentru comerțul nostru care nu fructifică niște surse de venituri sigure. Explicația pentru care s-a renunțat — deoarece asemenea puncte au funcționat totuși — ține de lipsa de disciplină, dacă vreți, a consumatorilor, care aruncau pe unde apucau ambalajele, hîrțile și chiar resturile alimentare (oare acesta e un motiv să se renunțe la o asemenea înlesnire?). Dealtfel, după părerea mea, întregul oraș resimte absența unor coșuri în care cetățeanul civilizat să poată arunca ceea ce nu-i mai trebuie. Observația este valabilă chiar pentru arterele cele mai importante.

In ceea ce ne privește, am instalat coșuri alături de punctele alimentare, dar debarasarea lor cade în sarcina vînzătorilor, care uneori, la orele de vîrf, nu o pot face decît nemulțumindu-și clienții! Dacă se poate, aș dori să remarc că succesul snack-barurilor se datorează, după opinia mea, faptului că totul se prepară în fața clientului, care poate supraveghea curățenia și cantitățile ce-i sînt destinate dar și faptului că sortimentului, în general limitat, din motive obiective — rapiditate în primul rînd — noi îi adăugăm numeroase garnituri, în special de legume: ciuperci, orez și altele, astfel încît omul se ridică de la masă sătul și cu un consum de timp minimal. O preparare, dintre cele mai lungi, durează 5—6 minute. Programul prevede ca duminică să ținem închis, dar noi lucrăm și în aceste zile, pînă la orele prînzului și cu bune rezultate. Ar trebui, desigur, să stabilim și oficial această regulă. Cu toată graba lor, presupusă ori reală, unii clienți caută anume unele specialități, cum sînt acele turte numite langoși cu brînză, pe care le găsesc doar pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej, colț cu str. Brezoianu. Mai cred că produsele lactate sînt prea puțin desfăcute în unități mici, sau împreună cu produsele de panificație, în special laptele dulce ca și cel bătut. Nu oricine este dispus să intre într-un magazin pentru o chiflă și un pahar cu lapte dar, aflate în apropiere, le-ar servi cu plăcere. Sînt de acord cu critica dumneavoastră privind lipsa de aerisire de la snack-barul din str. Aristide Briand, care ține de unitatea noastră.

EMIL LEONARD ■

CU DIRECTORUL GENERAL AL I.T.B., INGINERUL DUMITRU STOIAN, DESPRE

Probleme rezolvate și (mai ales) nerezolvate ale transportului în comun

— **Tovarășe director general, de la bun început vreau să cădem de acord asupra faptului că mijloacele de transport ale I.T.B.-ului nu merg cum ar trebui. Ce părere aveți?**

— E o părere personală?

— **Nu. E vorba despre opinia cetățenilor care ne-au scris și ne scriu la redacție, adresînd cuvinte nu tocmai frumoase întreprinderii pe care o conduceți.**

— Știu că vă scriu, pentru că ne scriu și nouă. În primul trimestru al anului am primit exact 1777 de scrisori de la călători, din care 1583 au fost rezolvate. Cele mai multe dintre ele ne-au ajutat în muncă, contribuind la depistarea unor greutăți reale în desfășurarea transportului urban, altele însă ne-au pus pe drumuri degeaba, ridicînd probleme imaginare sau solici-tînd fel de fel de mărunțșuri.

— **Anume?**

— **Vechea poveste, fiecare vrea să aibă stație de autobuz sau de tramvai în fața casei, cu condiția ca zgomotul să nu-l deranjeze?! Desființarea unor opriri, măsură la care am procedat după multă chibzuință și nu de unii singuri, a creat o adevărată avalanșă de critici, venite mai ales de la persoane care nu lucrează direct în producție și care, firește, nu sînt legate de prezența la oră fixă, dimineața, la serviciu, dimineața fiind timpul zilei în care I.T.B.-ul își concentrează toate energiile pentru buna deservire a publicului. După statisticile noastre, reclamațiile vin de la mai puțin de 1 la sută din numărul călătorilor, numai că noi înțelegem că acest procent trebuie tratat cu maximum de seriozitate, căci el reprezintă, la cei peste 4 milioane de cetățeni pe care-i transportăm zilnic, o cifră importantă. În ce privește înființarea sau reînființarea de stații, nu intenționăm să dăm curs decât acelor solicitări cu totul și cu totul îndreptățite, din acest punct de vedere găsindu-ne încă departe de uzanțele unui transport modern.**

— **Cît de departe?**

— Am ajuns la o distanță medie între stații pe total rețea I.T.B. de 500 de metri. N-am să repet că la New York, de exemplu, stațiile curselor rapide se află la peste 2 kilometri distanță una de cealaltă, dar am să subliniez faptul că la Budapesta distanța medie dintre opririle autobuzelor sau tramvaielor depășește 800 de metri. La Praga, la Paris, la Viena sau unde vreți prin lume, dintre-o stație nu poți privi la călătorii care așteaptă troleibuzul în cealaltă. La noi, din păcate, poți. Bucureștenul, despre care continuu să cred că are destule justificări atunci cînd se plînge de serviciile I.T.B.-ului, rămîne un sedentar greu de convins.

— **Spuneți mai devreme că hotărîrea de a înființa sau desființa stații n-ați luat-o, ca să citez, de unii singuri. Cum adică?**

— Pe lângă Primărie funcționează o Comisie de circulație, din care face parte, alături de alte foruri, și I.T.B.-ul, comisie care analizează traseele, amplasarea stațiilor și așa mai departe, fiecare mișcare fiind îndelung studiată în colectiv și justificată de rațiuni care depășesc, ca să zic așa, interesul cutărui sau cutărui cetățean. Propunerile acestei comisii sînt apoi supuse judecării Comitetului Executiv al Consiliului popular al municipiului, care avizează sau respinge, de la caz la caz.

— **Mulți cititori reclamă fracționarea circulației pe bulevardele din centru, întreruperea ei, obligația de a face transbordări și de a plăti cîteva bilete pentru a ajunge, să zicem, de la Belu la Băneasa. Ce le putem răspunde?**

— Întrebarea aceasta mi se pare că implică mai multe răspunsuri.

— **Vă rog.**

— Ne străduim să-i deferminăm pe călători să înțeleagă marile avantaje pe care le oferă sistemul de abonamente, care se practică astăzi în toată lumea, în conformitate cu care de la Belu la Băneasa se poate ajunge cu același bani ca și înainte de 4 martie. Am înființat 14 puncte de vânzare a abonamentelor, 6 fixe și 8 volante, am făcut și nițică publicitate în jurul lor, dar oamenii manifestă o ciudată rețineră. Nu vom renunța așa ușor la o bătălie care este, înainte de toate, una împotriva unei mentalități. Dealtfel, sistemul de au-

totaxare pe care intenționăm să-l extindem și la tramvaie argumentează o asemenea atitudine, chiar dacă primele rezultate ale autotaxării nu sînt dintre cele mai îmbucurătoare.

— **În ce sens?**

— Am dirijat 300 de taxatori către meserii mai utile societății, în cadrul mai larg al unei operații de canalizare a așa-zisilor auxiliari către munca productivă. Întorcînd moneda pe partea cealaltă, se cade însă să spunem, în unele situații, am constatat că aproape 20 la sută din cei care folosesc vehiculele cu autotaxare nu plătesc! Vom întări, într-o primă fază, controlul, în ideea extinderii sistemului, convingerea conducerii I.T.B.-ului fiind că pînă la urmă acest experiment va da rezultate bune.

— **N-am uitat că imi sînteți dator cu o jumătate de răspuns la întrebarea de mai devreme, dar sînt tentat să vă întrerup. Ce înseamnă acești 20 la sută?**

— Cu exactitate n-aș putea spune, dar sînt în măsură să afirm, pe baza unor date de necombătut, că anul trecut I.T.B.-ul a vărsat la bugetul statului suma de 10 milioane de lei, încasată pentru amenzi datorate neplății biletelui de călătorie. E o sumă, nu-i așa?

— **Mă rog, să revenim la ceea ce discutăm mai devreme.**

— **Adică la raporturile dintre cetățean și I.T.B.?**

— **Exact.**

— Grație ajutorului permanent al Primăriei, care a urgat lucrările de consolidare, degajările de trasee și așa mai departe, facem în prezent eforturi pentru ca circulația autobuzelor și troleibuzelor pe axa nord-sud, pe bulevardele Magheru, Bălcescu și 1848, să se reia în condiții normale pînă la sfîrșitul lunii. Prin grăbirea lucrărilor edilitare din zona Pieței Unirii și prin crearea unui culoar de 24 de metri la intrarea pe Magistrală, față de cei numai 7 metri de pînă acum, municipalitatea ne-a ușurat munca, în așa fel încît pînă la 1 septembrie se va putea circula prin zona respectivă fără gîtur și interdicții. De asemenea, încheindu-se modernizările de pe Șoseaua Giurgiului și 1 Mai, ne-am întors și cu autobuzele pe acolo, asigurînd un trafic normal. Liniile din Balta Albă, cu excepția tronsonului Baba Novac-Cățelu, și cele din Progresul-Giurgiului își vor recăpăta curînd traseele vechi. Se depun eforturi considerabile pentru reluarea cît mai rapidă a circulației pe străzile Galați și Viitor, dar nu se poate preciza nici o dată în ceea ce privește reintroducerea tramvaielor pe Moșilor, arteră care a suferit mult de pe urma seismului. În altă ordine de idei, rămînem la părerea că trebuie evitată angajarea transportului greu pe străzile înguste. Așa am procedat cu Academiei, cu 13 Decembrie, cu Lipsani și cu altele, operațiunea urmînd să continue.

— **Tovarășe director general, să zăbovim nițel la un subiect care, sînt convins, o să vă facă plăcere. Care e starea disciplinei personalului I.T.B.?**

— Vă mulțumesc, întrebarea e cu adevărat reconfortantă. Poate că nu stăm mai rău ca alții la acest capitol, dar nu stăm bine.

— **Nu înțeleg.**

— Prin firescul ei, întreaga activitate a întreprinderii noastre se desfășoară în public, de aceea orice act de indisciplină întîmplat la I.T.B. ajunge imediat la cunoștința oamenilor care rămîn cu impresia că la I.T.B. e dezordine numai pentru că un taxator e nervos sau un sofer e irascibil, deși înșiși călătorii sînt, uneori, nu mai puțin vinovați de declanșarea unor incidente. Cînd în alte unități se întîmplă abateri de la disciplină, rufele se spală în familie și gata. I.T.B.-ul își spală toate rufele la o albie așezată în mijlocul străzii.

— **Asta înseamnă ce?**

— Că avem destule cazuri de indisciplină, de la neputarea uniformei și a ecusonului la abateri de la graficul de circulație și la atitudine ireverențioasă față de publicul călător, numai că, prin comparație cu primul semestru al anului trecut, numărul lor e în vizibilă scădere. Firește, n-am făcut totul pentru educația lucrătorilor noștri, avem din acest punct de vedere încă mari lipsuri, dar problema disciplinei a stat și stă în centrul preocupărilor de fiecare zi ale tuturor factorilor de muncă de răspundere în întreprindere.

— **Cum stă I.T.B.-ul la capitolul fluctuației de cadre?**

— Raportate la 35 000 de lucrători, 5 868 de veniri și 5 999 de plecări, pe primele 6 luni ale acestui an, nu reprezintă cifre chiar așa de îngrijorătoare, mai ales privindu-le în contextul realităților întreprinderii. Astfel, defectele tehnice în traseu au scăzut în 1977 cu aproape 8 000, tamponările cu 2 000, accidentele de persoane cu 155 și așa mai departe. Rezumînd, trebuie spus că, față de anul trecut, situația s-a îmbunătățit, dar ea rămîne departe de ceea ce am vrea noi să fie. Mai avem mult de muncă la capitolul educație, știm acest lucru și nu vom precupeți nici un efort spre a îndepărta lipsurile.

— **Tovarășe inginer Stoian, cum explicați marea fluctuație de cadre la I.T.B.?**

— Sînt mai multe motivele care conduc la o asemenea stare de fapte. În primul rînd, starea tehnică necorespunzătoare a vehiculelor, datorată lipsei pieselor de schimb. Există unele explicații legate de greutățile întîmpinate în sectorul locuințelor. Pentru lucrătorii noștri nefamiliști, am asigurat suficiente spații de cazare, căminele I.T.B.-ului numărînd peste 3 000 de locuri. În ceea ce-i privește însă pe familiști, din care aproape jumătate sînt flotanți, deținem 2 800 de cereri de case, mai vechi sau mai noi. În sfîrșit, programul de lucru în turnus.

— **Cu programul de lucru, lucrurile sînt oarecum clare. Ca să ieși din depou la 4 dimineața, trebuie să te scoli la 3, dacă nu chiar la 2. Mulți încearcă, mulți renunță. Cred că disecția noastră se apropie de sfîrșit. Cum pre-gătește I.T.B.-ul viitorul cel mai apropiat? Cum va fi, din punct de vedere al circulației pe mijloacele transportului în comun, iarna lui 1977?**

— Am uitat ceva.

— **Vă rog.**

— Vorbînd despre abonamente, aș dori să informați publicul că lucrăm în prezent la un nou sistem, pe care îl

vom pune cît de curînd în practică. El prevede cumpărarea, o dată pe an, a abonamentului propriu-zis cu fotografie, la care ar urma să se adauge lunar un tichet, de la lună la lună de altă culoare. Tichetele vor fi puse în vânzare la chioscurile de ziare, la tutingerii și în alte locuri, în așa fel încît cetățeanul care va voi să-și procure un abonament permanent pe I.T.B. va fi obligat să zăbovească la unul din punctele noastre special amenajate doar o dată pe an. Tichetele le va cumpăra, nu-i așa, din mers.

— **Cum rămîne cu iarna?**

— **Față de perioada actuală, mă tem că dificultățile vor crește, mai ales din cauza lipsei pieselor de schimb, a căror situație e grea la autobuze și gtaxuri. La ultimele, parcul e căzut în proporție de aproape 50 la sută. Ne confruntăm cu mari probleme în ceea ce privește aprovizionarea cu piese de schimb pentru autobuzele Roman, U.D. 112 și pentru taximetrele Dacia 1300, repere importante la Dacia, bielete, lanțuri de distribuție și așa mai departe, ne lipsesc toate piesele pentru cutia de viteză, direcție și axe la autobuze, furnizorii răspunzîndu-ne identic: „producem, dar numai pentru mașinile noi, pentru piese de schimb nu deținem capacități!” Firește, diversele întreprinderi din Brașov, Pitești, Florești sau Sibiu, cu care colaborăm, își cunosc mai bine ca oricare posibilitățile, dar luciditatea lor nu ne ajută la nimic. Dinșii ridică din umeri, noi încercăm să încropim cu forțele noastre ce putem, am asimilat multe produse, am îmbunătățit cu o sumedenie de piese planul tehnic, dar n-am răzbit peste tot, în unele locuri pentru că, pur și simplu, greutățile tehnologice ne depășesc. Aceasta e situația.**

— **Ce-i de făcut?**

— **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să privească problema pieselor de schimb cu mai multă responsabilitate, onorînd cît mai urgent cererile noastre. De asemenea, Ministerul Industriei Chimice să ne asigure burdufele de suspensie, asimilate și omologate la Florești.**

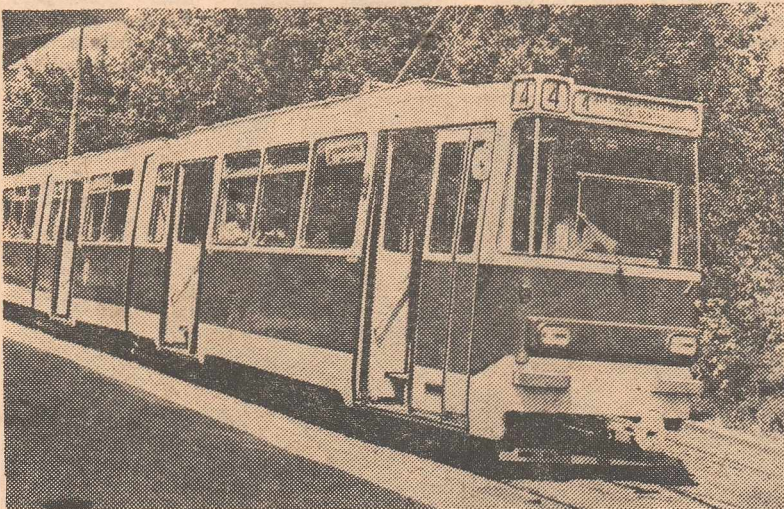
— **Am ajuns la sfîrșit. Aveți dreptul la o opinie neprovocată de nici o întrebare. Vă ascultăm.**

— Pe primul semestru, I.T.B.-ul a depășit cu 5 la sută planul, din punct de vedere al valorii globale a producției și al serviciilor către populație. Aș vrea ca acest procent să fie cunoscut și de cei 1 la sută din călătorii noștri care ne critică în termeni nu dintre cei mai urbani.

— **E o părere personală?**

— Nu. E vorba despre opinia lucrătorilor itebiști, din care marea majoritate, în frunte cu comuniștii, nu precupețesc nici un efort pentru ca transportul în comun să devină, cu fiecare zi, mai civilizată și mai eficient. Din acest punct de vedere, vreau să asigur publicul că vom face, de la director la ultimul manipulant, tot ceea ce ține de puterile noastre și tot ceea ce este omește posibil. Uneori însă, după cum am încercat să arăt mai sus, unele chestiuni ne depășesc și simțim nevoia să fim ajutați.

OVIDIU IOANIȚOIA

O remarcabilă realizare: tramvaiul silențios articulat V. 3. A., și o dovadă că ceasurile I.T.B.-ului nu merg toate ca la... cap de linie

De la soluri aride, lunare, la cîmpuri fertile

Ne aflăm în punctul numit Hirboca, nu departe de apa Slănicului, în județul Buzău. De jur împrejur se văd cîmpuri întinse, acoperite cu tot felul de culturi. La stînga, cîțiva cooperatori string inul de pe o pantă ce coboară pînă în buza drumului. Alături, paiele rămase după secerișul grîului se înalță în piramide. Mai încolo, porumbul se unduie leneș, în bătaia vîntului. Președintele C.A.P.-ului din Cărpiniștea coboară de pe cal și ne explică rostul culturilor în fișii. Unele, zice, fixează solul, altele țin apa, dar la toate avem rezultate remarcabile.

— Cum stați cu porumbul, tovarășe președinte?

— Trei mii de kilograme de boabe la hectar de aici.

— Dar cu grîul?

— De pe Hirboca, am recoltat peste media pe C.A.P. Patru mii și ceva la hectar.

— Acum zece ani cît ați recoltat de aici?

— Nimic.

— Cum așa?!

— Hirboca a fost pînă acum cîtăva vreme ceea ce noi numeam pămînt rău. Denivelat. Rupt. Distrus de ape. Erodât. Ani și ani n-am pus nimic aici. Parcă era sol lunar.

— Și ce-ați făcut?

— L-am amenajat. După puterile noastre și după indicațiile profesorului Vasile Ștefan de la Agronomie.

● Un tînăr cercetător trece prin Valea plingerii

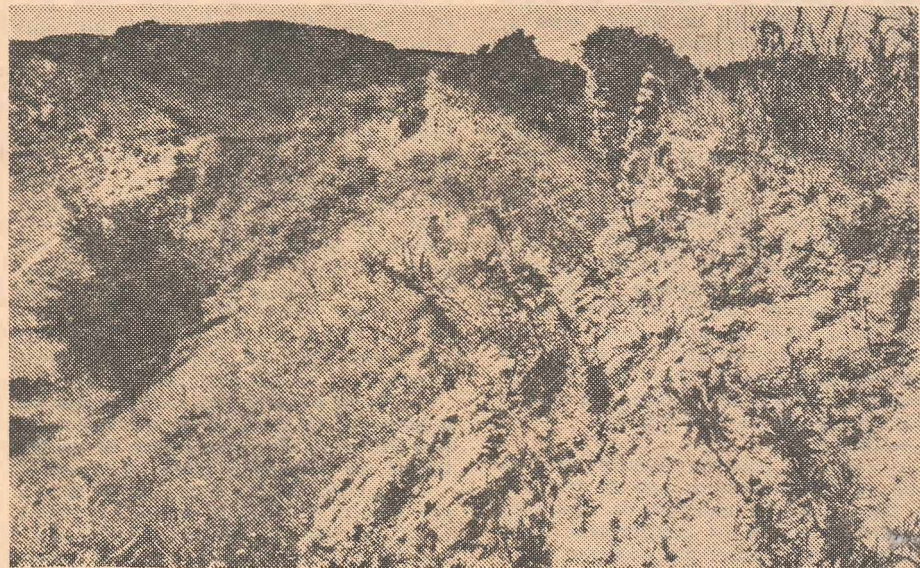
Acțiunea despre care vom scrie în cele ce urmează s-a declanșat în urmă cu vreo douăzeci de ani. Pe atunci, conferențiarul Vasile Ștefan, de la catedra de Îmbunătățiri funciare a Institutului Agronomic din București, era numai asistent. Într-o bună zi i-a fost dat să ajungă pe Valea Slănicului din regiunea Buzău, parcurgînd înfiorsat cei vreo cincizeci de kilometri de la Săpoca la Lopătari, o zonă întinsă de teren frămîntat și denivelat, presărată cu ravene și ogașe, erodată de timp și de ploi, nefolosită de om decît ici-colo, pe niște petice neproductive. Despre toate acestea aflase cîte ceva din literatura de specialitate, regiunea de curbură a Carpaților fiind recunoscută pentru solul ei chinuit și sterp, compromis de scurgerea vremurilor și de un regim pluviometric aparte, capabil să favorizeze distrugerea humusului, a stratului de pămînt dătător de viață, pînă la rocile mamă necultivabile, gresii, marne sau nisipuri. Știa cîte ceva, dar nu-și închipuise — cum recunoaște astăzi, peste ani — că eroziunea putuse căpăta asemenea catastrofale proporții. Cum avea să scrie mai târziu, într-o lucrare de deosebit interes științific, „Aspecte ale eroziunii solului și metode de valorificare a solurilor în pantă din județul Buzău”, Casa Agromomului, 1975, alcătuită împreună cu tinerii săi colaboratori Alexandru Ene și Niculina Dumitrescu, „aproape nu exista versant care să nu fi purtat amprenta consecințelor nefaste ale eroziunii”, natura și anumite greșeli ale oamenilor din trecut, între care folosirea nerațională a terenurilor în pantă și continuarea unor practici agricole necorespunzătoare, conducînd la com-

promiterea a peste 50 000 de hectare numai în bazinul Slănicului.

Atunci s-a infiripat în mintea tînărului cercetător ideea de a porni o luptă aprigă pentru recuperarea acestor terenuri, la care localnicii practic renunțaseră, prin tradiție, numindu-le pămînturi rele și botezînd întreaga vale cu un nume semnificativ, Valea Plingerii. Și-a dat seama, de la bun început, că nu va avea de înfruntat numai pămîntul muribund, cu mîncăturile și alunecările sale, ci și o anume mentalitate a oamenilor, de aceea a considerat de cuviință că trebuie să se înarmeze cu un arsenal științific redutabil, spre a porcede apoi la experimentări de teren. A petrecut zile și săptămîni în șir pe malul Slănicului, cartînd cu amănunțime întreaga zonă, notînd temperatura și precipitațiile, analizînd detaliat pierderile de sol, concluzii pe care le-a adunat în cadrul tezei de doctorat, susținută în 1963 cu titlul „Eroziunea solului pe pășunile din bazinul Slănicului Buzăului”, în finalul căreia s-a angajat să caute și să găsească soluții nu doar pentru a limita fenomenele de distrugere a pămînturilor din zonă, ci și pentru a-l recupera și întoarce agriculturii sub formă de teren arabil.

● Acțiunea s-a pornit cu cinci hectare de mărăcișiș și cătînă

Firește, după cum anticipase, începuturile n-au fost dintre cele mai tranșante. Însă cu sprijinul organelor de partid și de stat, sprijin care n-a încetat nici o clipă și care s-a dovedit cu atît mai benefic cu cît s-a manifestat chiar din faza pionieratului, doctorul Ștefan a primit în 1968 un lot experimental pe teritoriul C.A.P. Aldeni. Cinci hectare. A pornit — cum povestește cu nostalgie — de la fertilitate zero și de la înțelegere zero, avînd ca ajutoare numai trei ființe. Doi boi și pe nea Ionică, proprietarul lor. A cărat pămînt cu spatele, repartizarea unei roabe însemnînd primul pas pe calea convingerii celorlalți, nu doar a cooperativitorilor din Aldeni, Cărpiniștea, Blăjani, Beceni, ci chiar a unora dintre președinții de colectivă, a unora dintre inginerii agronomi. Pentru că despre perioada aceea nu-i place să vorbească prea mult, vom face o paranteză, descriînd atmosfera primelor experimentări prin vorbele inginerului Gheorghe Maței, director general adjunct al Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară a județului Buzău, for care s-a aflat tot timpul de partea îndrăznelii cercetătorului din București. Cînd a început să lucreze la Aldeni, spunea Gheorghe Maței, doctorul Ștefan a părut multora un visător. „Ce-a venit ăsta, se mirau oamenii, să ne învețe pe noi?! Din moși-strămoși știm că pămîntul nostru nu se poate cultiva, că e rău și rupt, că nu suportă nici o cultură. Cere fonduri pentru niște rezultate care s-ar putea să apară peste cîțiva ani. Dar dacă nu apar? Cum vom justifica în fața oamenilor banii aruncați pe fe-reastră? N-avem atîta vreme cît să așteptăm să vedem ce și cum va face, banii pot merge mai bine la un staul sau la o mașină, de care avem nevoie imediat”.

Așa a fost. Pămînt erodat, mîncat de timp și de ploi. Pînă și oile îl ocoleau. Pe el nu creștea practic nimic, nici măcar iarbă

— Tovarășe inginer, de unde a plecat doctorul Ștefan?

— De la cinci hectare de mărăcișiș și cătînă. Le-a defrișat, le-a nivelat, le-a cultivat, le-a făcut roditoare.

— Cît de roditoare?

— Axîndu-se pe ierburi perene în prima fază, a ajuns să dea de pe lotul experimental șaptezeci de tone de masă verde la hectar.

— Ce-a urmat?

— Oamenii și-au făcut autocritica și s-au apucat să extîndă metodele doctorului Ștefan. La Aldeni, la Cărpiniștea și Cernătești au venit la conducerea cooperativelor președinți mai tineri și mai receptivi, care au amenajat imediat suprafețe întinse cu ierburi perene, optzeci de hectare la Aldeni, două sute la Blăjani, șase sute la Cărpiniștea și așa mai departe, iar rezultatele n-au întîrziat să apară. Cu 5 000 de kilograme de fin la hectar, adunat de pe pămînturile rele de altădată, cărpineștenii și-au dublat nu numai producția de lapte pe cap de vacă furajată, ci și-au înmulțit considerabil șeptelul. De pierdut, n-au pierdut decît scepticii, cei care s-au scumpit la bani, viața demonstrînd pînă la urmă că s-au scumpit la tărîțe.

● Au fost și poticneli, au fost și încercări ratate

Să revenim. Povestită așa, recuperarea pămînturilor din zona Buzăului, peste 32 000 de hectare redade agriculturii dintr-un total pe județ de aproximativ 80 000, poate părea foarte simplă. Dar n-a fost așa. Fiecare bucată de teren avea alte caracteristici și fiecare solicita un alt tratament. Doctorul Ștefan și colaboratorii săi, între care adesea studenți aflați în practică productivă, au analizat suprafața cu suprafață, căutînd soluțiile cele mai eficiente din punct de vedere economic. Pentru refacerea fertilității au folosit materie organică diversă, selecționarea vegetației urmînd unei cunoașteri complexe a terenului. Au fost și poticneli, au fost și încercări ratate. Lu- cerna, de exemplu, a dat rezultate

slabe, determinînd renunțarea la ea. Specialiștii au însămînat atunci graminee, obsigă, golomăt și colium. Rămăntul a fost net superior cultivării lucernei, dar doctorul Ștefan nu s-a declarat mulțumit pînă la capăt. A trecut pe trifoi. N-a mers. A pus în pămînt semințe de sparcetă, cultura aceasta dînd cele mai bune rezultate, drept pentru care a fost extinsă pe sute de hectare. Firește, toate acestea au necesitat timp și răbdare. E ușor să tot mergi înainte, dar e mai greu să constăți că ai apucat-o pe alături de drum, să te întorci și s-o iei de la capăt. Vasile Ștefan a avut tărîța s-o facă, angajîndu-se pe un drum îndrăzneț, pe care l-a deschis aproape de unul singur, dar pe care l-a continuat prin colaborări și ajutoare prețioase, despre importanța cărora îi place să vorbească. La acest capitol trece sprijinul primit de la Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie, îndeobște de la inginerii Cornel Răușă și Petre Stănescu, cooperarea cu directorul Oficiului de îmbunătățiri funciare și proiectări pentru construcții în agricultură din Buzău, Vasile Ciocîrdel, la loc de cîinste punînd ajutorul primit din partea sutelor de cooperatori de pe Valea Slănicului, din experiența cărora recunoaște că mai are o sumedenie de lucruri de învățat.

Pentru că în zona respectivă au mai rămas de redat agriculturii, adică oamenilor, încă multe hectare, conferențiarul Ștefan își continuă cercetările și munca productivă în condiții mult mai favorabile. Lotul experimental de la Aldeni a fost dotat cu un minilaborator. Un tehnician specializat, pe numele său Valeriu Pirvițu, lucrează la fața locului, unde există de fapt o bază științifică dintre cele mai solide și mai productive în perimetrul căreia activitatea începe în zori și se încheie noaptea, Vasile Ștefan și colaboratorii săi fiind convinși că drumul pe care s-au angajat e încă lung.

Peste Hirboca începe să coboare a-murgul. Ingerul șef al C.A.P.-ului din Cărpiniștea, Ion Boerescu, cutreieră lanurile de porumb, din care nu se vede, înălțimea porumbului depășînd staul unui om. Ne arată cu mîna undeva peste dealuri, spre apa Cilnăului, spunînd că acolo vor amenaja curînd o nouă suprafață cu ierburi perene. Cu sparcetă. Numai cu sparcetă, căci a dat rezultate excelente pentru furajarea animalelor.

— Anume ce rezultate, tovarășe inginer?

— Am sporit producțiile la lapte și la lînă. Le-am dublat. Pînă acum, prin ființele pe care le-am instalat pe pămînturile rele de acum zece ani, am asigurat mult mai multă hrană vacilor și oilor cooperativei.

— Tovarășe inginer, acolo unde se vede terenul acela cu sparcetă, ce era în urmă cu cîțiva ani?

— Cu cîți?

— Să zicem, cu cinci.

— Nu era nimic. Doar ripe și pămînt sterp.

EMIL NEGOIȚA ■

Așa este. Prin cercetarea conferențiarului universitar dr. Vasile Ștefan și prin munca oamenilor, pămîntul a devenit fertil, porumbul atîngînd staul unui bărbat. Fotografii de VASILE MĂNECAN ■

UN NOU PUNCT DE VEDERE ÎN DEZBATEREA NOASTRĂ DESPRE NUTRIȚIE

„Omul nu trebuie să fie interesat de câtă carne mănincă, ci de câte proteine sau glucide conține produsul respectiv”

— Cu ce contribuie industria alimentară la încetățenirea principiilor de alimentație rațională în rândurile tuturor categoriilor de consumatori?

— Industria producătoare de bunuri alimentare are un rol deosebit în realizarea dezideratului de stabilire a principiilor de alimentație rațională a populației, în condițiile creșterii an de an a volumului de alimente gata preparate. Din acest punct de vedere, industria alimentară trebuie să țină seama de producția fiecărui sortiment în parte, sub aspectul unui conținut rațional de valori nutritive, dar trebuie să realizeze această cerință pe seama întregii economii, în sensul planificării producției în funcție de nevoile metabolice ale diverselor categorii de consumatori.

— Cum se realizează, practic, acest lucru?

— Se ia în considerație necesarul de calorii al consumatorilor determinat după criteriul de alimentație rațională, pe grupe de vîrstă, condiții de muncă, diferite stări fiziologice etc. În funcție de numărul de consumatori pe fiecare grupă, se stabilește volumul de produse pe care trebuie să-l realizeze industria pe o perioadă determinată. Dealtfel, așa cum subliniază documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., întreaga dezvoltare trebuie să pornească de la necesitatea asigurării unei producții materiale în stare să satisfacă cerințele de consum, științific determinate. Bineînțeles, la stabilirea nivelului de consum trebuie să se țină seama de resursele reale existente.

— În mod concret, cum abordează industria alimentară problema alimentației raționale?

— Aș începe cu sectorul de cercetare. În problematica Institutului de cercetări pentru industria și chimia alimentară au o pondere însemnată temele care abordează acest aspect. În cadrul institutului funcționează un nucleu de medici cercetători, specialiști în nutriție, care, pe lângă alte însărcinări, determină valoarea nutritivă a produselor alimentare realizate de întreprinderile din sistemul Departamentului industriei alimentare.

— Ce importanță are această determinare pentru consumator?

— S-ar părea că are mai puțină importanță, dar va trebui să ajungem acolo,

încît consumatorul să fie interesat a cunoaște, nu cîtă carne, cîtă grăsime sau cît zahăr consumă, ci câte proteine, lipide sau glucide conține un produs! În funcție de vîrsta și activitatea pe care o desfășoară, omul trebuie să știe cît poate consuma din produsul respectiv.

În acest mod va putea contribui, în cunoștință de cauză, la respectarea criteriilor științifice de alimentație, în scopul apărării și întăririi propriei sale sănătăți, iar industria alimentară vine prin aceasta în întîmpinare, aducîndu-și contribuția la introducerea principiilor de alimentație rațională.

— Ce alte domenii mai abordează cercetarea legată de problema în discuție?

— Mă refer la cercetarea care se desfășoară în cadrul industriei alimentare,

tem în curs de revizuire a normelor interne și stasurilor pentru produsele alimentare, ca o cerință obiectivă pentru îmbunătățirea calității produselor. Unul din criteriile principale care stă la baza acestei revizuirii este realizarea unei valori nutritive superioare a produselor, privită prin prisma principiilor de alimentație rațională. La normele preparatelor din carne, de exemplu, care au fost revizuite, au fost stabilite valorile maxime admise pentru conținutul în lipide, ca o măsură de profilaxie a dislipemiilor și obezității. În colaborare cu Ministerul Sănătății, care participă ca factor de decizie în fundamentarea acestor valori, se elaborează și limitele minime ale conținutului în proteine, astfel încît raportul lipide-proteine să fie rațional. Sortimentele noi de produse alimentare care se

pentru introducerea alimentației raționale în rîndul masei largi de consumatori. Adică a oamenilor sănătoși. Ce se întreprinde, tovarășe doctor, pentru hrănirea bolnavilor?

— Sarcina principală a industriei alimentare este asigurarea aprovizionării populației cu produse industriale alimentare salubre, nutritive și corespunzătoare din punct de vedere organoleptic, la volumul planificat. În același timp între obligațiile industriei a fost și rămîne producția de alimente dietetice destinate bolnavilor suferinzi de diferite afecțiuni. Asemenea produse se realizează la propunerea Departamentului industriei alimentare sau la sugestia clinicii de nutriție și boli metabolice, care le avizează după experimentarea clinică a prototipului.

Cei interesați cunosc sortimentele de produse alimentare dietetice deja existente în comerț, cum sînt salamurile dietetice cu grăsimi vegetale și conținut de sare scăzut, salamuri preparate exclusiv din carne de vită, șunca din carne de mînzat cu conținut de sare redus, sortimente de conserve din carne sau mixte lipsite de condimente și ingrediente prăjite și preparate de asemenea cu un conținut redus de sare și cu grăsimi vegetale. Se livrează de asemenea produse lactate dietetice cu conținut ridicat de proteine și fără grăsimi, produse de panificație, piine fără sare, hipoglicidică, și chiar unele produse zaharoase de tipul bomboanelor care conțin anumite principii active din plante (tei, brad, anason etc.) cu acțiune antiseptică și expectorantă, bere cu un bogat conținut de vitamine din complexul „B” (caramel, Palas, junior etc.) și altele.

Pentru copiii bolnavi și sănătoși, au fost livrate produse dietetice cu indicații în unele distrofii sau pentru alimentația copiilor de anumite vîrste. Asemenea sortimente au fost puse în consum după experimentare clinică și cu avizul organelor de specialitate.

Din acest punct de vedere industria și cercetarea mai au încă multe de făcut, în sensul că gama acestor sortimente-dietetice pentru adulți și copii și produse specifice alimentației copiilor în special pentru primul an de vîrstă — este încă redusă.

ANDREI GEORGESCU ■

● Astăzi răspunde medicul primar Ozias Șisler, inspector general în Departamentul industriei alimentare

pentru că cercetarea în domeniul nutriției oferă un cadru mai larg, de care se ocupă institutele și clinicile de specialitate din cadrul Academiei și Ministerului Sănătății. Institutul de cercetări pentru industrie și chimie alimentară mai întreprinde cercetări pentru introducerea de noi tehnologii în producția de bunuri alimentare, care se perfecționează mereu, pe măsură ce apar noi cuceriri în știință și tehnică. O preocupare de seamă în realizarea acestor tehnologii se leagă de păstrarea în cît mai mare măsură a factorilor nutritivi din materiile prime sau, mai exact, de reducerea la minimum posibil a pierderilor de factori nutritivi în procesul tehnologic. Se fac de asemenea, cercetări pentru realizarea de sortimente noi, care să țină seama de cerințele la care ne referim. În tematica de cercetare figurează, de exemplu, obținerea unor sortimente de produse lactate hipercalorice, hiperproteice și hipolipidice, precum și a unor produse lactate hiperproteice și cu adaos de lipide, destinate alimentației copiilor.

La capitolul realizării trebuie menționat faptul că, în momentul de față, sin-

omologhează în cadrul acțiunii de diversificare a produselor industriei alimentare se încadrează în aceste precepte de nutriție.

— Tovarășe inspector, în domeniul la care vă referiți nu există nici un fel de, hai să le zicem, minusuri? Totul e roz și minunat?

— Personal, consider că nu este suficientă preocupare la nivelul unităților furnizoare de materii prime pentru producția de alimente. Trebuie să se pună mai mult accent pe conținutul în substanță utilă al materiilor prime agroalimentare, pe realizarea și livrarea către fabrici a unor materii prime care să se încadreze riguros în parametrii de calitate necesari obținerii unor sortimente cu valoare nutritivă superioară.

De asemenea, este necesar ca și unitățile industriale să se preocupe într-o măsură mai mare de calitatea produselor alimentare, ca și de rezultatele economice, ținînd seama, în primul rînd, de valoarea de întrebunțare a acestora.

— Am reținut din spusel dumneavoastră preocuparea industriei alimentare

Din nou despre vaccinurile doctorului Băcanu

În urmă cu aproape doi ani, mai exact la 29 noiembrie 1975, revista noastră a publicat un amplu articol dedicat activității și realizărilor doctorului Constantin St. Băcanu, născut la 19 noiembrie 1920 în comuna musceleană Davidesti, fost cadru universitar și șef de laborator în cadrul Institutului de seruri și vaccinuri „Ion Cantacuzino”, pensionar, din 1973, pe motive de boală. Titlul articolului amintit era „Autovaccinurile medicului Constantin St. Băcanu”, iar conținutul lui menționa, între altele, pasiunea timpurie a cercetătorului bucureștean pentru autovaccin, cunoscut ca principiu și metodă, din cele mai vechi timpurii, prezent încă în farmacopeea chineză de acum două milenii, dar pentru redescoperirea căruia doctorul Băcanu a întreprins migăloase studii de bibliotecă și laborator, încununat cu mai multe brevete de invenție. Dintre acestea, vaccinul actinofiltrat, extrem de aplicat și apreciat la vremea respectivă. După 1968, an în care investigațiile sale s-au orientat îndeosebi spre cercetarea etiologiei tumorilor maligne, Constantin St. Băcanu a constatat, în temeiul unei cauzistici abundente, că în neenumărate maladii cronice, adesea supurative, agentul patogen nu poate fi detectat cu certitudine, în consecință tratamentul cu antibiotice sau cu vaccinuri preparate cu germeni izolați pe mediu de cultură arătîndu-se neputincios. De aici și pînă la ideea preparării unor vaccinuri totale, care să conțină deopotrivă factorul celular cît și agentul de agresiune extern, nu i-a rămas de făcut decît un singur pas doctorului Băcanu, pas legat de vindecarea miraculoasă a unui caz de parodontoză, prin administrarea de autovaccin, total. Scriind atunci despre realizarea de ex-

cepțională importanță teoretică și practică a medicului bucureștean, analizînd în detaliu mecanismele intime ale autovaccinului total, asupra cărora, firește, nu mai revenim, „Flacăra” a marcat o prioritate științifică absolută, plasată dincolo de orice dubiu, o prioritate mondială pe care unele revendicări recente, venite de la cercetători străini, n-au cum s-o conteste și nici cum s-o umbrească.

Despre eficacitatea terapeutică a autovaccinurilor preparate de Constantin

St. Băcanu s-au pronunțat, în decursul anilor, o serie amplă de specialiști români, numele profesorilor doctori docenți I. Șuteu, directorul Clinicii II chirurgice de la Spitalul de urgență, Șt. Berceanu, șeful Clinicii de hematologie de la Spitalul Fundeni, P. Firu, șeful Clinicii de stomatologie infantilă, reprezentînd garanții pe măsura aprecierilor laudative adresate activității doctorului Băcanu de autorități medicale de înalt prestigiu. În paralel, administrarea autovaccinului dezintegrat parțial (fierbere și apă distilată) a condus la rezultate terapeutice remarcabile într-un larg eșantion de boli, incluzînd aici infecțiile urinare, gastrite, colitele, ulcerele, sinuzitele, afecțiunile hepatice, alergiile, osteomielitele, schizofreniile, insomniile, tumorile benigne și maligne etc.

Într-o perioadă mai recentă, după ce a demonstrat că prin acțiunea autovaccinului tulpinile microbiene redevin sensibile la antibiotice, Constantin St. Băcanu a administrat, în cadrul I.S.C.I.P. Periş, județul Ilfov, autovaccin la scroafe în ultima lună de gestație și la purcei din maternitate care creșă, obținînd rezultate spectaculare, care au făcut obiectul unei comunicări, „Rezultate preliminare înregistrate după administrarea de vaccin total celulo-microbian dezintegrat parțial la suinele în gestație, maternitate, creșe și îngrășătorie”, prof. dr. doc. I. Șuteu, dr. St. Băcanu și colaboratorii, lucrare care, din motive greu de acceptat, n-a văzut încă lumina tiparului, publicarea ei urmînd să aibă loc în cel mai scurt timp, în urma intervenției hotărîte a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, for care a sprijinit permanent gîndirea și acțiunea inventatorului. La Periş, ca să revenim,

doctorul Băcanu a izbucit, grație autovaccinului, să înlăture endometritele post partum, mastitele și orice alte pericole le îmbolnăvire, constatînd totodată, prin compararea cu un lot de scroafe și purcei martor, că nou-născuții tratați cu autovaccin au crescut mult mai repede în greutate, prezentînd un spor de 1 kilogram după 30 de zile și un spor de 4,5 kilograme după 110 zile, prezentînd o sănătate perfectă, fiind blînzi, uniformi ca lungime, înălțime și greutate. Pe baza acestor date, cercetătorul și-a extins ipotezele la universul uman, fundamentînd o teorie pe care a denumit-o a egalității biologice, la încheierea căreia lucrează în prezent, revista noastră angajîndu-se ca, la momentul oportun, să-și informeze cititorii asupra ei, cu detaliile de rigoare.

Zilele trecute l-am vizitat pe doctorul Băcanu în locuința sa din Piața Amzei. L-am găsit în pat, acuzînd durerile unei hernii rebele. Mulțumit de cele întreprinse pînă acum, recunoscător celor ce, sub o formă sau alta, i-au întins o mîna de ajutor, cu știința și experiența lor, Constantin St. Băcanu ne-a vorbit despre hiatusurile, dureroase și prelungi, care au intervenit în sprijinirea activității sale, insistînd asupra necesității ca munca sa de cercetare să poată fi continuată între pereții unui laborator.

Dorința sa, justificată de o pasiune fără margini și de rezultate teoretice și practice remarcabile, o înfățișăm, ca încheiere a acestei relatări, forurilor în măsură să decidă și, în primul rînd, C.N.S.T.-ului, organism care a dat dovadă mereu de înțelegere și bunăvoință față de munca și realizările doctorului Constantin St. Băcanu.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

● 64 de kilometri, cinci localități (patru sate și un oraș), în mijlocul fostei cimpii a Torontalului, acoperită de cernoziom și, mai ales, stăpinită de oameni iubitori de muncă și de viață, de bănașenii români, germani, maghiari sau sirbi, adunați aci de istorie și de pământul mănos, colț în formă de inimă din orizontul românesc, dovadă concretă de ce au însemnat ANII NOȘTRI în ceea ce numim cu mindrie civilizația satului socialist — aceasta este „Șoseaua milionarilor”, deci drumul de piatră Becicherecu Mic — Biled — Lovrin — Sinnicolaul Mare — Cenad, spațiu străbătut, în 1961, de scriitorul Petru Vintilă, autor al unei cărți de reportaje apărută în fosta Editură pentru literatură. După 16 ani, pe același itinerar, căutând eroii de atunci și alții de-acum, un alt reporter străbate Șoseaua milionarilor și notează prima constatare: drumul a fost asfaltat, de la un capăt la celălalt, însă pare să fie la fel de vechi și patriarhal, grație duzilor seculari, aplecați de virstă peste firul șoselei, peste alea încărcată de verdele verii, pe unde soarele începutului lui august abia izbutește să-și strecoare căldurile și chiar lumina, singura capabilă să cuprindă și să îmbrățișeze întinderea nesfârșită — însă atât de odihnitoare — a cimpiei bănașene.

„De departe am zărit comuna ivindu-se în mijlocul cimpiei gigantice”

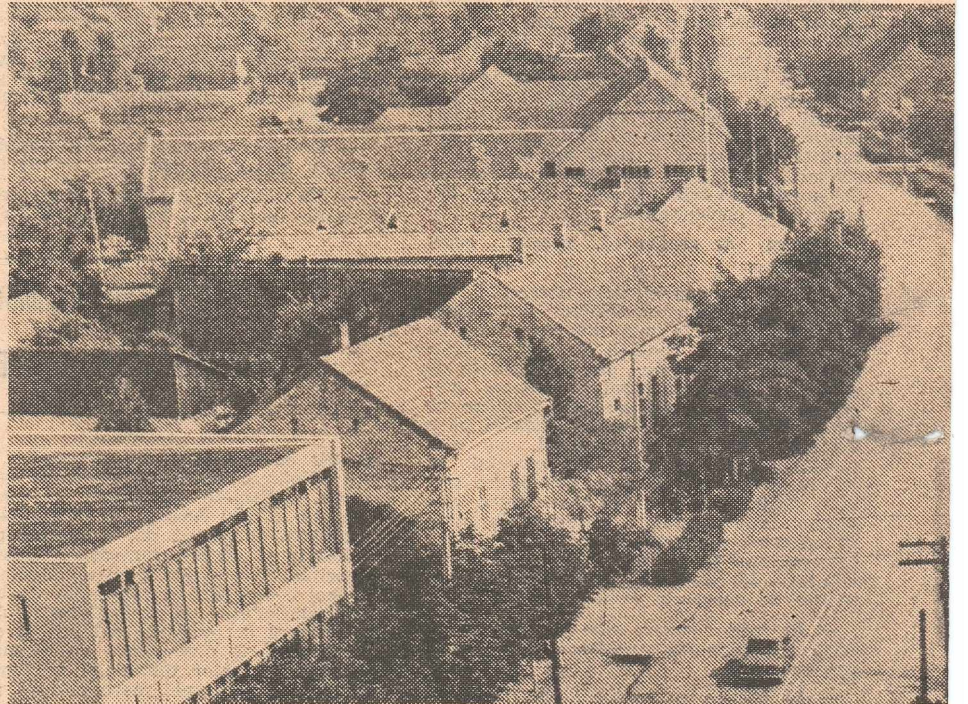
Becicherecu Mic, locul nașterii „guri de aur” a cărturarului Dimitrie Țichindeal, are 2800 de locuitori și 645 de ani de la întâia consemnare în istorie. Cindva mlaștină nesfârșită, prelungire a bălților și a pământului moale din care s-a ridicat cetatea Timișoarei, satul acesta — lung cit un gând din seriile de vară — a fost primul argument al „nașilor” șoselei pe care o străbăteam. Oamenii de atunci, din 1961, pomeniți în cartea de reportaje, nu mai trăiesc aici; Mircea Neagu, fostul președinte al C.A.P., s-a mutat la Lovrin, Radu Mihai, fostul primar, muncește la „Ceramica” Jimbolia, iar brigadiera Elena Kerestury „s-a măritat și a plecat în Bărağan”. Aflăm toate acestea de la Anghel Bogdan, primar din 1963, om la 49 de ani, cu un chip blînd și cumsecade, unul din cei opt prunci ai unei familii de slugi din Becicherec, deveniți astăzi oameni mari, la casele lor, așa cum vrea orice părinte să-și liniștească bătrînețile. Slugi au fost mare parte din „milionarii” de atunci și de acum; din 1961 și pînă în 1977, au răsturnat și anulat toate recordurile la care exclamau reporterii și îndemnau lumea să ia aminte la ce-i în stare bănașeanul, acel român fîlos și puțin vorbăreț, harnic și închis ca un lacăt, priceput și invidios — așa se credea, lată câteva cifre care depășesc anul-reper: 1000 de taurine, 500 vaci cu lapte (față de 400 și, respectiv, 150 atunci), 2000 porci (700), 40000 de păsări (250), 4781 kg griu la hectar (interesant, aceeași medie, ca de elev silitor, și în 1976 și în acest an!) — ca să ne referim doar la C.A.P.-ul ajuns de 15 ori milionar. Comuna?! S-a apropiat și mai mult de Timișoara, nu prin cei 700 de navetiști, foști plugari, acum muncitori de înaltă calificare, de la mecanică fină pînă la artiștii ai memoriilor calculatoarelor, ci prin calitatea și puterea traiului tuturor. Petru Vintilă se minuna văzînd în case aparate de radio, aflînd că există familii care au chiar și trei biciclete. „De la „Dacia” la mobile scumpe, de la mașini de gătit la frigider ultraperfecționate, de la instalații de baie la case cu etaj, de la telefon la domiciliu la podele parchetate, de toate veți întîlni în Becicherecu Mic” — ne spune, mîndru, primarul, fostul fecior de slugă, a cărui ambiție este ca satul să poarte numele de drept al lui Dimitrie Țichindeal, cărturarul și fabulistul, ca semn al cinstirii memoriei și faptei unui vrednic înaintaș, ridicat și el din nevoi și sărăcie spre lumina slovei.

„Ne-am tras lumină electrică”, „Vreau să pun niște pomi în curte”, „Să-mi vedeți și mie casa, că nu mi-e rușine să vi-o arăt”, „Am un copil student în anul I”, „Păi, știți ce volum de desfacere avem noi la Becicherec?”, „Bani, vă spun precis:

Bucuria primei recolte, la virsta liceenilor

Un exemplu devenit clasic pentru Azi, pe „șoseaua milionarilor”

cîștig 21100 pe an”, „Nici eu nu stau prost”, „Spune tu, să nu creadă tovarășii că mințim”... — replici la 1961, mari izbînzii atunci, pe care viața le-a învechit, dar nu le-a trecut în uitare. După 16 ani, milioanele se văd la tot pasul, în case și pe străzi, în fața și în spatele oamenilor. E clar — m-am convins — Becicherecu Mic e... mare!

Biled '77 — semnele industriei

Bărbatul din fotografia din carte ține în brațe un purcel de lapte și zimbește părăind a fi cel mai fericit om — dacă nu din lume, cel puțin din Biled; „era omul acela scund și îndesat, cu o mustață neagră și stufoasă cit o vrăbie sub nas” — scria Petru Vintilă. Omul acela se numește Sabin Bec și era președintele, „vestitul președinte” al C.A.P. Biled. Avea 47 de ani și nu putea — atunci — să creadă că anii se scurg atât de repede, încît „parcă ieri a fost scrisă cartea asta... Îmbătrînim”. Sabin Bec, astăzi: pensionar, la fel de scund și îndesat, doar că mustața i-a încăruntit și i s-a rărit, iar puterea muncii a început să-l părăsească. A venit bucuria la Primărie, a venit emoționat, împreună cu prietenul său de-o viață, Ioan Mayer („scund și gros cit un butuc, cu o față rotundă, mereu zimbitoare” — ca și acum), și el erou de reportaj, invalid de război, 24 de ani vizitativ, tată a 7 copii, azi bărbăți și neveste. Și Sabin Bec și Ioan Mayer au fost slugi pe la chiburii din Biled, au dormit în grajduri și finețe, au mîncat pită uscată și clisă rîncedă. Deveniți milionari, unul chiar în fruntea noilor bogați, și-au schimbat viața, pe-a lor, pe-a copiilor lor, pe-a celorlalți. Ca urmare, Biledul anului 1977 este un adevărat oraș pentru locuitorii lui, întrucît nu le lipsește nimic din ceea ce mai separă cele două moduri de viață; deci, străzi largi, curate, cu case arătoase și făloase ca oamenii care le-au construit, drumuri asfaltate, betonate sau pietruite, canalizare, flori și parcuri, magazine de tot felul, cu și fără etaj, bar și chiar teren de sport cu nocturnă, fabrici, adică secții ale unor mari întreprinderi industriale din Timișoara și Sinnicolaul Mare, o puternică stațiune pentru mecanizarea agriculturii.

„Apoi s-a urcat pe capra trăsorii, ca pe capra unei imperiale, ca pe o corabie, ori ca pe o gonđolă de lemn lăcuit”, da, Ioan Mayer a luat hățurile cailor săi blînzi ca și sufletul său, Rudi și Rex („iubeam caili de mic, deși erau ai altora, îmi erau dragi ca ochii din cap; calul e deștept,

tinere dragă, uneori mi se pare că mă întrec, nu, nu glumesc”), i-a întins mina lui Sabin Bec, fostul său președinte, acum bolnav, pensionar, necăjit pe tensiunea din artere, de lingă inimă, au făcut o fotografie în mijlocul satului, mîndri, nostalgici, rotindu-și privirile înlacrimate și socotind că, într-adevăr, au trecut 16 ani buni pe Șoseaua milionarilor, înfrînindu-se că pînă și bogații îmbătrînesc, apoi au plecat spre casă să vadă de nepoți și poate să răsfoiască din nou cartea de suflet.

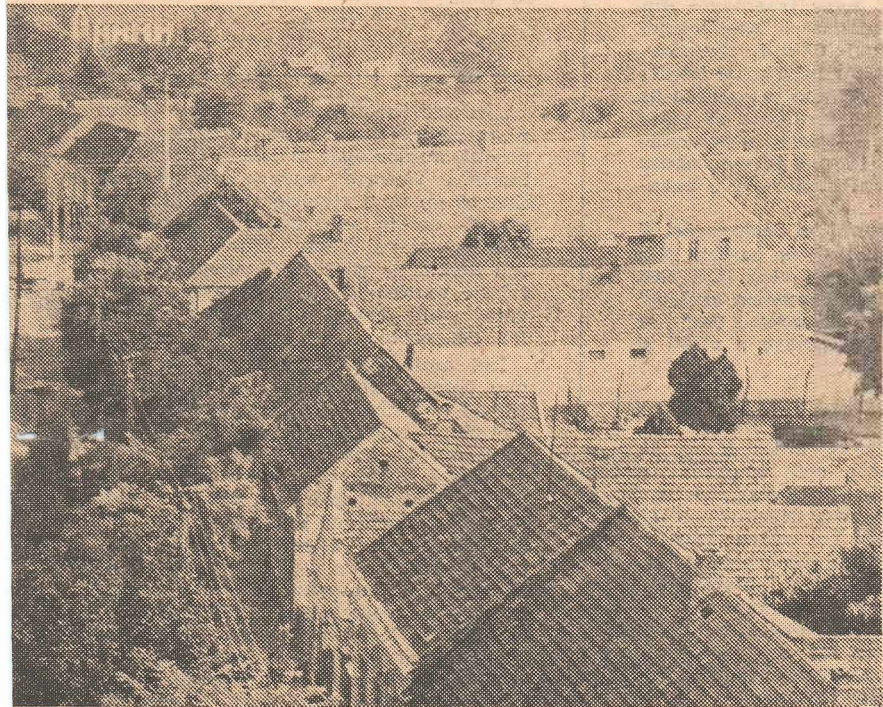
În Biled, străveche așezare românească în cimpia ferită de crivăț și de iernile aspre s-au așezat acum două secole și coloniști repartizați de împărăteasa de la Viena; strămoșii lui Ioan Schmidt, primarul comunei Biled, om tînăr, abia trecut de 35 de ani, au găsit aci „piine și sare”, pămînt și loc de trăit. Au rămas și vor rămîne alături de cei dinții, așa încît căruțele cu coviltir și popasul în necunoscut ale coloniștilor au rămas în legende și stampe de epocă, aproape de uitare. Primarul — fost cățiva ani vrednic director al căminului cultural — îmi vorbește de seriile de folclor românesc și șvăbesc, de nunțile mixte, de chivaiul specific populației nemțești, de armonia vieții românilor cu germanii și maghiarii. „Vedeți — adaugă — nouă nu ni se par acestea ca fiind ceva ieșit din comun, ci propriu... comunei noastre, altor localități din Banat, unde istoria a împreunat oamenii și, în anii socialismului, le-a împreunat destinele. Milionul de la început a fost milioane de bucurii, milioane de izbînzii. Aveam 17 ani cînd a apărut cartea și mi se părea că Sabin Bec era cel mai mare om din lume atunci cînd trecea cu birja pe ulițele satului...”. Deși astăzi ar avea dreptul să se gîndească astfel despre Ioan Taugner, noul președinte al C.A.P. Biled, poate că unul din nepoții lui Ioan Mayer sau chiar ai lui Sabin Bec își închipuie că Ioan Schmidt, primarul, chiar pe bicicletă, în birjă sau în ARO, este acel om fericit, întîiul cetățean al unui sat prosper, crescut din truda și binecuvîntarea cernoziomului, a sudorii și a minții omenești.

„Kilometrul 47 : Lovrin”

„...e ca și un oraș, are case chiar și cu un etaj, există un cinematoscop, un parc, un spital, magazine numeroase, ștrand și un stadion sportiv” — nota autorul „Șoselei milionarilor” în începutul de primăvară al anului 1961. De atunci, localitatea aceasta, așezată la o întretăiere de drumuri ferate și asfaltate, la marginea că-

omul destin al satului românesc

„a milionarilor”

Fotografii de ELENA GHERA ■

... cucuruzul își întinde brațele spre
nă, îndemnându-și boabele pline cu
e și coceanul zemos să se bucure de
impul fertil, deci Lovrinul-sat și Lovri-
niitor oraș a adus locuitorilor săi cale
și dreaptă spre urbanizare, spre pro-
spre bunăstare. Iată câteva argu-
te: asfaltarea străzilor, patru blocuri
ocuit, un complex comercial „ca la
”, 7 km de conducte cu apă, 246 case
pă... în casă, 300 cu băi proprii, 75
utoturisme, plus cea mai mare pon-
economică pe plan agricol dintre co-
cele județului, 79 milioane lei — vin-
de mărfuri, 15 milioane — prestări
cii, iar pentru viitorul apropiat: 80
apartamente, o centrală termică, o
creșă-grădiniță, o stație de uscarea
nșionare a semintelor (investiție ce
nează câteva zeci de milioane lei).
u toate acestea s-au cheltuit și se
uie încă sume fabuloase, adică de-
d milionul, cifra aceea imensă ur-
de șase zero-uri, care a consacrat
e locuri și, mai ales, i-a făcut cele-
pe făptași, pe oamenii din Lovrin.
arul comunei, Petre Milităroiu, din
trăind și muncind aici, venit din
a ca absolvent al primei promoții a
medii tehnice din Sibiu, nu glu-
e spunind că Lovrinului, pentru a fi
levărat oraș, nu-i lipsește decât titlul...
m, între cele patru viitoare orașe
udețul Timiș, Lovrinul se pregătește
himbe firmele din centru și să atragă
ia cartografiilor pentru corectarea
or... echite. „Mindrețea de stat”
are scria Cora Irineu (autoarea unor
ori bănățene”) fără să-și poată ex-
faptul că foștii coloniști din Alsacia
ena și-au uitat limba maternă, fran-
are și acum cetățeni care poartă
ca Pierre, Renard, Vivé sau Ber-
ultimul fiind al merceologului de la
”, cu prenumele Francisc, între
1972 președinte, deci și la vremea
șiei „Șoselei...” în librării. „Au fost
ei mai grei, cind se consolida dru-
ostru spre mai bine; atunci am con-
grajdurile, serele, chiar și școala,
lul, baia comunală... Atunci s-a îm-
primul milion, care stă la temelia
alte, ca o dobândă pentru vrednicia
nilor... Eu, nu fiindcă mă cheamă
r, am fost președinte nu ca să-i in-
ci ca să le țin socotelile, să le
sc succesele...”.

... mai trebui adăugat că de la Lo-
bornesc spre toate zările în care se
i porumb și grâu diferite soiuri, cu-
fiți hibridi simpli botezați „Lo-
00” sau „Lovrin-415” — porumb, ori
tot „Lovrin”, cu numerele 10, 13, 24,
tot așa, „pe sărite”, cum a vrut
, pînă la 231. Fostul ICAR de care
Petru Vintilă, deci Stațiunea de

cercetări agricole (cu un sector de cer-
cetare și un altul de producere a semin-
țelor superioare) este condusă astăzi și
de mulți ani încoace de Emil Vlaicu, în-
tre specialiști numărându-se dr. ing. Titus
Suba (creatorul hibridilor 400 și 415), in-
ginerii Romulus Paraschivoiu, de la la-
boratorul de ameliorare a grâului, Ion
Șandru, un dușman al bolilor și dăună-
torilor, Oprea Segărceanu, profilat pe chi-
mizare și erbicidare. De la 15 ingineri în
1961, la 32 astăzi, de la 1 289 de hectare
„laborator”, la 2 900 acum — la Stațiune,
de la 6 182 420 lei producție globală
atunci, la 31 000 000 astăzi, de la 2 000 hl
lapte, la 8 100, de la 2 800 kg grâu, la
5 200 — la C.A.P. ș.a.m.d.

„Omul face milionul!” — zimbete Mi-
hai Lața, vicepreședintele consiliului popu-
lar comunal, om bolnav de entuziasm și
neodihnă, născut și crescut aici, a cărui
supremă bucurie va fi schimbarea buletin-
ului de identitate, adică să se scrie în
acest act „orașul Lovrin, strada...” Va
fi, sigur, în viitoarea urbe și o stradă sau
— de ce nu?! — un bulevard „Infrățirea”,
fiindcă acesta este sentimentul tonifiant
cu care agonisesc milioanele românilor, ger-
manii, maghiarii sau sîrbi de aici, de la
kilometrul 42 al Șoselei milionarilor.

„Lăsați-vă măcar câteva
ore pradă poeziei discrete
pe care o degajă
acest oraș tânăr”...

Sinnicolaul Mare, urbe liniștită, calmă
ca lumina care îmbrățișează cimpia, ca
apa blîndă, cu nume de fecioară, Aranca,
al cărei fir discret merge în paralel cu
inima orașului, Sinnicolaul Mare, oraș ca
toate orașele din lume, deci cu industrie
puternică (la 1961 — nimic), în care două
întreprinderi au rang republican (cea de
prelucrare a cînepii și Filatura-țesătorie),
plus secții ale fabricii de ciorapi, Elec-
trotmetul, plus întreprinderi de industrie
locală, de cooperatie meșteșugărească, în
toate fiind cuprinși mai multe mji de mun-
citori. Din 1968 pînă astăzi, Sinnicolaul
Mare a devenit un oraș industrial-agrar,
cunoscînd un ritm de investiții nebănuit,
astfel încît și locuitorii lui se miră de
platforma industrială ieșită ca o minune
pe drumul Cenadului, mărgînd aceași
„Șosea a milionarilor”. Poezia orașului —
de care vorbea Petru Vintilă — este un
adevărat poem al devenirii, al propășirii
urmașilor coriștilor de la 1858, mai precis
al țărănilor iubitori de cîntări, fiindcă
Sinnicolaul era atunci o comună stătută

și colbită, cu o istorie ștearsă și fără
orizont — scriau reporterii, deși arta și fru-
mosul erau aici ca acasă, de vreme ce
Bela Bartok (o sală memorială, la Muzeul
orașului) aici a văzut lumina zilei și tot
aici a auzit intîia doină din pusta bin-
tuită de doruri. Se laudă „siniclașenii”
cu descoperirea unei camori de aur, acum
o sută de ani și mai bine, compusă din
vase și cupe de mare preț, un adevărat
tezaur, cum rar s-a ivit în lume, care
se află la Muzeul din Viena. „Strada co-
mori” de astăzi amintește de acel mo-
ment; vizitînd, acum cîțiva ani, acest mu-
zeu vienez, vicepreședintele Consiliului
popular orășenesc, Anton Schütz, imi mă-
turisea emoția puternică pe care a trăit-o
văzînd, în sfîrșit, podoabele acelea. Re-
venind acasă, a umblat pe toate ulițele,
a intrat în casele oamenilor, s-a oprit pe
platforma industrială, apoi a trecut pe la
C.A.P. și I.A.S., la gară și la spital, la
noul fabrică de lactate, la liceul indus-
trial, la Castel (sediul Casei de cultură
și al muzeului), deci a colindat tot orașul,
după care s-a dus la primărie și a scris
un articol pentru ziarul „Drapelul roșu”
din Timișoara, articol intitulat „Comorile
orașului Sinnicolaul Mare”. A scris de-
spre toate cele văzute și știute, a scris mai
ales despre oameni, ei înșiși comori la-
tente, ascunse. Și Sinnicolaul Mare este
un loc în care se vorbesc cîteva din lim-
bile pămîntului, ale căror cuvinte sînt
roștite cu voce tare, adică demn și fră-
țește, fără să supere pe nimeni, fie el
român, fie șvab, fie ungur, fie sîrb, fie
bulgar. Orașul este compus din poligloti
— fără nici o exagerare! —, adică vorbi-
tori de multe limbi, astfel încît au de-
venit o raritate cei care știu doar salu-
turile și nu pot să închege măcar o dis-
cuție legată de starea grîului, de produc-
ția industrială, de fotbal sau tîria ră-
chiei de prună. Și din acest punct de ve-
dere, Sinnicolaul Mare e în întregimea lui
un tezaur, ca și șoseaua care îl taie exact
pe la mijloc, apoi face un ocol, în unghi
drept, trecînd și prin fața casei lui Mi-
hai Roca, din 24 iunie 1950 contabil (numit,
cîndva, socotitor) al C.A.P.-ului, cel care
consemna, în primul registru al averii
obștești, incredibila sumă de 21 000 lei,
adică atît cît cîștiga, la 1961, țărănul din
Becicherecu Mic. Tot Roca Mihai a cal-
culat și cele 15 milioane ale cooperatori-
lor de aici, comoara...

„Iată-mă
la capătul călătoriei”...

...la Cenad, kilometrul 64 al Șoselei mi-
lionarilor, sat așezat pe malul stîng al
Mureșului, pe o vatră de istorie dăcioă,
unde, spun cărțile de istorie și docu-
mentele, în fosta cetate Morisenum, croni-
carul anonim ar fi auzit o sclavă cîntînd
într-o limbă născută din conviețuirea ur-
mașilor lui Decebal cu cei ai lui Traian.
După Glad, aici a domnit, în secolul dîntii
al mileniului nostru, Ahtum, un mare bîr-

„Omul face milionul” o dovedesc zilnic
lovrenii

bat, înfrînt și omorît la cîțiva kilometri
depărtare, la Tomnatic, de cel care o dat
numele actual comunei pe care o vizităm.
Tot pe la Cenad au trecut țărăni răscolți
conduși de Doja, în iunie 1514, înfrîngînd
aici o puternică oaste feudală și îndrep-
tîndu-se spre Timișoara, unde se afla sîr-
șitul marelui război țărănesc. Notez toate
acestea după spusele lui Ioan Herbei,
președintele cooperativei agricole, care a
prezentat o comunicare științifică la Se-
siunea consacrată împlinirii a 70 de ani de
la marea răscoală din 1907. Comunicarea
purta titlul „Pe locurile în care s-au jert-
fit vitejii lui Doja...” Deci, la Cenad, la
capătul șoselei, de vorbă cu un fecior
de foste slugi, Ioan Herbei, 53 de ani,
născut la poalele muntelui Găina, care
conduce astăzi o puternică unitate agra-
colă, cu un venit de 45 de milioane de lei
(12 în 1961), cu 5 700 hectare, de pe care
numai în iulie a.c. s-au adunat șapte mi-
lioane de... lei. Ar fi de comparat fie-
care sector de astăzi cu datele din 1961;
de la 720 taurine, la 2 400, de la 1 293
de porcine, la 8 000, ar fi de scris despre
eroicele bătălii ale cenăzenilor, în '70, '73
și în '75, cu apele neastimpărate ale Mu-
reșului, despre pagubele produse de inun-
dații în albia majoră, de milioanele de lei
pustiite și risipite de riul năvălaș, ar tre-
bui amintită dragostea oamenilor de aici
pentru cai, mai ales de rasa Nonius (250
la număr!), „cai frumoși, cu picioare sub-
țiri și înalte, iuți ca vîntul, cu crupe
rotunde și lucioase... Numai la arabi, cer-
chezi și tătari mai poți întîlni o pasiune
atît de adîncă pentru cai cum întîlnești
la populația din cimpia Banatului, dar
mai ales cum întîlnești la Cenad” — scria
Petru Vintilă. Ioan Herbei aprobă, da, așa
și este, aici calul stă în rînd cu omul, cal
de muncă, nu de dus prin țîrguri și expus
sub ochii mirați ai orășenilor. Calul nu
mănîncă benzină sau motorină; hrana lui
e la tot pasul și nu costă decît un ceas
de coasă la căderea soarelui, în pășunile
de pe malul Mureșului sau de lingă pă-
dure.

Fosta cetate, lungă, lungă, cu o uliță
mare cotită pe lingă biserica catolică
(acolo se văd ziduri vechi, acolo se bă-
nuiește că ar fi un început de subterane
incălcite, chiar pe sub Mureș), nu ascunde
mormîntul lui Attila, cum grăia legenda;
aici istoria a hotărît să rămînă o așe-
zare de oameni harnici, iubitori de trai
cinstit și indestulător, așa cum sînt astăzi
cenăzenii. 600 de case noi, 40 de auto-
turisme, 700 de televizoare, 2 000 de apa-
rate de radio, 16 km de alimentare cu
apă în sistem centralizat, totul — viață
nouă, altceva decît ceea ce nici măcar
nu bănuiau răscolții conduși de Doja
ori părinții președintelui Ioan Herbei.

August 1977. Șoseaua milionarilor. Be-
cicherecu Mic — Biled — Lovrin — Sinni-
colaul Mare — Cenad. O arteră a marelui
drum al României socialiste. Spațiu în
care ideile și faptele se măsoară nu ne-
apărat în milioane, ci în deuire și en-
tuziasm, în hărnicia și belșugul foștilor paori
din cimpia Banatului.

TEODOR BULZA ■

Ioan Herbei în fiecare moment știe de
unde și cum va obține fiecare leu al ce-
lor 45 de milioane

PANAIT ISTRATI INEDIT

Bunătatea, dragostea există în inima omului

Nisa, 15 aprilie 1921

...Vreau să dispar în mijlocul acestei lumi, prea ocupată, prinsă de afaceri, obsedată de viața materială... Dar este greu pentru că iubesc viața și sînt foarte senzual. Nu vreau să practic virtutea și nici să îmbrățișez ascetismul: acestea sînt refugiiile disperării și eu nu sînt un disperat. De ce aș fi? Chiar dacă n-aș fi cunoscut niciodată marile dăruri ale vieții: Dragostea și Bucuria care exaltă, Durerea și Ura care răscolesc, Altruismul și Abnegația care copleșesc, chiar dacă nu le-am găsit la alte ființe, manifestîndu-se cu forța unei furtuni, nu aș putea fi disperat, nu aș avea dreptul pentru că le-am simțit în mine, și eu sînt un om, și trebuie să existe și alții ca mine; trebuie să știi să te apleci, chiar și asupra unui fir de iarbă, și atunci te recunoști pretutindeni, dacă nu în întregime cel puțin în părțile, în părțile din sine însuși.

Nu în această privință am eșuat, ci în privința răbdării: cînd ești sărac și prea puțin înarmat pentru luptă nu poți servi doi stăpîni în același timp; și atunci trebuie să alegi între o viață normală — cînd nenumăratele nevoi cotidiene zdrobesc sufletul și îl fac banal, îl înjosesc — și cealaltă viață, viața eroică, viața de contemplație (absurdă din punct de vedere uman, inumană chiar) dar pe care forțele suverane ale ființei mele au ales-o în ciuda mea.

27 aprilie

Reintru în camera mea după ce am bătut două ore „Promenada”, scîlit de poliști, plictisit de clienții care nu sînt clienți, și mai ales enervat de proasta mea dispoziție. Nu mai pot! — „Domnilor, doamnelor, fotografiile frumoase... șase bucăți 8 franci!” Of, ce tîmpenie! Of, ce mizerie! Să fii deranjat de mii de ori pe zi și să te întorci seara cu o duzină de franci în buzunar. Asta înseamnă o viață de om care simte, freamătă, care dorește?...

De așeară m-am aruncat asupra cărții *Les musiciens d'aujourd'hui*^{*)}, mai întii am înghițit dintr-o suflare „Hugo Wolf”. Martinet mi-a oferit pagina cea mai bună. Și azi dimineață, pe Promenadă, am început „Berlioz”. M-a mișcat de la primele pagini. Peste tot văd viața mea, peste tot aceiași oameni, oamenii care pătinesc de suferința omului înzestrat. Și ceea ce este înfricoșător este că acești oameni se exprimă aproape în același fel, uneori cu aceleași cuvinte, și mă surprind că i-am plagiat inconștient înainte de a le fi cunoscut viața. Chiar dacă ar fi vorba de un secol, ori două, cinci ori douăzeci de secole înainte de mine, întotdeauna au fost aceleași suferințe și aceleași moduri de exprimare.

Și iată ce fel de om sînt! Nu am putut să mă smulg și să plec! Și am scris că plec, că dispar. Și iată-mă încă la Nisa! Pregătisem totul: într-o dimineață am plasat-o pe soția mea ca „servantă”, am părăsit-o acolo, păstrîndu-mi doar o boccea; doream să iau a doua zi trenul spre Toulon, să dispar. Deodată, spre amiază, iată-l pe prietenul meu D.; își părăsește locul său, revoltat, dezgustat, de mii de ori mai nefericit decît mine, fără țel în viață, fără posibilitatea de a se exprima. Își părăsește locul de sclav la spital, pentru a mi se alătura, spre a bate drumurile, spre a străbate cîmpiile înflorite și înmiresmate, M-a dezarmat dintr-o privire; m-a indispus profund. A trebuit să-mi amîn plecarea, să văd și să revăd soția în lacrimi, deznădăjduită, strivită, știindu-se servitoare într-o cameră tristă, un nimic departe de mine. Și, din ce în ce mai mult, atît unul cît și celălalt au invins slăbiciunea mea. A trebuit să cedez și să rămîn. Să încerc să mă agăț din nou de fotografiile mele biestemate, să-mi îngrop durerea, să-mi relau calvarul, viața banală plină de șicane și mizerii.

Stăpîne Destin!... Ce vrei să faci din mine? Vreau să devin un vagabond, un pribeag, un vîntură-lume, dar să-mi păstrez credința, să sufăr în pace, singur, vorbind cu mine însumi și cu vîntul, și nici asta nu o pot face; nici asta!...

*) Cartea lui Romain Rolland.

• Revista *Esprit* din martie 1977 publică textul de mai jos precizînd că el a fost găsit în Arhivele „Fondului Romain Rolland”. Este vorba de un caiet de școală conținînd 16 pagini de „meditații, nostalgii, amintiri, visuri și gânduri”, scrise în aprilie-mai 1921. Prima pagină a caietului poartă titlul „Hors du monde, dans le monde et pour le monde” și dedicația „à Romain Rolland”. Revista *Esprit* subliniază că publicarea unor fragmente din aceste texte se face ca urmare a bunăvoinței doamnei Panaït Istrati, textele fiind comunicate de Marcel Mermoz, președintele Asociației prietenilor lui Panaït Istrati.

Cum precizează revista, ieșit din spitalul din Nisa după încercarea de sinucidere din ianuarie 1921, Panaït Istrati credea cu fermitate că viața sa va fi de atunci înainte iluminată de miracolul de a fi găsit în persoana lui Romain Rolland prietenul visat — „o insulă de lumină într-un ocean de întuneric și ură”: „Nu doresc pentru stomacul meu decît o bucată de pine, dar pentru ochii mei lumea întreagă”.

În fragmentele de mai jos regăsim expresia cumplitei însingurări și mizerii a unui dezrădăcinat, care păstrează nostalgia țării de baștină și a limbii acesteia și care, în confruntare cu nefericirea unei vieți fără rost într-o lume a „capitalismului” și a „banului”, cu o „omenire egoistă” crede că numai acea artă care relevă „dragostea omului pentru om” se poate dovedi mai puternică decît orice, adevărata creatoare a vieții și singura cale de izbăvire.

30 aprilie

Capitalism!... Bani!... Umanitate egoistă de astăzi!... Te blestem cu toată puterea ființei mele și blestem de asemenea natura îngrată care în loc să îndrepte impetuozitatea sentimentelor mele în direcția luptelor sociale, să facă din mine un luptător de fiecare zi, un ziarist puternic, un orator care zguduie mulțimile, un militant, un mînuitor al unei unelte distrugătoare care lovește neîncetat baza acestei societăți absurde, m-a împins pe drumul steril al gânditorului care se oprește asupra tuturor tarelor caracterului uman, care vede prea de aproape sau prea de departe și care-și epuizează energia în speculații sentimentale idioate, în visări plîngărețe atunci cînd timpurile impun să strîngi dinții și să lovești pentru a nimic. (Blestem încă o dată aceste împrejurări care, în loc să-mi permită să scriu în propria mea limbă ce-mi este familiară, m-au alungat la mii de leghe departe de țara mea și mă obligă să pierd timpul căuțînd în dicționare, pentru stupidul motiv că în cutare loc trebuie doi „l”, doi „m”, doi „n”, pentru că unul singur nu este îndeajuns. Dar, chiar cu riscul de a părea ridicol, mă agăț de această limbă pe care o iubesc și pe care vreau să o cunosc.)

Azi dimineață am fost din nou trist din cauza timpului urît care persistă și care nu-mi dă posibilitatea să-mi cîștig pîinea. Disperat, mi-am reluat cartea și am citit „Wagner”. Cuvintele triste cu care Rolland încheie capitolele m-au revoltat. Este adevărat, așa e lumea: frumosul care trebuie să rămînă etern, indiferent în ce epocă a fost dezlăuit, și care trebuie să fie apreciat întotdeauna, este uitat, înmormîntat, iar frivolitatea noului cu orice preț îl înlocuiește. Sînt mîndru că nu am aparținut niciodată acestei lumi. Fără călăuză, condus numai de instinctul meu, am iubit întotdeauna frumosul unic, frumosul tuturor timpurilor, al tuturor genurilor.

Am fost de asemenea cît se poate de surprins de acest regret al lui Wagner care spune: „Pentru a avea din nou tinerețea mea, sănătatea mea, pentru a mă bucura de natură, pentru o femeie care să mă iubească fără reținere, pentru copii frumoși dau toată arta mea”. Este modul de a gândi al mamei mele, dorința ei, regretul ei. Și ea se întreba, mirată, de ce sacrifici ferice omului care trăiește pașnic, înconjurat de familia sa, pentru o himeră. — „Dumnezeu să mă jerte, dar eu cred că îți pierzi capul cu toate prostiile, în loc să te căsătorești și să-mi dăruiești un copil de-al tău pe care să-l poți îmbrățișa”. Ei bine, nu!... Chiar astăzi, cînd re-mușcarea cea mai atroce îmi roade inima și îmi otrăvește existența, chiar astăzi cînd mi-aș da viața spre a răscumpăra crima de a-mi fi omorît mama, chiar și astăzi nu mi-aș da arta pentru a o reinvia! Of! Iartă-mă, iartă-mă acest cuvînt odios, scumpă mamă, sclavă sfîntă, martiră între martiri, dar nu pot spune contrariul a ceea ce simt: nu, nu!... Dormi acolo unde ești, dormi somnul celor drepti, dar nu te amesteca într-o viață pe care nu o înțelegi de loc!... Artă nu este viața, arta este cea care creează viața. Artă, adevărată artă

poate produce și moartea, ea distruge totul pentru a crea imposibilul! Îmi voi irosi viața așa cum se pare, voi muri aplecat fără rost deasupra acestei foi de hîrtie, dar voi spune fără încetare că arta este mai puternică decît viața, mai prețioasă decît „niște copii frumoși”, decît o femeie care să iubească „fără reținere”; ea este mai puternică în comparație și cu această natură splendidă care nu are frumusețe pentru ochii celui lipsit de artă.

Fără artă, lumea nu ar putea exista, nu ar putea respira. Pentru a exista, pentru a respira, îi trebuie arta, adică suferința. Această suferință nu aparține tuturor...

2 mai

Astăzi, l-am întîlnit pe K., nefericit muncitor fotograf fără lucru, și pe T. care a ieșit din închisoare. Primul mi-a povestit niște lucruri de necrezut: el, soția și copiii lui crapă de foame. Al doilea, cinstit muncitor fotograf și el, după trei luni de închisoare, iese murdărit de patronul lui pentru cîteva nimicuri pe care și le însușise. Sînt convins de inocența lui. Mai avea la dispoziție doar trei zile pînă la părăsirea Franței, nu avea un ban în buzunar dar încălămîntea îi era ruptă cu totul. N-am putut să-l ajut cu nimic, fiind eu însumi în mizerie, dar am făcut tot ce am putut, iar recunoștința sa m-a umplut inima de durere. Cel de-al doilea a plecat, dar l-am păstrat pe K. cu mine pentru a fotografia împreună, căci el vorbește prost franceza, este timid și neprezentabil. Sînt extrem de fericit să o văd pe soția mea, căreia îi lipsește totul, la fel de generoasă ca și mine, gata să-l ajute pe nefericit.

Am alergat prin sate dar ne-am întors cu o recoltă săracă. K. are tatăl olandez și mama spaniolă, iar el este născut pe un teritoriu englez. Soția lui este indiană. Copiii încîntători nu sînt ai lui. Și, entuziasmat oarecum de epavele umane, de sfînta semnare cu care ele își suportă nefericirea, am lăsat deoparte zdrobitoarea mea proastă dispoziție pentru a le insufla curaj. Dar în această seară, pe un frumos platou, din punctul numit „La lanterne”, mi-am dat seama cît de insuportabilă îmi este tovarășia unui om limitat. Eram singuri, el și cu mine. O vedere magnifică, amintind puțin pe cea de la Caux asupra Montreux, mai puțin „la Dent du Midi”. O mare încheșată și liniștită care putea fi confundată cu lacul Geneva. Și o mulțime amestecată care dansa, plină de orgoliu, în sunetul unei muzici de țîrg, spectacol hidos contrastînd în chip oribil cu acest loc plin de grație. În viața mea am putut vedea multe spectacole populare și în numeroase țări. Sînt avid de astfel de spectacole, dar pot să afirm că, într-o mulțime la fel ca și la un individ, cînd lipsește un idealism superior, banalitatea ucide orice frumusețe. Am văzut aci ridicolul în persoană: un bărbat cu un picior de lemn dansînd cu o femeie. Cu toată gravitatea sa de infirm glorios, el a reușit să facă ridicole dansatoarea și dansul.

Aveam dorința să comunic cu cineva,

să fac un schimb de idei, de sentimente. K. mi-a răspuns prin banalități. M-am simțit izolat. La capătul drumului, jos, într-un mic sat, un cimitir își arăta neantul, disperarea sa mută. Aci se dansa acum; cei de acolo dansaseră ieri. Și, paralizat de spectacolul unei asemenea vieți, al unei vieți fără ideal, am simțit nevoia să las să cadă aparatul și să mă prăvălesc împreună cu el în vid...

5 mai

...Întorcîndu-mi privirea spre trecut și analizînd oamenii pe care i-am cunoscut, nu descopăr nici unul care a dobindit o victorie asupra lui însuși și care să nu fie o victorie a orgoliului, inspirată de un scop cu totul mediocru, asupra mării și foarte umane slăbiciuni (nu destul de puternică totuși, nu destul de umană la ei), și asupra unicei valori care face omul glorios: bunătatea, dragostea.

Îmi amintesc că, începînd din cea mai fragedă adolescență, la vîrsta de 15—16 ani, cînd am părăsit lectura romanelor senzaționale și am deschis ochii asupra frumosului domeniu al adevăratei literaturi, m-am întrebat, după fiecare lectură care îmi plăcea: este autorul un om bun? Și mai tîrziu, cînd am descoperit literatura biografică, m-am aruncat cu aviditate asupra vieților marilor oameni, dar am păstrat totdeauna regretul să constat că doar rareori ele atingeau problema care mă interesa cel mai mult: umanitatea intimă a scriitorului, a artistului. Biografiile satisfăceau în mare măsură curiozitatea sterilă a publicului de treabă, și scooteau pînă și în rufe murdare ale mortului: ei nu-mi spuneau însă nimic despre dragostea omului față de oameni; și cît de mult am suferit cînd am văzut că marele Lamartine, ce pare atît de bun, atît de uman, nu spunea nimic, sau aproape nimic, despre această parte, cea mai importantă, a sufletului uman.

Prietenii!... Mi-a trebuit să aștept douăzeci de ani pentru a descoperi, în sfîrșit, într-o bună zi, această mare voce: a fost vocea omului căruia îi dedice aceste note, vocea omului căruia mă adresez în acest moment, spre care cobor seara, obosit și decepționat, pentru a-mi așeza capul și a asculta palpațiile mării înimi a Umanității — vocea lui Romain Rolland. Prieteni! Prieteni de mine!... În acest moment, cel mai trist din existența mea, sînt omul cel mai fericit de pe pămînt, strig de bucurie și plîng de fericire, ca în acea cameră a sanatoriului Sylvana din Lausanne, cînd citeam cele trei Vieți, ca printre mașinile din garajul Peugeot, la Geneva, unde înghițeam „Jean-Christophe”. Nu mai vreau nimic, nu mai doresc nimic, pot să mor și mîine, singura neliniște din viața mea a dispărut: bunătatea, dragostea există în inima omului și știu astăzi că există scriitori, artiști care nu sînt numai fabricanții ai unor lucruri bune doar pentru distracție.

La Nisa, în 1925

Dialog

PUBLICISTICA, o școală cu multiple virtuți formative pentru orice tânăr talent. Inserăm în deschiderea dialogului nostru o asemenea idee pentru că din experiența acumulată de diferite publicații, inclusiv de Flacăra, în promovarea tinerilor talente se desprinde o concluzie extrem de valoroasă: pentru un tânăr dornic să se afirme în literatură, fie ea poezie sau proză, scrisul publicistic reprezintă un mijloc de maturizare social-politică, o exersare a condeiului extrem de utilă. Reportajul, portretul, eseul, foiletonul (mai ales când sînt realizate cu mijloace de expresie cît mai aproape de cele ale beletristicii propriu-zise îl obligă pe viitorul poet, prozator sau chiar critic literar să aprofundeze cunoașterea vieții chiar din colectivitatea în care trăiește, să-și pună cu mai multă acuitate civică problemele acestei colectivități, să-și ascute spiriul de observație socială, să devină un militant social în cea mai nobilă accepțiune a acestui termen. Dar nu numai speciile destul de înrudite cu beletristica, așa-numita literatură document, ci și cele tipic ziaristice — ancheta, articolul, informația, comentariul politic — contribuie în mod sensibil la formarea sa. Ca să nu mai vorbim de faptul că recenzia, prezentarea unei cărți, intervenția într-o dezbatere literar-artistică sînt modalități nemijlocite de cultivare și exersare a discernămintului și gustului literar, cu implicații dintre cele mai fructuoase pentru aceeași plenară afirmare a aptitudinilor li-

terare, pentru formarea unei personalități. O asemenea exigență, ca aceea a exersării spiritului critic, o formula între alții și marele Călinescu pe vremea editării „Jurnalului literar“.

Din toate aceste motive, ținem să-i rugăm pe toți colaboratorii noștri de talent, care ne trimit versuri sau proză pentru pagina de față sau pentru celelalte, să se socoată în același timp corespondenții noștri în orașele sau comunele în care locuiesc și cu atît mai mult în locurile unde muncesc sau învață. Ne-am bucura deci ca în plicurile pe care ni le trimite să primim unele și scrieri cu caracter publicistic — reportaje, portrete, eseuri, anchete, articole, informații referitoare la oameni și evenimente din colectivitățile cărora le aparțin. În măsura în care e posibil, ele pot fi însoțite de fotografii sau desene adecvate. Dorim să continuăm a forma astfel o largă rețea de colaboratori a căror contribuție la elaborarea și scrierea paginilor noastre să facă din „Flacăra“ nu numai una din revistele cu cei mai mulți cititori, ci și cu colectivul redacțional cel mai larg. Pe măsură ce această colaborare își va dovedi eficiența, sîntem gata să conferim și un caracter mai sistematic acestei rețele de corespondenți. Sperăm că această propunere pe care o facem celor care ne trimit literatură înainte de toate să nu fie înțeleasă ca o încercare subtilă de a diminua elanul creator și fecunditatea literară a nimănu-i ci, dimpotrivă, a fortifica virtuțile pentru scris prin ucenicia la această însemnată școală care este publicistica militantă, revoluționară. În definitiv, mai toți marii

scriitori români, fie ei poeți, prozatori sau dramaturgi, au fost în același timp și mari reporteri și esești. Să nu uităm că doi dintre creatorii de geniu ai literaturii noastre, Eminescu și Caragiale, sînt totodată și părinții jurnalismului românesc modern. Așteptăm, așadar, dragi colegi, alături de poeziile, prozele, articolele de critică, și cît mai vibrante pagini de publicistică.

■ **Ioan VasIU**, Orăștie; **George Bera Arădeanu**, București, **Marian Dumitrescu**, Alexandria: Pină la o aproptată publicare în cadrul rubricii „Vă propunem un nume“, reținem pentru pagina de față cîteva poezii. Ele nu sînt deocamdată decît acele semnale luminoase de pe panourile electronice din eroporturile moderne vestind iminenta decolare. Dar pentru ca această decolare să se realizeze cu toate motoarele funcționînd din plin, mai așteptăm de la dv și alte versuri, cu o tematică mai bogată și mai diversă, care să constituie o carte de vizită cît mai concludentă. O mai curajoasă și originală transfigurare a propriei dv. experiențe de viață, o trăire la o temperatură mai înaltă a evenimentelor, o mai mare încărcătură de idei nu pot decît să fertilizeze în mod fericit scrisul dv. Așteptăm deci.

■ **Difta Dumitriu**, Timișoara, **Camelia Marinescu**, Mangalia, **Filip Rohan**, Sabina Roman, Lugoj, **Paul Jarda**, Tîrgoviște: MAI TRIMITETI.

■ **Valeria Ciobanu**, București, **Liviu Jianu**, Craiova, **Vasile Voscorodea**, Sîrlău: DEOCAMDATA, NU.

NICULAE STOIAN ■

Gînduri
pentru tinerii
reporteri

Intîmplarea a făcut ca tocmai cînd adresam în pagina de față îndemnul ca tinerii noștri colaboratori, aspiranți la literatură, să-și încerce forțele și în publicistică, indeosebi în reportaj și eseistică, să ne parvină acest text inedit despre reportaj aparținînd unuia din cei mai valoroși oameni de presă ai noștri din ultimele 4-5 decenii, lui **Mircea Grigorescu**, dispărut înainte de vreme, în plină activitate, în urmă cu doi ani. Publicîndu-l în această pagină, sîntem convingi că el va reprezenta un sfat prețios pentru tinerii noștri colaboratori.

Cea mai răspîdită și, de asemenea, cea mai veche părere despre reporteri este că oamenii aceștia, reprezentați, de regulă, cu un carnet în mina stîngă și un stilou în dreapta, notează cu o stenografie fulgerătoare și indescifrabilă tot ce se întîmplă în jurul lor. Nu este mai puțin cunoscută — din arhiva profesiei — imaginea reporterului creat de Caragiale, a reporterului care, în Cișmigiu, plimbîndu-se singuratic pe alei umbrite, caută subiecte imaginare și interviuri cu personaje atotștiutoare — dar inexistente. Nu! Această faună de reporteri creată de creionul acidulat al lui Caragiale nu mai există, dacă va fi existat vreodată.

Un reporter de azi — și nu numai el, ci toți colegii săi din fermecătoarea muncă de ziarist, frățește și frumos impletită cu munca de scriitor — oferă lumii noastre o imagine cu totul deosebită de tradiții. În primul rînd, pentru a descoperi, cum spune poetul Andreișoiu, destinul cuvintelor și prin ele al oamenilor, reporterul trebuie să înceapă prin a munci, la fel de dur, la fel de intens ca în orice altă muncă, la fel de pasionat ca în orice altă artă. Reportajul ne cere, ba chiar ne impune, aceeași nobilă vigoare a tractoristului care gravează brazde adînc pe pagina plată, monotonă a miriștii...

Astăzi subiectele vin singure către noi, sosesc din toate părțile, o veritabilă avalanșă. Nu căutarea lor, ci alegerea celui mai viu, a celui mai autentic, a subiectului în desfășurarea căruia se pot regăsi cei mai mulți oameni — această alegere este adevărata și dulcea noastră povară. Prin ea se deschide drumul către cititori, către ascultători. De fapt, reportajul este o comunicare continuă între ceea ce ne oferă nouă, reporterilor, avalanșa de noutăți din fiecare zi, din fiecare oră a zilei și nestinsa sete de cunoaștere a marelui public. Din acest mare public facem parte noi înșine. Intrăm, ca toți trecătorii, în fluviul străzilor. Pașii ne pot duce către uzină, către muzeu, către școală, către o casă simplă și curată sau un edificiu imens. Pretutindeni vom găsi subiecte de reportaj, de o nebanuită bogăție, de o amploare și o complexitate evidentă. Primul trecător pe care-l întîlnim este eroul unui reportaj. Ar fi de ajuns să ne oprim, să-i dăm bună ziua și să-l întrebăm. Nu se va mira, ne va răspunde, pentru că s-au familiarizat toți oamenii cu tehnica nouă și rapidă a marelui reportaj cotidian. Ne va vorbi despre atelierul sau despre biroul lui, de cele mai multe ori cu mindrie, cîteodată cu îngrijorare. E grăbit. Are încă multe treburi de făcut. Reportajul său trebuie scris cu fapte, cu cifre, trebuie să-și găsească locul în plan și planul să se cuprindă în armonia vastă a muncii tuturor.

Au trecut pe lingă noi o sută, o mie de subiecte de reportaj. Toate sînt interesante, inedite, fiecare trecător este o ineputabilă sursă de gînduri, de fapte, de intîmplări, de pasiuni. Reporterul ar trebui să fie un computer cu o mie de ochi și de urechi și să utilizeze toate multiplicatoarele posibile, pentru a reda reportajele cuprinse numai în cîteva minute, pe fluviul străzii. Un reportaj este și strada fără trecători — un țarm primitiv, care așteaptă marea umană. Așteptarea nu poate fi lungă. De undeva, din toate unghiurile, din case, din uzine, din școli, fluviul uman își va primi substanța, va crește, se va revărsa către marile bulevarde. Fiecare om de aici, fiecare zîmbet sau încruntare de pe fața lui poate fi începutul unui reportaj ce ni se oferă cu ineditul sau chiar cu banalitatea lui aparentă. Fiecare pas duce către un reportaj. De cele mai multe ori pe cele mai multe le-am oprit în cămara imaginației. Dar subiectele ne cheamă, ne solicită, mereu, altele, noi. Ne așteaptă, aici, în fluviul străzilor și în umbra caldă a caselor.

MIRCEA GRIGORESCU ■

Ultimul dac din Tapae

...In fiecare zi vin la drumul acesta străvechi
Și prea lungă îmi pare șerpuirea lui de lut;
Pe-aici dacă merg nu mai găsesc oastea dacilor
Și Decebal așteaptă, are nevoie de mine !...
Către ce depărtare duc urmele-astea de sandale ?
Către ce grăbire ? O, zei neputincioși !
Vezi, prietene, de-aceea zilnic te chem,
Nu mai știu drumul cel bun, care nu duce-acolo,
În cetatea-aceea blestemat de frumoasă, Roma !
Dar ,dacă nu mai e nici o nădejde acum,
Ia-mă cu tine, să-ți arăt, în sfîrșit,
Cum știe să lupte și să moară, Gerula !
În fiecare judecată, ție m-am plîns prietene,
Din fiecare piatră un om vorbește cu mine ;
Toți arborii, apele, focurile-acestea sub seară,
Îmi spun de eroii daci, îmi vorbesc de patrie
Și uit că mi-e foame și că mă dor adînc rînile !
O, multe cărări aveam pentru pașii mei grăbiți
Și drepte ori cotite drumuri din piatră și lut ;
Toate legau davele noastre și toate duceau
Spre inima Daciei, în hora bătrînilor munți !
Acum fiecare cetate o rană e de foc și de sînge,
Marmura zeilor la picioare culcată-i ;
Zamolxis, bătrînule, dă-mi tîria să rid
Și, alungă dușmanul de-aici, ori, lasă-l,
În dreptul sulii mele,
Singura trebuincioasă în aceste clipe !

GEORGE BERA ARĂDEANU ■
(muncitor, București)

Săgetătorii

La zece ani de la înființare, **Săgetătorul**, cenacul elevilor bucureșteni, și-a înscris numele, devenit renume, pe o nouă plachetă de versuri, care cuprinde, de data aceasta, și un bilanț jubiliar. Aflăm astfel că entuziaștii „săgetători“ (blazon tot atît de dorit și plin de farmec ca acela de „cîreșar“) sînt în număr de nouă sute, că au tipărit pînă în prezent, în antologii, o mie de pagini de literatură, că au obținut, la diferite concursuri de creație, nici mai mult nici mai puțin decît o sută cincizeci de premii. Toțodată, ne sînt prezentate succint „cîteva voci care se fac auzite“ : Doina Uricariu, Sofia Georgescu, Gabriel Stănescu, Irina Gorun, Dinu Adam, Anca Armaș, Vasile Poenaru, Doina Doru, Magdalena Cărneci, Oana Chelaru, Katia Fodor, Mihaela Opriș.

Cît privește versurile propriu-zise incluse în plachetă, se pare că, de

data aceasta, muzele, absorbite de momentul sărbătorec, au uitat să-și facă datoria. Elevii-poeți pe care i-au preferat autorii selecției (profesorul Tudor Opriș, îndrumătorul literar al cenacului, în colaborare cu Constanța Buzea și Ștefan Aug. Doinaș) scriu, cel puțin deocamdată, fără elan, netransmițîndu-ne a cel fior al înaintării în necunoscut pe care Rimbaud și Labiș, Esenin și Magda Isanos ne-au obișnuit să-l asociem cu adolescența. Totul pare știut dinainte și îndeplinit ca o ternă obligație. Iau naștere astfel două categorii de versuri. Prima se caracterizează prin corectitudine și placiditate, printr-un fel de modernism profesionalizat : „Fașetele luminii / Scăpătau / În spirale. / ... / Oamenii adăugaseră / Încă un pumn de aluat / La temei de alb“. (Irina Airinei). Cea de-a doua este mai pitorească, însă în sensul peiorativ al cuvîntului, cuprinzînd tot felul de combinații hilare : „Decebal e-açel stejar, / În furnal Traian e jar, / Mircea e un strop de rouă, / Ște-

Scrisoare

Tată scriu despre țară-n această scrisoare
Despre tot ce-i frumos despre tot ce mă doare
Îți scriu tată cu strigăt de greier din țară
Și glezna țării o sărut cînd coboară
Stelele ruguri pe maluri de cer
Și-adoarme cu turma bătrînilor oier
Țara-i tată o adîncă lumină curată
Din care cresc umerii noștri și munții odată
Și cum nu ți-aș scrie cînd trece-n viori
O liniște-adîncă de-albastre ninsori
Cînd inimile noastre și singele nu-s
Decît păsări ce zboară aprinse pe sus
Și cum nu ți-aș scrie cînd oasele curg
În pămînt pe o coastă de roșu amurg
Cînd caii cei albi au albit pin-la oase
Și domni-adormit-au în vise frumoase ?...

MARIAN DUMITRESCU ■
(Elev, Alexandria)

Anotimp

Vorba mea e ca secera cînd
cite feciore visează la nuntă.
Căru destin să o vind
cînd știu că nu se mai satură ?

Îmi singurează somnul și fug
spre alte porniri de cascadă,

în mijlocul vostru mă simt ca un rug
pe care ard zei de zăpadă

Vin sărbători în curînd, poate știți
cite feciore visează la nuntă,
femeile-și plîng fercirea-n copii
și toamna apune căruntă...

IOAN VASIU ■
(funcționar, Orăștie)

fan e o schelă nouă, // Alexandru-i șantier, / Și Bălcescu, inginer, / Mihai o hidrocentrală, / Cuza e un prag de școală“. (Ștefan Maier-Niculescu).

Foarte rar în această atmosferă bătrînească izbucnește cite o imagine mai îndrăzneată : „Pasărea a tăiat luna în două... / Deschizîndu-se fructul, / Potop de sîmburi s-a întimplat“ (Ioana Crăciun) sau măcar se face auzit cite un ritm mai energetic : „Patrie de vreme bună, patrie cu iarbă verde, / Coasa ceții tremurată pînă-n singe-o simt oval, / Glezna apei, răcoroasă, mă adoarme și mă pierde / Limpede spălîndu-mi vîzul cînd trag noaptea mai spre mal“. (Lelia Munteanu).

„Săgetătorii“, cu dragostea lor generoasă pentru poezie, merită mai multă franchețe decît cea care li s-a arătat pînă acum. Să nu-i obișnuim cu fraze critice gongorice (cum există destule în plachetă), să nu instituționalizăm prematur bătăile inimilor lor.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

INTRE CLASIC ȘI BAROC

MONET

Aventura impresiei

Cele cincisprezece tablouri reprezentând căpițe de fin pictate de Monet la diferite ore din zi ar trebui văzute toate în aceeași sală de muzeu. Ca și pinzele din seria catedralelor din Rouen unde regăsim mereu aceeași fațadă privită aproape din același unghi, dar la alte ore. Ca și plopii sau nuferii lui Monet ce se repetă și ei... A vedea un singur tablou din aceste serii înseamnă a risca să neglijăm sensul însuși al acestei picturi. Cind Monet își intitulează un tablou „Catedrala din Rouen, efect de dimineață” sau altul „Catedrala din Rouen în plin soare”, aceasta are o anumită importanță. Nici un grec nu și-ar fi intitulat opera „Afrodita la amiază” sau „Afrodita dimineața”, după cum n-ar fi conceput pentru nimic în lume să construiască de cincisprezece ori Parthenonul. Căci pentru artistul grec, Afrodita, ieșind din mare, vrea să iasă și din timp. Ea suride, sigură că frumusețea ei va fi eternă. În schimb, pictorul impresionist vrea să zmulgă peisajului numai adevărul unui moment. Fiecare tablou rupe pecetea unei clipe trecătoare pentru a-i afla secretele și bogăția.

Pe lângă zeei ei cunoscuți, apa, ceața, lumina, mai există, așadar, un zeu al acestei picturi. Și poate cel mai important e tocmai acesta care e și cel mai pieritor: clipa. Pentru că numai un artist convins că poate așeza clipa la temelia lumii va picta de atâtea ori aceeași nufere, aceeași fațadă a catedralei din Rouen sau aceleași căpițe de fin, încredințat că de fiecare dată vede altceva. Nu ne scaldăm de două ori în același râu, spunea Heraclit. Impresionismul adaugă prin Monet: nu privim niciodată același plopi sau aceiași nufere, chiar dacă ne așezăm în același unghi pentru a-i picta din nou.

Un zeu care durează o clipă, iată o descoperire ciudată pe care impresionismul o face pentru a exclama imediat: dar clipa care trece este nespuse de bogată! Monet mărturisea că la început își propusese să picteze numai două pinze reprezentând căpițe de fin, una pe timp mohorit, alta pe vreme însoțită. Dar, pictând, și-a dat seama că astfel nu va epuiza nici pe departe bogăția de efecte pe care ochiul său avid de impresii le înregistrează. Dincolo de melancolia lui Horațiu cind murmura „O, Leucone, stînd de vorbă timpul a și trecut” se ascunde o amărăciune pe care impresionistii n-o au. Pe ei nu-i doare clipa, ci se lasă copleșiți de ea. Nu vorbesc despre clipă pentru a ne vorbi despre efemer, ci pentru a ne vorbi despre o frumusețe care durează în continua mișcare și metamorfoză a lumii. Aici se află una din marile descoperiri ale impresionismului care află înăuntrul curgerii timpului nu desnădejdea, ci pasiunea.

„Pictex cum cîntă o pasăre”, declara Monet, dar, desigur, nu spunea adevărul. Pentru că ne găsim în fața unei picturi care vrea să-l strîngă pe Proteu în brațe pentru a-l sili să răspundă pe loc la toate întrebările. Și n-are importanță dacă unele cuvinte au mai fost rostite, dacă fațada catedralei din Rouen a mai fost pictată de douăzeci de ori din același unghi, dacă variantele căpițelor de fin se înmulțesc și dacă artistul pictează aceiași nufere, din moment ce fiecare oră o zile aduce ceva nou. „Totul s-a spus de cînd există oameni care gîndesc”, nota undeva La Bruyère. Pentru un pictor impresionist însă, și în primul rînd pentru Monet, o asemenea frază e lipsită de sens. Lumea e pentru Monet veșnic nouă și veșnic tînără. Ea nu îmbătrînește niciodată și n-are rost să vorbim despre ceea ce e ireversibil dacă în fiecare clipă vom găsi un motiv de recunoștință. De ce-am regreta ceea ce avem la îndemînă? De ce-am regreta ceea ce nu trebuie decît să știm să vedem? Important, pare să răspundă Monet, e ca, la rîndul său, fiecare să declare, și chiar de mai multe ori în același loc, că această lume plină de soare merită să fie iubită. Omul n-are nevoie de piramide, ne sugerează el. E suficient dacă știe să privească așa cum trebuie o căpiță de fin.

Cam în aceeași vreme cu impresionistii apare și fotografia. Și poate că ar trebui să ne întrebăm: în ce măsură ar fi rostul artei să se ocupe de clipă cînd menirea ei ar trebui să fie eternitatea, lăsînd clipa pe seama fotografiei? Nu găsim un răspuns mai bun decît să repet ce-i spunea odată Elizabeth Barrett Browning lui Robert Browning: Dacă nu m-aș fi găsit în căutare zi, la cutare oră, în fața cutărei case, eternitatea n-ar fi avut loc pentru noi... Iată, Atena ridică acum în locul lăncii o privire plină de dragoste și de recunoștință pentru ceea ce descoperă în aerul unei zile de vară. Curajul acestei arte este acela de a substitui unei piramide o căpiță de fin fără să aibă sentimentul că astfel ar renunța la ceva.

Și în timp ce la Claude Lorrain, de pildă, am putea avea senzația că o pasăre care cîntă se află într-o colivie frumoasă, Monet vrea să-i schițeze zborul lăsînd-o în deplină libertate. De fapt, pentru el nu pasărea este faptul esențial, ci zborul ei; și poate chiar mai mult: cîntecul ei prefăcut în lumină; o lumină care durează o clipă, dar această clipă ne vorbește despre ceea ce e etern, tinerețea nemuritoare a lumii. Niciodată efemerul n-a fost chemat cu o pasiune mai mare să-și conteste amărăciunea.

Un asemenea artist e departe de febra și anxietatea epicureenilor. El își poate așeza de cite ori vrea șevaletul în fața catedralei din Rouen fără primejdia să se repete; sau în aceeași grădină, pictînd aceeași apă și aceiași nufere cu convingerea că, povestindu-și impresiile, cucerește frumusețea lumii.

Și putem fi de acord sau nu cu Monet ca pictor, putem să admirăm sau nu clăile sale violete de fin. Dar un lucru e sigur. El ne amintește că n-avem voie să trecem prin lume nepăsători.

OCTAVIAN PALER ■

Festivalul de folclor al țării balcanice

Duminică, 7 august, orele 20, în sala Operei din București, a avut loc spectacolul de deschidere al Festivalului de folclor al țării balcanice.

Solii artei populare din Bulgaria (Ansamblul folcloric din Varna), Grecia (Ansamblul folcloric „Vracoforon”, din Creta), Iugoslavia (Ansamblul folcloric „Orce Nikolov”, din Skoplje), Turcia (Ansamblul folcloric al Ministerului turismului și informațiilor) și România (Ansamblul de cîntece și dansuri „Timișul” al Casei municipale de cultură, din Timișoara) au adus în acest spectacol inaugural primele accente ale mesajului de pace și prietenie, de bună vecinătate, de înțelegere și de colaborare, din acest străvechi leagăn de cultură, care este sud-estul european.

Programul selectiv oferit publicului spectator a fost o expresie sinceră și caldă a valorilor specifice fiecăruia din domeniile folclorice pe care le-a reprezentat, sugerînd pregnantă originalitate a creației popoarelor respective și a deschis, încă o dată mai larg, evantaiul viziunii noastre despre numeroasele legături și întrepătrunderi artistice din acest spațiu cultural, ațit de generos și de bun păstrător al tradițiilor locale, Survenind la scurt timp după festivalul european găzduit tot la București evenimentul vorbește de la sine despre însemnătatea lui.

Am remarcat cu satisfacție exuberanța dansurilor populare bulgare, vivacitatea și energia dansurilor iugoslave, finețea aeriană a filigranului dansurilor grecești, vitalitatea patetică a dansului turcesc, verva, pitorescul și măiestria dansului românesc.

Formații muzicale excelente care au executat melodiile dansurilor și au acompaniat pe cîntăreții vocali au adus puternice și noi dovezi despre originalitatea expresiei muzicale și stilul specific fiecăruia din graiurile muzicale ale popoarelor lor.

Privit în ansamblu, spectacolul a fost o izbită manifestare grăitoare a apropiierii și a bunelor legături de vecinătate și de prietenie, pentru care țara noastră militează consecvent. Însăși laudabila inițiativă a acestui festival, care va reuni în zilele următoare (pînă la 14 august), pe litoralul românesc unele dintre cele mai prestigioase și reprezentative

formații folclorice ale țării din Balcani, constituie o dovadă a acestei preocupări statornice.

Urmă deplin succes, în continuare, pe scenele litoralului, echipelor de peste hotare și celor românești (dealtfel fiecare bucurîndu-se de un prestigios palmares de turnee și trofee, după cum s-a subliniat în textul — bine așătit și prezentat — pentru fiecare din excelențele formații aduse în scenă în prima seară a festivalului).

AL. I. AMZULESCU ■

„Cîntecele Oltului”

„Cîntarea României” continuă. În acest vast, somptuos concert al conștiinței artistice naționale, adunînd voci de pe toate apele țării, am auzit, cu cîteva zile în urmă, cum cîntă Oltul.

„Cîntecele Oltului” se intitulează un festival folcloric de amploare și de tradiție — aflat anul acesta la a noua ediție — care adună la Rîmnicu Vilcea, în luna august, ansambluri de cîntece și de dansuri din județele străbătute de riul-rege al românilor, de la Harghita la Covasna, de la Brașov la Sibiu, de la Vilcea la Olt. Din fiecare județ, un ansamblu. Fiecare ansamblu, obligat să prezinte o obicei strămoșesc, o ceremonie, o dătină (o șezătoare, o nuntă, o sârbătoare, campestră etc.), în jurul cărora să-și țese cîntecele, să-și împletească dansurile, să facă să sune vocea strămoșilor.

Cum cîntau strămoșii? Cîntecele, observa un cercetător, au uneori (chiar deseori!) destinul pieselor fragile de arhitectură, azvîrlite printr-o urgie a vremii sub talazuri de mare sau de pămînt. Într-o asemenea circumstanță, factura unei octave apare tot atît de dureroasă ca sfărîmarea unei arcade de piatră; pierderea unui ornament sonor lasă fatal descoperită o coloană de armonii; scufundarea în uitare a unui recviem sau motet echivalează cu prăbușirea, pentru vecie, a unui întreg edificiu, o catedrală sau un dom. Închipuiți-vă, spune același cercetător, un imn acoperit de ape pînă la jumătate, cu trepte de marmură cățărîndu-se dramatic și retezîndu-se undeva, în neant, cu pogorișuri de scări cufundate sub nivelul plutirii și fugînd în adînc, cu ogive orbe, indiferente acum luminii, cu vaste portaluri abandonate furtunii, prin care zboară păsări. Asemenea relicve de dimensiuni ciclopeene — muzicale sau arhitectonice — nouă ne lipsesc. Vechea noastră cultură, a lutului ars și a lemnului, n-a putut clădi durabil decît în spirit. Totuși, cum să însemnezi sunetul, păstrîndu-l spontan, curat și fierbinte, pentru o altă ureche care încă nu s-a ivit în timp? Ceva din el mai rămîne, se pare, imprimat în cuvînt, o materie care, ca și lutul, ia uneori amprenta glasului uman. Dar mai departe?

La astfel de întrebări — adică la întrebarea: cum cîntau strămoșii? — au răspuns, la festivalul amintit, ansamblul folcloric din Lunca de Jos, județul Harghita, cel din orașul Sfîntu Gheorghe, județul Covasna, cel al căminului cultural Augustin, comuna Ormenis, județul Brașov, cel al satului Mohu, din Mărginimea Sibiului, cel al orașului Corabia, din județul Olt, și cel al comunei vilcene Malaia, din Valea Lotrului. Au răspuns amintindu-ne, cu forță și cu talent, un adevăr, un bineștiut adevăr, și anume acela că, în ciuda faptului că folcloriștii, pînă nu prea demult, au cules din cîntecele populare doar cuvintele (ca și cum ar fi ales din flori miroșiitoare doar polenul!), în ciuda faptului că nu știm, de pildă, cum se cînta „Miorița” în veacul trecut, ca să nu mai vorbim de epoca Brâncoveanului, ne mai rămîne totuși deschis un drum. Un drum pe care, în rînd cu folcloriștii și cu muzicologii de azi, deseori înaintea lor, pășesc cu nădejde, cu dăruire și cu credință, membrii acestor ansambluri, un drum ce înseamnă, la noi, supraviețuirea („miraculoasă!”, spun observatorii din afară ai fenomenului) cîntecului folcloric. Cîntecul nostru popular — ne-au reamintit aceste ansambluri — este și proaspăt, și străvechi,

spontan dar și canonic pînă la limită, arheologia lui confundîndu-se cu perpetua naștere, pînă la înălțarea și deruta cercetătorului.

La întrebarea: cum cîntau strămoșii? se poate deci răspunde ascultînd aceste cîntece arhaice, multe din ele încă vii, multe din ele scoase din uitare și aduse spre noi, ca o solie a veacurilor, a străvechimii și dăinuirii noastre, de membrii acestor ansambluri.

Cel mai interesant, sub acest raport, ni s-a părut programul de cîntece și de dansuri intitulat „Dragu-mi-i vara la munte”, brodat pe canavaua ritualului păstoresc al „urcării oilor” în Carpați, prezentat de ansamblul artiștilor amatori din Malaia Vilcei. Ansamblul e vechi, ființează de vreo trei decenii, dar pe scenele unui festival de talia celui de la Rîmnicu Vilcea a evoluat, acum, pentru prima oară. Un scenariu „scris” de înșiși rapsozii satului (Ana Chirulescu, Gheorghe Damu, Ion Ciontu, Gheorghe Manta), un spectacol atent lucrat (pregătit de instructorii Ion Ciontu și Anișoara Pleșanu, de coregrafa Maria Constantinescu și dirijorul Ion Piloiu), bucurîndu-se de îndrumarea calificată a unor îndrăgostiți ai cîntecului arhaic (învățătoarea Lucia Popescu, directoarea căminului cultural, Ilie Manta, secretarul adjunct al Comitetului comunitar de partid), ne-a dat putință să vedem cum se pot salva din uitare bătrîne cîntece, tulburătoare prin frumusețe, prin vechime, prin inedit. Practic, cei numiți mai sus, pregătînd spectacolul, au angajat, vreme de cîteva luni, o adevărată expediție de arheologie muzicală, poposind, prin munți, pe la stîne, poposind prin sat, pe la porți bătrînești, culegînd de colo un fir de cîntec, de dincolo altul, recompunînd cu migală țesătura străveche, recompunînd în toate datele lui cîntecul strămoșesc, acest cîntec rupt, sugrumat între secole, cu jumătăți și sferturi de silabe aruncate peste timp, dar care acum, în spectacolul mălăienilor, a sunat plin, rotund, armonios, încheșat, uimitor de viu, uimitor de proaspăt. S-a construit (sau reconstruit), cu alte cuvinte, o veritabilă coloană sonoră a istoriei locului, un veritabil monument al artei lui.

Nu putem încheia această sumară prezentare a festivalului de la Rîmnicu Vilcea fără a aminti, lîngă calitatea spectacolelor, lîngă autenticul promovat ca prim și ultim criteriu, încă un fapt. Ascultînd la ele acasă cîntecele păstorilor Vilcei, ale muncitorilor din Corabia, ascultînd la ele acasă cîntecele din zona Rupei, aduse de brașoveni, ca și piesele de folclor secuiesc din Covasna sau cele din faimoasa Vale a Ghimesului, nu intuim totdeauna cît de strîns este legată fiecare melodie de locul ei de origine, de particularitatea sau personalitatea artistică și istorică a unei anume zone. așa cum nu intuim legătura organică dintre aceste documente melodice care, citite fiind în suită, compun, limpede exprimat, unul din cele mai interesante certificate ale unității noastre, implicat ale comunității cu alte neamuri. Această revelație nu poate să ne-o ofere decît stringerea lor laolaltă, aducerea lor pe aceeași scenă, prin cele mai ilustrative exemple, prin cele mai exacte, mai autentice, mai definitive piese. Stringîndu-le astfel de pe întregul Olt, din Transilvania ca și din Oltenia, de la români ca și de la sași, maghiari sau secui, festivalul folcloric „Cîntecele Oltului” întreprinde, de mai mulți ani, un act ce-l așază la cota majoră în concertul manifestărilor naționale dedicate valorificării folclorului și educării publicului.

ILIE PURCARU ■

RUBRICA MEA

Florea bis redivivus

Împuşcat la 3 iulie 1898 de către jandarmi, în apropierea Mânăstirii Neamfului, eroul nostru, la scurte intervale, este readus în atenţia publică prin două lucrări: **În afara legii, Ion Florea** de N. Vornicescu şi A. Sever, în Editura „Junimea”, Iaşi, 1976, şi Mihail Sadoveanu, **Corespondenţa debutului** (1898—1904), ediţie îngrijită, note şi studiu introductiv de regretatul Savin Bratu şi Constantin Mitru, în colecţia **Documente literare**, Editura Minerva, Bucureşti, 1977.

Dar cine a fost Ion Florea? După cei doi autori, un ex-lex, un haiduc, dintre acei eroi ai imaginaţiei populare din trecut care luau de la bogăţii şi dădeau la săraci.

La cinci zile după împuşcarea lui Ion Florea, tânărul Mihail Sadoveanu îi scria prietenului şi colegului său, Enric Furtună, întrebându-l:

„De banditul Florea ai auzit? A fost împuşcat. Mi-a părut grozav de rău şi nu ştiu de ce. Aşa, o simpatie — pentru omul acela necăjit şi pribeag — gonit de o întreagă societate mult mai cufundată în răutăţi şi crime decât el.

Cine ştie! Poate acela era adevăratul drum pe care trebuia să-l urmeze omeneia! Şi dacă cite-o oare răcătă de mizeriile omeneşti câtă libertatea, e sfărâmată.

Eu nu găsesc vinovat pe Florea. Aici a fost

o luptă pe viaţă şi pe moarte între bandit şi societate. O luptă leală, nu laşă. El a fost Robul, el e de compătimit şi dacă a căzut în luptă e de plins.

Dormi în pace, omule, ucis de oameni! Cînd a murit am văzut pe-o femeie plîngînd. Săracu! Nu-i tot om? Cum să-l împuşte ca pe un ciine?

Eu am să-i consacrez o poveste vînătoarească **La poale de codru**.”

O notă din „Corespondenţa” lui Sadoveanu ne spune că proiectul n-a fost realizat.

Răspunzîndu-i însă lui Enric Furtună, care probabil se entuziasmase pentru Florea, Sadoveanu îl rechemă la moderaţie, în scrisoarea următoare, de la 13 iulie 1898:

„Tu prea îl idealizezi poate. Florea nu e un ideal. Numai o umbră de ideal, căci prea scurtă i-a fost viaţa şi n-a avut cînd să-şi desfăşoare reţeaua faptelor spăimîntătoare...”

Mezinul său, Vasile Sadoveanu, în cartea **Bădia Mihai** a dat oarecare extensiune aceluiaşi episod, care le-a încălzit amîndurora imaginaţia.

Autorii monografiei din anul trecut îi consacra 230 de pagini interesante, ca să nu spun palpitante ca ale unui roman poliţist. Nu ni se spune însă, după acte, pentru ce fusese condamnat la muncă silnică, dacă ucisese sau nu, prin alte cuvinte dacă a fost într-adevăr vinovat sau nu, dimpotrivă, o victimă a societăţii. Procesul, redeschis de N. Vornicescu şi A. Sever, nu este pentru noi închis.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Poezia patriotică şi politică (III)

O caracteristică fundamentală a poeziei postbelice constă în corelarea definitivă a politicului şi patrioticului printr-o unică viziune asupra omului şi societăţii sale. O asemenea revoluţie în gândirea şi în practica socială este cu adevărat capitală: ea n-a mai fost întîlnită pînă atunci, şi literatura n-a putut beneficia de ea. Ba, dimpotrivă, au existat destule conflicte între politic şi patriotic, ca şi declasări reciproce ale sferelor de reprezentare: pentru a susţine un program politic limitat, poezia îşi putea aroga patriotismul, patriotismul era monopolizat şi considerat printr-o culoare sau alta. Sînt notorii disputele dintre conservatori şi liberali în secolul trecut, şi însuşi Eminescu putea nega patriotismul unui C.A. Rosetti, fie şi cu bună-credinţă. Şi n-au crezut, de pildă, legionarii că ideea de patriotism ar putea constitui un scut, o mască pentru mişcarea lor de tristă memorie, pretinzînd că poezia lor, prin credinţă, ar fi, chipurile, o sumă a patriotismului?

Au existat anumite particularităţi de dozare şi raportare a politicului şi patrioticului în evoluţia postbelică a poeziei. După Eliberare şi pînă pe la mijlocul deceniului şapte, politicul a oferit accentul principal şi chiar exclusiv al liricii, patrioticul constituind o consecinţă a sa, decurgînd în mod firesc ca un termen complementar pentru internaţionalismul proletar. Această e situaţia evidentă prin primele volume de Dan Desiliu sau A. Toma. Fenomenul ar fi explicabil şi obiectiv, în măsura în care folosirea ideilor de naţional şi patriotism în ultimul război şi în preajma lui de tot felul de mişcări politice care au favorizat sau nu au împiedicat generarea unei drame naţionale a dat impresia — falsă în fond — că acestea s-au degradat. Această reţinere sau chiar refuzul sentimentului patriotic s-a bazat pe o confuzie nu totdeauna uşor de înlăturat, între naţional şi naţionalism. În aceste circumstanţe se evită discret nu neapărat sentimentele, cît noţiunile. În poezia vremii se vorbeşte despre „poporul muncitor” şi

mai puţin despre poporul român. În genere, poezia are două sarcini precise: să mobilizeze forţele sociale pozitive pentru impunerea, consolidarea şi dezvoltarea noilor structuri sociale, cărora le cîntă realizările, şi să ia atitudine categorică împotriva oricărei manifestări ostile faţă de realitatea revoluţionară. Poezia este exclusiv politică şi verifică sau aplică ideea leninistă a antagonismelor ireductibile: cine nu e cu noi e împotriva noastră. Şi din acest punct de vedere, duşmanul e unic, prezentînd o variantă externă şi una internă: pe de o parte, chiaburul, burghezul, fostul, pe de alta, imperialistul şi uneltele sale, aţîţătorul la un nou război. Un titlu de broşură e caracteristic epocii: „Chiaburul e duşmanul păcii”. Existenţa unei lupte de clasă şi opinia că aceasta se ascute continuu, complică încă şi mai mult lucrurile, după cum declanşarea războiului rece pretinde o deosebită atenţie în promovarea unităţii socialiste internaţionale, uneori pe seama caracterului naţional. Se manifestă totuşi un specific naţional implicat în această perioadă a poeziei politice, prin marca geografică: bunăoară în poezia ocazională care celebrează succesele industriale — de la inaugurarea unei linii electrice de înaltă tensiune, la momentele Bumbeşti-Livezeni, Agnita-Botorca, Bicaz. Abia în a doua jumătate a deceniului şase apar titluri corective de plachete: **Lauda patriei** (Victor Tulbure, 1955), **Cîntecele pămîntului natal** (Ion Brad, 1956), **Oda pămîntului meu** (Mihu Dragomir, 1957).

Pe măsura construirii şi consolidării noilor realităţi, se afirmă tot mai pregnant, ca o dimensiune a acestora, conştiinţa patriotismului socialist, ce-şi află expresie în planul literaturii într-o poezie patriotică şi politică nu numai nouă, dar şi remarcabilă: de la Nicolae Labiş la Al. Andrişoiu, de la Grigore Hagiu la Ioan Alexandru, de la Ion Gheorghe la Dan Mutaşcu. Evident, prin contribuţia celor tineri ca şi a celor vîrstnici.

MARIAN POPA ■

ATITUDINI

Duiosii periculoase

Pot fi, oare, uitate jertfirile de sine ale unei femei întru apărarea propriei demnităţi? Se întrebă, răvăşit de emoţie, Ion Grecea în finalul romanului său **Talida**, pentru ca imediat să-şi răspundă cu patos, printr-un singur cuvînt, răspunător ca o lovitură de gong: „Niciodată!...” De fapt — am răspunde noi, mai sceptici — pot fi uitate, dacă acel care le istoriseşte n-o face decît pentru a smulge lacrimi de compasiune cititorilor săi. O asemenea literatură, numită în mod curent „melodramatică”, prezintă numeroase avantaje, ca uşurinţa de-a o scrie, succesul garantat în rîndurile unui anumit public etc., dar şi un mic dezavantaj, destul de greu, totuşi, de trecut cu vederea: nu este literatură.

Caracteristica principală a genului o constituie convenţionalismul. În locul unei reprezentări originale a realităţii, ni se oferă un surrogat de realitate, fabricat pe bandă rulantă, în locul unui limbaj epic expresiv — o retorică pe cît de „sublimă”, pe atît de ridicolă, ca tiradele lui Rică Venturiano.

Protagonista romanului şi, totodată, purtătoarea misteriosului (ostentativ misteriosului) nume Talida este — se putea altfel? — o femeie extraordinar de frumoasă, în viaţa căreia se acumulează nemaipomenit de multe suferinţe. Şi se acumulează nu urmînd o logică a realităţii sau măcar a probabilităţii, ci asaltînd-o necentenit, ca un roi de albine, din dispoziţia arbitrară (deşi bine calculată!) a autorului. Astfel, ea trebuie să asiste la moartea năprasnică a două dintre surorile ei (una, infirmă şi îndrăgostită

fără speranţă, se aruncă într-un rîu, iar cealaltă este înjunghiată de către fostul ei iubit, care o surprinde cu altul), să descopere că propriul ei iubit o abandonează dintr-un motiv meschin, să se căsătorească cu un bărbat mult mai în vîrstă, să ţină piept, apoi, agresiunilor erotice ale unui critic de artă care o ajutase să se lanseze în pictură (are şi talent la desen!) şi, în sfîrşit, să-l omoare pe acest curtezan insistent, care se dovedeşte şi un infractor înrăit, exact în momentul cînd îşi găsisse de bine, de rău mulţumirea, recăsătorindu-se cu un tînăr atît de brav şi devotat încît nu scapă prilejul s-o salveze de cîteva ori de la moarte.

Ion Grecea este un scriitor nu numai de talent dar şi cu experienţă — o frecvenţă a acţiunii, un stil curgător etc. — şi care tocmai de aceea n-ar trebui să facă asemenea concesii kitsch-ului. Moderele de literatură autentică există destule, între altele şi printre cărţile sale anterioare.

ALEX. ŞTEFĂNESCU ■

PĂMÎNTUL DEOCAMDATĂ,
din nou în librării

● În jurul datei de 25 august, în librării se va afla din nou volumul poetului Adrian Păunescu, **Pămîntul deocamdată**. După ce primele două tiraje ale volumului au fost epuizate, răspunzînd solicitărilor unui mare număr de iubitori de poezie, Editura Eminescu a scos de sub tipar cel de-al treilea tiraj al acestei cărţi.

CRONICA LITERARĂ

Ştefan Bănulescu:
„Cartea milionarului —
Cartea de la Metopolis”

O carte deosebit de frumoasă este **Cartea de la Metopolis** a lui Ștefan Bănulescu. Acest prim volum dintr-o proiectată tetralogie, **Cartea milionarului**, dezvăluie un rafinament stilistic pe care puţini dintre autorii noştri de azi l-au atins. Scriitorul nu povesteşte oricum, preocupat doar de desfăşurarea acţiunii, ci îşi alege cuvintele cu grija ca ele să compună o naraţiune bogat

ornamentată, care să atragă prin strălucirea construcţiei. Uneori, această dragoste pentru frazele îndelung şlefuite îşi creează aceeaşi impresie pe care ai avea-o dacă ai constata că în încăperile unui palat minunat împodobit pe dinafară, nu se află nimic. Din fericire însă cele mai multe pagini din volum nu suferă de calofiliile şi comunică lucruri fundamentale despre condiţia omului de azi şi dintotdeauna.

„Cartea de la Metopolis” descrie o lume care îşi trăieşte cu disperare şi împotrivire destrămarea. Teritoriul pe care se află oraşul Metopolis, oraşul Mavrocordat, cîmpia Dicosimiei, este un ţinut în care printre numeroase repere familiare se strecoară, ca un lucru firesc, altele ce ţin de domeniul miraculosului, însă prezentate ca şi cum n-ar trebui să stîrnească uimirea. Date din istorie, arheologie, geografie, botanică, zoologie etc. se interferează cu altele imaginare care metamorfozează acest tărîm într-unul fabulos, imposibil de descoperit pe vreo hartă, deşi indicaţiile numeroase pe care le oferă autorul încearcă să te convingă că el e ferm localizat. O mulţime de personaje forfotesc în acest bazar multicolor, care mai de care mai enigmatic, mai insolit. Un om soseşte în oraşul Metopolis rostogolind o roată şi îşi croieşte aici un nou destin; o femeie-paracliser spală rufe în clopotniţă, pune murături şi în acelaşi timp trage şi clopotele; un alt erou, Constantin Pierdutul I, dotat cu o minte fenomenală, face în gînd operaţii ce concurează posibilităţile calculatoarelor electronice (întreaga lui poveste este absolut remarcabilă, scrisă de condeiu unui mare maestru); modul în care lucrează croitorul-demiurg Polider aminteşte de legenda despre facerea lumii. Dar toate aceste apariţii misterioase, toate evenimentele curioase prin care trec ele, nu sînt înfăţişate doar ca o colecţie amuzantă de ciudăţenii, ci au, ca şi în romanul lui Gabriel Garcia Marquez, **Un veac de singurătate**, o funcţionalitate precisă, aceea de a contura un perimetru magic în interiorul căruia anormalul poate deveni ceva firesc, ca emblemă a unui univers aparte. Dar dacă la scriitorul columbian era vorba de o lume tînără care îşi întemeia istoria, de un haos ce trebuia ordonat, în cartea lui Ștefan Bănulescu este vorba de efortul de a se păstra în istorie al unei vechi civilizaţii ameninţate să dispară. Ceea ce acolo era agitaţie, în „Cartea de la Metopolis” este calm, zăbavă asupra tuturor lucrurilor şi întîmplărilor, socotite la fel de importante. Extraordinar e descrisă năruirea continuă a oraşului Metopolis, ameninţat să moară atît din pricina săpăturilor efectuate în solul său unde se presupune că se află mari cantităţi de marmură roşie cît şi din pricina stingerii fecundităţii, astfel încît el e populat mai mult de bătrîni.

Într-un fel, eroul principal al romanului este povestitorul, Misionarul care nu trece prin întîmplări nemaipomenite, dar consemnează ca un reporter însetat de senzaţional confesiunile locuitorilor acestui ţinut pentru a le salva de la uitare. Dar nu tot ce se povesteşte este socotit adevărat, deseori pur şi simplu se inventează cu voluptate, faptele expuse de martori diferiţi se contrazic, astfel încît realitatea din carte capătă o înfăţişare caleidoscopică. Autorul devine uneori ironic, zeflemiseşte intervenţiile onora dintre localnici, mai ales atunci cînd ei dau proporţii fantastice unor evenimente insignifiante tocmai din dorinţa lor de a se amăgi că trăiesc palpitant, ca odinioară, că nimic nu le poate uzurpa dreptul la supravieţuire. Ei îl sechestrează, de pildă, pe celebrul bizantinolog Filip Lăscăreanu-Umilitul, legîndu-se astfel cu iluzia că şi-au anexat astfel însăşi istoria, şi nu că au pus mina doar pe un om care îi cunoaşte numai mecanismele.

Întreaga carte compune un ceremonial al povestirii, elegiată pentru puterea ei de a păstra o mărturie despre oameni şi fapte. Nu oricine poate povesti orice — de pildă, la un moment dat, unul dintre eroi, generalul Marosin, cedează altui personaj dreptul de a povesti, pentru că întîmplările respective cereau un alt fel de narator. Prin povestire, umanitatea descrisă de Ștefan Bănulescu încearcă să se salveze. Dar tocmai ea o condamnă la dispariţie deoarece o constrînge să fabuleze evenimente în loc să le creeze, să acţioneze pentru a-şi făuri mai departe o istorie.

Acest prim volum din **Cartea milionarului**, plin de semnificaţii care nu pot fi epuizate într-un spaţiu restrîns, este o promisiune a unei cărţi unice în literatura noastră.

GEORGE ARION ■

„Angajăm urgent!”, dar cât de urgent?

Zilnic, întâlnim ziare în care se scrie că întreprinderea X angajează urgent atîta și atîta personal. Firește, publicarea necesarului de cadre este normală și nu o contestăm ca atare. Înțelegem desigur că unele unități economice au nevoie urgent de cadre iar altele au nevoie dar nu chiar imediat. În cadrul unui raid efectuat în orașul Sfîntu Gheorghe și comuna Ozun — ambele din județul Covasna — am încercat să vedem cât de urgent se angajează de-adevăratelea și ne-am propus, de asemenea, să vedem angrenajul unui concurs pentru ocuparea unui post vacant.

Pentru început reținem cîteva din afirmațiile tovarășului Dobra Iosif, directorul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Covasna: „Odată cu Legea 24/1976 formalitățile necesare angajării s-au redus mult. Întreprinderile pot angaja direct, fără avizul nostru. Ele rămîn dator să ne înștiințeze însă ce posturi libere au. Cred că între „angajăm urgent” și „angajăm” simplu nu este nici o deosebire. Atît angajarea prin transfer cât și cea directă presupun totuși niște forme ce nu pot fi nesocotite. Urgent, cred eu, înseamnă, în cazul de față, un fel de „frate, ești binevenit, te așteptăm cu drag și hai odată”.

Discut cu tovarășul Petcu Florea, directorul Întreprinderii de transport auto Covasna. Întreprinderea a dat în urmă cu 20 de zile un anunț de genul „angajăm urgent”. Iată ce spune dinșul: „În urma anunțului s-au prezentat 3 și am angajat unul. Pentru angajarea urgentă cetățeanul a făcut următoarele: a) Cerere tip către director b) Plecarea la Brașov pentru testare psihologică. Treaba asta ia 4—5 zile c) Vizita medicală la Policlinica pentru transport personal C.F.R. Brașov care înseamnă alte două zile d) Repartiție de la forțele de muncă. Se obține în cîteva ore e) Adeverință de la fostul loc de muncă cu privire la faptul că n-a avut pagube f) Două zile pentru instructaj pe linia protecției muncii și luarea în primire a mașinii. În total, cam 10—12 zile”.

— Dar dacă ar fi fost vorba de o angajare obișnuită cât ar fi durat?

— Tot atît, răspunde cumva mirat tovarășul director.

— Atunci de ce urgent?

Un alt exemplu, asemănător în bună măsură, la Întreprinderea de spirt Ozun. Și această unitate a făcut cunoscut că angajează urgent conducători auto pentru cisterne și tractoriști rutieri. Contabilul-șef Iacob Claudiu îmi spune că n-au oameni de mai multă vreme și au hotărît în consiliul de conducere darea anunțului. În urma anunțului, recunoaște dinșul cu sinceritate, nu s-a angajat nimeni. Dar ce forme trebuie îndeplinite pentru a te angaja urgent aici, la Întreprinderea de spirt Ozun? Mi le spune Kiss Aranka, inspector la compartimentul personal: „O cerere care se aprobă în cîteva ore; fișă medicală ale cărei rubrici se completează în parte la Sf. Gheorghe (raze, stomatologie și ginecologie); aducerea fișei de lichidare. Singele pentru analize se recoltează aici, la Ozun, dar aceasta doar de 4 ori pe săptămînă și apoi solicitantul îl duce personal la Sf. Gheorghe, și tot personal așteaptă mai multe zile să ia rezultatul și să-l aducă la Ozun. Cum s-ar spune, o angajare urgentă, ca și o angajare obișnuită, nu durează nici aici mai puțin de 7 zile, și aceasta în cazurile fericite, cînd îți suride șansa de a găsi exact atunci cînd deschizi ușa pe toți cei care sînt în măsură să-ți dea un act sau o semnătură!

Ni se poate obiecta că, în cazul ofertelor de serviciu, „urgent” are altă accepțiune. Posibil, dar n-ar fi cazul să se caute, dincolo de simplificările aduse deja, și alte soluții care să reducă și mai mult consumul de timp și de drumuri necesar unei încadrări în muncă, pentru ca în consens cu necesitățile lor presante unitățile să poată, în beneficiul lor și al solicitanților, să dea realitate deplină expresiei din anunțurile publicitare? Adică urgent să fie într-adevăr urgent!

Și iată, tot un anunț ne pune în fața unei alte modalități de încadrare: concursul. La sfîrșitul lunii iunie, Oficiul de îmbunătățiri funciare și proiectări construcții agricole Covasna a-

nunță scoaterea la concurs a unui post de contabil-șef. Ce s-a întîmplat de fapt? Postul contabil-șef Spălătescu Romeo a obținut transfer în interesul serviciului pentru a se angaja la teleferic, la Brașov. I s-a dat însă drumul cu condiția să aducă om în loc. Ce s-a întîmplat apoi? „Anunțul nu l-am dat noi, ci Direcția agricolă Covasna. Din cîte știu a avut loc un concurs. N-am participat căci era vorba de un post de conducere” (Rotter Magdalena, șef birou plan, organizarea muncii, retribuire și personal). Nici inginerul-șef al unității, nou angajat, nu știe dacă a fost concurs și cum a fost. Actualul contabil-șef al unității se numește Bagoly Rozalia. Are ca studii liceul și lucrează aici din 1970, ca șef birou contabilitate. Iată ce ne spune: „A fost concurs dar nu m-am prezentat decît eu. Am dat un fel de lucrare scrisă și am reușit”. Nu intrăm în amănuntele privitoare la condițiile preținse pentru ocuparea unei funcții ca aceasta. Examinăm doar decizia de încadrare a lui Bagoly Rozalia emisă de Direcția agricolă a județului Covasna. Iată ce scrie negru pe alb: „Avînd în vedere adresa nr. 2 310/1977 emisă de OIFPCA Sf. Gheorghe prin care propune încadrarea în postul de șef contabil — devenit vacant prin transferul tov. Spălătescu Romeo — a tov. Bagoly Rozalia, șef birou contabil financiar și analize economice. În temeiul art. 61 din Legea 57/1968 privind organizarea și funcționarea consiliilor populare cu modificările și completările ulterioare dispunem Art. 1 — Cu data de 11 iulie 1977, tov. Bagoly Rozalia — șef birou contabil financiar și analize economice — se promovează (sublinierea ne aparține) în funcția de șef contabil în cadrul Oficiului de îmbunătățiri funciare și proiectări pentru agricultură cu o retribuție tarifară de lei 3 560, clasa 30 și o indemnizație de conducere de 215 lei conf. art. 36 alin. 3 din legea nr. 57/1974 (penalizată cu două clase pentru studii)” (poate pentru lipsa lor — n.n.).

Mai jos, pe aceeași decizie se face precizarea că s-au respectat legile în vigoare. Oare și legea privind ocupa-

rea postului prin concurs? Concursul a fost anunțat pentru 6 iulie 1977. În aceeași zi însă, OIFPCA, prin semnătura directorului Toma Nicolae, cere Direcției agricole Covasna (for tutelar) ca Bagoly Rozalia să fie numită contabil-șef. Se ridică următoarele întrebări:

— A fost promovare sau concurs?
— Dacă a fost promovare de ce s-a înscenat un concurs, iar dacă a fost concurs de ce în chiar ziua înierii lui s-a făcut adresă pentru ridicarea în rang a funcționarei în cauză?

— De ce n-au participat la acest așa zis concurs și alți funcționari din unitate care îndeplineau toate condițiile (inclusiv de studii, care n-ar fi impus penalizare)?

— Fiind vorba de un post de conducere n-ar fi trebuit ca presupusul concurs să fie organizat, controlat și decis de forul tutelar și nu de întreprinderea în cauză?

— Pe ziua de 6, dată la care Direcția agricolă Covasna a primit adresa întreprinderii se mai puteau prezenta candidații. Așa este legea. De ce s-a făcut adresă dinainte?

Menționez că nu avem nici un fel de date care ne-ar putea face să punem la îndoială dacă tovarășa Bagoly Rozalia a meritat să fie promovată.

Nici nu ne-a interesat acest lucru în cazul de față, ci doar mecanismul ocupării unui post, care mecanism din cîte se vede n-a funcționat tocmai în cadrul definit de lege. Ci doar creînd aparența respectării normelor. Ne mai întrebăm: oare conducerea unității știe cum sînt privite și comentate de cei din jur astfel de decizii? Oare consiliul oamenilor muncii nu are nimic de spus în legătură cu asemenea concursuri care privesc în cel mai înalt grad bunul mers al activității întreprinderii?

Tovarășul Kovacs Alexandru, inspector la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Covasna, era de părere că avem de-a face cu o practică ilegală și dăunătoare. Un punct de vedere la care subscriem fără rezerve.

EUGEN SECELEANU ■

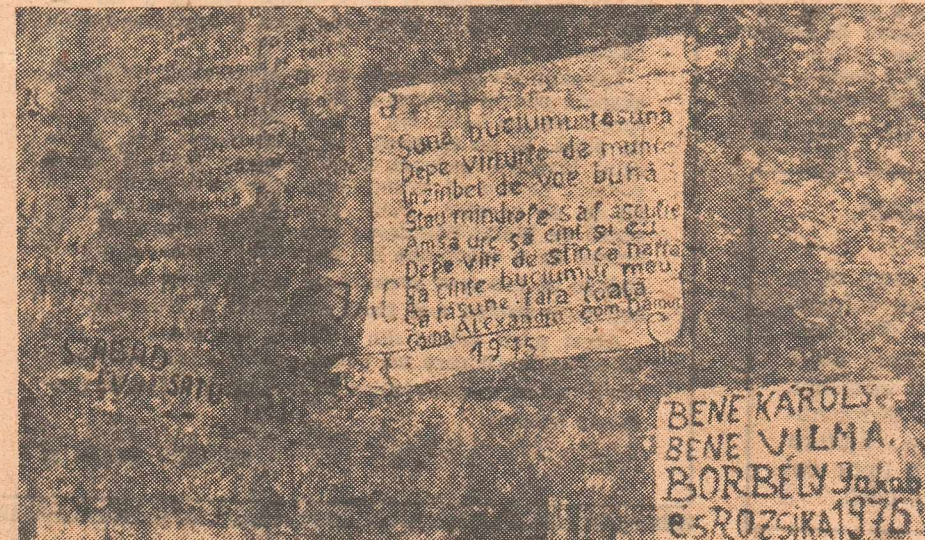
UN CITITOR DESPRE POLUAREA... „TURISTICĂ”

„Da, domnule, pîriul e și-al meu!”

De cîteva ani se vorbește — și, din păcate, de cele mai multe ori doar „se vorbește” — din ce în ce mai mult despre poluare. În cele ce urmează, mi-aș permite „să vorbesc” și eu despre un gen de poluare, și anume cea produsă de către unii așa-zii turiști.

Dacă — de exemplu — veți avea prilejul și curiozitatea să parcurgeți pe jos Cheile Bicazului, veți vedea pe unul din minunații pereți ai cheilor „opera” lui Găină Alexandru din comuna Dămuc, județul Neamț. Din 1973 — cînd a venit probabil pentru prima dată în Cheile Bicazului — dumnealui a „cotcodăcit” în ficcare an pe acest perete cîte o „poezioară” ca aceea din fotografia alăturată. Nu numai că a mizgălit peștele, dar citiți și dumneavoastră:

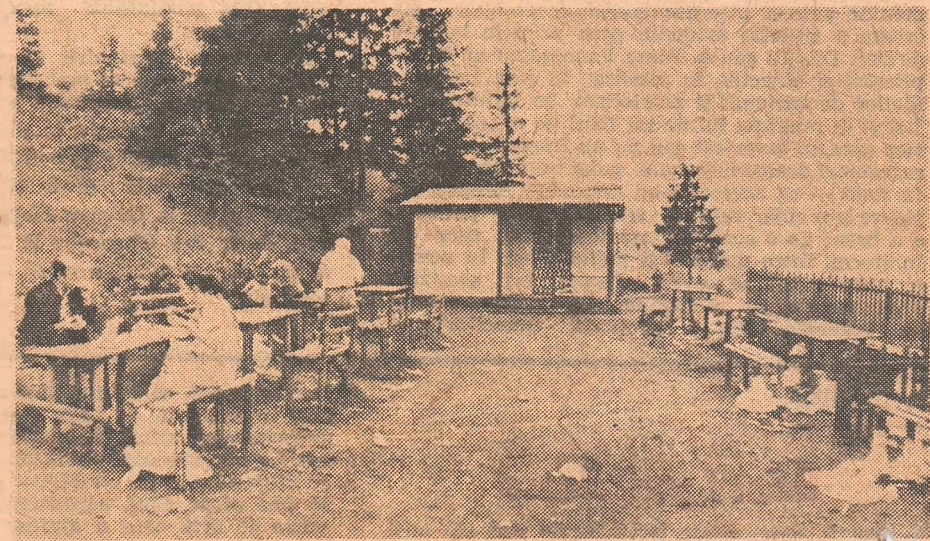
„Sună buciurnă răsună / Depe virFurile de munte / În zîmbet de Voe bună / Stau mindrele să-l asculte / Am să ure să cînt și eu / Depe virF de sînce naltă / Să cînte buciurnă mea / Să răsune țara toată”.

Nu mai e nevoie, cred, de nici un comentariu...

Nu mai e nevoie, cred, de nici un comentariu... Numai că dumnealui, Găină Alexandru, de o vreme a evoluat. Pînă în 1975 se rezuma doar la „poczie”. Anul trecut însă a trecut în domeniul „artelor plastice”. Pe o suprafață de 5/4 metri, deci pe circa douăzeci de metri patrați de stîncă, a zugrăvit cu bidineaua un așa-zis cioban cu fluierul și... 13 oi albe alături de 12 negre. Ce m-a durut însă cel mai mult în toată povestea aceasta a fost faptul că foarte mulți dintre cei care treceau pe acolo se extaziau mai mult în fața acestei „opere de artă” decît a Cheilor Bicazului. Alte „distinse personalități”, precum Bene Karoly și Bene Vilma, Borbely Jakob și Rozsika, Szabad Eva din Satu Mare și (din păcate!) mulți, mulți alții, s-au mulțumit „doar” să... se semneze.

La Bilea lac, așa-zisa expediție „Sfinx 76” din Aiud, județul Alba, a ținut neapărat să-și marcheze trecerea, mizgăind o stîncă cu litere de un metru și ceva. Ce

mai poți spune despre asemenea vajnici „iubitori ai naturii”?

Lacul Sfînta Ana de asemenea e poluat de prea „iubitorii” de natură: numai conserve goale, sticle sparte, inscripții peste inscripții, la tot pasul. Deși există o decizie a Consiliului popular orașenesc Băile Tușnad, care interzice accesul autoturismelor pînă jos, la lac (s-a pus chiar și o barieră), precum și camparea în împrejurimile lacului, această decizie fiind expusă pe un panou cît toate zilele, nu puțin sînt cei care coboară cu „Dacia” lor pînă în imediata apropiere a lacului. Vara trecută, unul din ei nu numai că și-a spălat mașina în apele lacului, dar a și golit uleiul ars în lac...

Automobilii din Piatra Neamț se pare că au descoperit o nouă stație de spălare a autoturismelor în pîriul Almaș din apropierea municipiului. Am numărat, de pildă, pe 2 iulie a.c., nu mai puțin de 23 autoturisme în mijlocul pîriului.

Posesorii autoturismelor 2—BV—6702 și 1—BC—2355 își spălau mașinile în apa cristalină a pîriului Cîrțișoara, ca răzbu-nare pesemne pe drumul transfăgărășan care îndrăznește să le prăfuiască „bijuteriile...”

Priviți și o altă fotografie, la șaua Pingărați (pasul Bicaz). Nu știu cum mai au unii poftă de mîncare într-un asemenea

decor. Aparatul de fotografiat nu poate reda în întregime ce am văzut acolo: zeci de kilograme de hirtie aruncată în toate părțile, pungi de plastic, cutii goale de conserve, sticle sparte...

Se pune întrebarea: ce-i de făcut?

Cînd l-am întrebat pe posesorul autoturismului 2—BV—6702, cum de-și permite să-și spele mașina în apele pîriului, răspunsul a fost: „Da’ cine ești tu? Ce-i, pîriul tău?” Un răspuns tipic pentru un asemenea om. Mi-am permis în schimb să-i fotografiez mașina și să-i pun în mod public aceeași întrebare. Știu eu, poate îl vor mai întreba și alții, pe alte căi...

Dacă toți cei care trecem prin Cheile Bicazului, pe la Bilea, pe la lacul Sfînta Ana sau prin alte locuri — și sîntem tot mai mulți — ne-am scrijelit numele pe unde-am nimeri, cum ar mai arăta oare aceste monumente ale naturii peste cîteva ani?

Îmi permit totodată să adresez celei „Flacăra” — care nu o dată și-a dovedit utilitatea și în probleme asemănătoare — să întreprindă o anchetă pe această temă și să pornească o adevărată campanie împotriva poluării „turistice”.

De ce n-am lăsa și urmașilor noștri locurile acestea așa cum le-am cunoscut noi?

SILVIU POP ■

NICU ALIFANTIS

O muzică angajată, cu problematică, muzica acestei generații

Nicu Alifantis, unul dintre reprezentanții de frunte ai muzicii tinere, trăiește la Brăila și ține chitara în mână cu aerul unui om care s-ar fi hotărât să țină o armă. Și, firește, sunetul său se aude. Se aude ori de câte ori Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar cîntă „Trăiască România“ a cărui muzică inspirată îi aparține.

În primăvara lui 1974 urmăream în sala Teatrului Maria Filotti una din montările de real succes ale teatrului brăilean — Swanewit — de August Strindberg, în regia lui Al. Tocilescu. Spectacolul, o patetică invitație la puritate, își amplifică emoția și mesajul printr-o muzică nouă, ce dădea subiectului, etern dealtfel, aerul viu al contemporaneității. Bîntuții de clanul tinere al piesei și, de ce nu, de romanticism, mulți dintre spectatori am petrecut o noapte în parc, în tovărășia autorului acelei muzici, ascultîndu-l pînă ce Dunărea se făcuse albă. A doua zi, cîntărețul avea să apuce o valiză de lemn pentru a se urca în trenul cu recruți. Parcă astfel, ai ajuns la „Flacăra“.

— Da. Debutul meu în Cenaclul Flacăra s-a petrecut în anul acela, în '74, cînd eram încă în armată. Cenaclul m-a primit cu multă căldură iar lansarea mea o datorez acestei școli itinerante ce a polarizat în jurul conducătorului ei, poetul Adrian Păunescu, cele mai autentice valori ale poeziei și muzicii tinere.

— Am impresia că muzica de scenă joacă un anumit rol în evoluția ta artistică.

— Momentul decisiv în opțiunea mea a fost întîlnirea în 1970 cu compozitorul Mircea Florian, autorul muzicii la piesa Philadelphia, ești a mea, pe care am cîntat-o în spectacol. De atunci am îndrăgit muzica de scenă. Mă bucur cînd realizez o fericită concurență cu textul. Apoi am mai iscălit muzica pieselor „Furtuna“ lui Ostrovski, „Întîlnirea mea cu Micul Prinț“ de Dumitru Solomon, urmîndu-le „Trandafirii roșii“ de Zaharia Bărsan (un music-hall) și spectacolul de la

Pitești „Cînd iarba are chip de om“ de Rodica Padina.

— Cum crezi că vei rămîne prin muzica dedicată scenei?

— Muzica pentru scenă este un examen foarte greu. Trebuie să știi să intri în atmosferă. Acest travaliu îți dă subțirime muzicală și conștiință profesională.

— Care este sentimentul tău în legătură cu viitorul muzicii folk?

— Unii ne tratează drept niște amatori. Și culmea e că nu se prea greșește!

— Cum așa?

— Pentru că gradul de profesionalizare al multor cîntăreți folk este foarte scăzut. Iar prin profesionalizare înțeleg tot ce ține de seriozitatea actului de creație. Și nu pușini sînt acei cîntăreți folk care s-au rezumat doar la cele cîteva piese cu care s-au lansat, nemaiucurînd nimic. Și mai ales că sînt cîteva piese de rezistență care se cîntă de vreo cinci ani.

— Ce înțelegi prin asta? Lene sau neputință de a crea?

— Și una și alta. Dacă nu cauți permanent înnoirea ajungi imediat la plafonare. Foarte important e cum te prezinți în fața publicului. Este obligatoriu să aduci ceva nou. Dar pentru asta trebuie să fii un artist complex.

Iată un bun exemplu — Radu Gheorghe! Mulți pot să învețe de la el sau de la Dan Aldea. Nu te poți rezuma doar la ce ai făcut acum cinci ani, azi cînd se cîntă muzică electronică. Se impune, viața o cere, multiplicarea mijloacelor de exprimare. Dar pentru asta trebuie ascultată multă, multă muzică. Și de bună calitate.

— Apreciez orientarea ta către textele cu sigiliul marelui talent — Bacovia, Barbu, M.R.P., Dimov. Și ce bucurii mai ai?

— Eu am fost etichetat de toată lumea, de la colegii de cenaclu pînă la critici, că nu sînt un cîntăreț folk. Ceea ce este foarte adevărat. Nici nu țin să fiu. Dar foarte bine ar face toți folkștii de azi să aibă mai multă melodicitate în cîntecele lor, o frazare mai nuanțată (nu vorbesc de consacrații Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian care se află în teritoriul muzicii). Mă refer la puzderia de cîntăreți folk apăruiți peste noapte și care întunecă prin insistență și neglijență eforturile meritorii ale cîtorva. Mulți dintre ei cred că muzica folk înseamnă un zumzet oarecare. Nu-i asta!

— Pe ce teritoriu te găsești?

— Nu sînt folkist. Eu sînt în sfera muzicii tinere.

— Ce înțelegi prin muzică tînăra?

— O muzică angajată, cu problematică, o muzică a acestei generații, de acum, dar cu condiția să fie muzică! Pentru asta cred că e nevoie să depășim ambianța clasică de spectacol în care un cîntăreț vine și se așază fie pe un scaun, fie pe jos, în fața sălii și cîntă. Trebuie depășit urgent momentul. Publicul are nevoie de un spectacol generos. Cîteva încercări de acest gen au fost. De pildă, Mircea Florian și formația „Curtea veche“ mai nou, Vali Sterian care au știut să ofere surprize.

— Tot mai multe scrisori reclamă absența ta din Cenaclul Flacăra. Tu ești cel care ai lansat în cenaclu un cîntec manifest al acestei generații, un cîntec de înaltă și inflăcărată dragoste pentru România, pe care

l-au preluat mii de voci.

— Am întîrziat să ies în lume pentru că treapta artistică la care ajunsesem nu mă mai satisfăcea. Riscam o plafonare de care, cu tot succesul, dacă nu-ți dai seama la timp, te scufunzi pentru totdeauna. Am căutat formule noi de exprimare și, sper, să mă regăsiți pe o treaptă superioară. Voi apărea în curînd în cenaclu, în fața publicului. Absența mea de pînă acum n-a însemnat decît perioada pregătirii unei noi apariții.

— S-o interpretăm ca exigență și mîndrie profesională. Discul tău, „Cîntec de noapte“, recent apărut, reflectă o etapă depășită?

— Reflectă ceea ce este, ceea ce rămîne valabil din munca mea de pînă acum. Așa cum ați observat și în acest disc, poate că mai ales în acest disc, am avut nevoie de Bacovia, de Blaga, de Nichita Stănescu.

— Ce faci acum?

— Lucrez la un spectacol realizat în colaborare cu Adrian Enescu („După melci“ de Ion Barbu) care semnează orchestrația și conducerea muzicală a spectacolului, în regia lui Al. Tocilescu, cel care v-a oferit un Swanewit de neuitat.

— Deși răbdarea mea este mare, spune-mi ceva despre spectacol.

— Trebuie văzut. Nu e de explicat. Nu dau amănunte. Nu desconfir.

— Nu? Nu!

— Am mai terminat recent un spectacol Jocuri mecanice cu bufoni pe versuri de George Țârnea, un spectacol realizat împreună cu formația mea. Ideea — eternă ca dragostea: necesitatea artei, setea omului de puritate.

— Cum trăiește Nicu Alifantis spirital acestei epoci?

— Ca un om liber al unei țări libere. Care e conștient de uriașul efort pe care patria sa, România, îl face sub conducerea partidului pentru a ocupa un loc de frunte în lume și care îi cîntă acest nobil și măreț efort. Ca un om tînăr care învață mereu pentru a învăța la rîndul său pe alții prin arta sa.

ADI CUSIN ■

1953, februarie. A doua zi de execuție a lui S. Ședințele astea, în care un om este ținut la zid și supus lapidării, sînt mai îngrozitoare decît execuțiile în care condamnatul e legat la ochi și se ordonează: „foc!“ Am asistat, în timpul războiului, la împușcarea unui soldat „rămas de regiment“, și nu mi-a lăsat o amintire mai cumplită. Poate fiindcă s-a petrecut la o oră incertă, înainte de a se lumina bine de ziua, poate pentru că a durat doar cîteva secunde. Ziua de ieri, în schimb, a fost interminabilă, spectacolul de nesuportat. De nesuportat, înainte de a începe. Eram în holul mare, din fața sălii de ședințe, și observam cum se adună, treptat, invitații la dezbateri. Fiecare știe, în linii mari, despre ce este vorba, unii chiar în amănunte, fiindcă au fost „prelucrați“, „instruiți“ și „inarmați“ cum „să pună problema“, cum să ia cuvîntul.

Observ reacția, fețele și comportarea lor. E în tot ce spun un soi de frenezie controlată, o euforie supravegheată, o fericire că e vorba de S., și nu de ei. Și asta, din pricina sentimentului obscur că în locul lui S. putea să fie oricare altul dintre noi. Ieri ședința a avut un prezidiu ilustru: Gr., și M.S., și K. Astăzi n-a mai venit decît K., mic, sfrijit, verde, veninos în priviri și „glume“ sau, dimpotrivă, tandru, cordial și prevenitor cu cei ce trebuie menajați. Iau cuvîntul, în continuare, alți confrăți „revoltați“ de felul cum a lucrat S., de abuzurile pe care le-a săvîrșit. Îl privesc pe S., ia, conștiințos, note și-l observ, cu aceeași atenție, pe K. Concentrat la cele spuse de vorbitori, reacționează cu o mimică nuanțată. Sînt exemple mărunte: nu le înregistrează. Sînt altele pe care le notează ca să le releve la concluzii, și, în sfîrșit, fapte la auzul cărora tresare excedat în indignarea lui manifestă. Întoarce capul spre S., pîrînd a-i spune: „nefericite. cum ai fost în stare de asemenea ticăloșii?“ Or, întimplarea face ca ani de zile am fost martor la ședințe restrînse, în care toate „ticăloșiile“ care îi stîrnesc, azi, surpriza și revolta au fost ordonate de el, de K. Acum însă, inocent, dă din cap ca un pendul sufocat de proteste interioare, pîrînd a afirma încă o dată: „cine și-ar fi putut imagina?“ În fața acestei reacții lipsite de echivoc, vorbitorul capătă curaj, glasul îi devine de stentor, rechizitoriul său sporește în virulență și asprime. Mă simt invadat de o greață cosmică, fiindcă mi-e silă și de mine: de ce n-am curajul să mă scol și să-i amințesc lui K. că toate faptele care îi stîrnesc, acum, aici, dezaprobarea, le-a pus la cale el? Dar, uite, că n-am demnitatea s-o fac, poate fiindcă știu că un asemenea act de bravură ar fi și inutil și ridicol. K. ar nega cu violență, cîțiva confrăți binevoitori, dornici să ia o notă maximă la extemporalul „principalității“, m-ar dezavua cu fermitate, cerînd să se

stabilească „imediat și chiar în această ședință“ ce mă „leagă“ de S. și „ce interese apar“. Știu, toate astea sînt argumentele lașității, dar uite că tac prudent și „disciplinat“, intoxicat, sleit, cu o singură dorință: să scap cît mai repede. Și ca să fug de K., și ca să fug de mine și de tot ce se întîmplă în jur, decolez din realitate în ficțiune. Pe masa prezidențială la care tronează, discreționar și omnipotent, K., e un telefon, la care mă uit, de ieri, nedumerit, fiindcă mi se pare deplasat și fără rost: ce să caute telefonul ăsta aici? Și totuși — mă gîndesc — ce ar fi să sune în sala asta vastă și izolată de lume? Să sune prelung și să ridice receptorul K. La capătul celălalt al firului să fie o secretară care să spună: „Aici cancelaria tovarășului St. Nu se aude? Aici cancelaria tovarășului St. I.V.St. vrea să vorbească cu tovarășul S.“ În clipa aia sublimă, K. ar înlemni, ar spune: „imediat“, l-ar chema pe S. și ar adăuga — cu ce glas, cu ce ochi — „tovarășul St. vrea să-ți vorbească“. Să

masa prezidențială, absurd ca întîlnirea dintre o umbrelă și o mașină de cusut pe o masă de disecție. Asta ca să citez o veche patimă de a mea: Lautréamont. În schimb ședința s-a terminat, la două noaptea, cu niște concluzii la adresa lui S., nu grave, dar, oricum, amenințătoare. 5 mai 1955. A doua oară, într-o singură săptămînă, la V., în legătură cu proiectul unei opere lirice. Ține să scriu scenariul, mai exact: libretul. Mă primește într-o stare de bună dispoziție debordantă. E spiritual, atent, receptiv la propunerile mele, deși e limpede că n-am avut răgazul — șase zile — să mă prezint cu un synopsis organizat. Trece peste unele sugestii inacceptabile, deși le recunoaște, generos, priza la public, mă încurajează — a simțit ezităriile mele — e profund încredințat că: „o să iasă o treabă bună“. În clipa în care vreau să trec la propunerile concrete: o eventuală colaborare cu un compozitor experimentat — sună telefonul. A ridicat receptorul „scurtului“, n-a spus decît: „imediat!“, a închis și,

obscură. Simt cum scaunul pe care șed se transformă, încet, într-unul electric, încerc să improvizez nu o scuză, fiindcă știu că nu e sensibil la asemenea argumente, dar un început de ipoteză care să-i dea certitudinea că am toată bunăvoința, îmi răspunde dezgustat și sceptic: „cu bune intenții e pavat și infernul“. Încerc, intimidat, să mai adaug ceva, dar a sunat telefonul. Ridică, precipitat, „scurtul“, cu un sentiment de profundă pietate: „da, da, imediat!“, și dispăre iar, grăbit, covîrșit de responsabilități, reclamat, urgent, „sus“. Încerc să mă adun, mă privesc într-o oglindă invizibilă și-mi plîng de milă: „uite în ce nefericire ai picat“, a intrat secretara, o fată drăguță și prevenitoare, e îndrăgostită de șeful ei — dar care secretară nu nutrește o adorație secretă pentru șeful ei? — încerc să schimb cu ea un cuvînt, e tăcută și inabordabilă. Cum să-i ardă de discuții, cînd și-a simțit superiorul nervos, necăjit, negru, turbat? Secretarele sînt seismografe morale: înregistrează cea mai mică variație de dispoziție sufletească a superiorilor ierarhici cu o precizie electronică și-și ajustează psihologia în consecință: neliniștite, îngîndurate cînd e șeful trist, euforice, în al șaptelea cer, cînd îl simt satisfăcut. Liniste, a ieșit secretara, a intrat șeful. Și dacă nu l-aș cunoaște de treizeci de ani, dacă nu l-aș fi văzut acum cinci minute, cu o față de pămînt și cu ochii stînși, întors în înăuntru, spre universul lui de tenebre și spaima, as jura că a venit un alt om: luminat, cordial, jovial, de o bună dispoziție contagioasă. Reia firul libretului și îl recapitulează optimist. Îmi laudă fantezia, inventivitatea, logica stringentă, capacitatea de construcție dramatică — „pe care nu o au mulți“, dialogul viu, interesant, firesc, „umorul folcloric“ — de ce „folcloric“ nu știu, dar, probabil, că e ceva de bine — e sigur c-o să realizez „o treabă strălucită“. — „Cînd ești mai avansat, te anunți și vii imediat“. La proiectul ăsta de operă lirică, militantă, mobilizatoare, ține foarte mult. „Si nu numai eu“. Rostite, ultimele cuvinte, ca o încurajare și ca o promisiune.

6 mai 1955. Zac de ieri, toropit ca de lingoare, incapabil de cel mai mic efort. Un singur gînd, o singură obsesie: a fost epoca pietrei, epoca bronzului, epoca fierului, trăim în epoca telefonului. A telefonului care schimbă imperii și destine omenesti. Libretul de operă mi-a zburat din mînte. În schimb, ideea asta a telefonului, a telefonului-zeu și mit, îmi intră în creier ca un cui. S-ar putea ca într-o zi să se transforme într-o piesă la care să țin eu. Singura modalitate de a scrie ceva adevărat.

AUREL BARANGA ■

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VII)

treacă S. la telefon și să zică, simplu, fără emoție: „Eu, tovarășe St. Să vin la dumneavoastră? S-o iau și pe F.? Sigur, I.V., imediat. Cer un avion și, în patru ore, sînt la dumneavoastră. Multumesc, I.V., multumesc“. Ce s-ar întîmpla dacă s-ar petrece minunea asta? Ce s-ar întîmpla cu ședința, cu vorbitorii de pînă acum, cu concluziile pregătite, cu tot esafodajul ăsta de ranchiune rumegate, de răzburări meschine, de calcule ofitice, cu toată mascarada asta de ipocrizii, de pașuni simulate, în care nu crede nimeni? Ce-ar fi, Doamne? Și mă pomenesc, rugîndu-mă: „Doamne, Dumnezeu, mil de ani ai fost un Dumnezeu rău, nemilos, răzburător — Dumnezeuul răzburării — fii, Doamne, și tu, o dată, bun. Mii de ani ai făcut minuni solemne, care mai mult au inspăimîntat oamenii, creîndu-le nenumărate complexe de inferioritate decît i-au făcut fericiți, fii, Doamne și tu, o singură dată, sugubăț și fă o minune ilariantă, ca o lovitură de teatru, din cel mai reușit Feydeau. Fă, Doamne, miracolul ăsta pentru mine și-ți făgăduiesc jumătate din drepturile mele de autor“. Se vede însă că Dumnezeu n-are umor — e limpede: în Biblie nu găsești nici o glumă, nici un cuvînt de spirit, nici o singură anecdotă — așa că telefonul n-a sunat, mort și rătăcit pe

grăbit, precipitat, deolat din convorbirea noastră, se îndreaptă spre ușă. Din prag își amintește că există: „mă întorc“. Rămîn singur în biroul lui auster, deservit de o baterie de aparate telefonice așezate pe o măsuță cu postav verde, mă uit în jur și admir ordinea încăperii: pe masa de lucru nici o hirtie, nici un dosar, nici un ziar, nici o carte, nici un semn de viață. Mă uit tot timpul la ceas, în bibliotecă nici un titlu în care să-ți speli retina, minutele trec greu: un sfert de oră, a deschis ușa: s-a întors. Dacă nu l-aș cunoaște de peste treizeci de ani, descifrat în gesturile lui cele mai mărunte, aș jura că a intrat un alt om. A îmbătrînit, subit, cu zece ani, i-a crescut barba, umerii i-au căzut, mă sesizează cu dificultate. Încerc să refac contactul, reiau povestirea eventualului libret de la un episod care l-a sedus, nu mă înregistrează, mă privește cu niște ochi absenți, nu-i mai place nimic, tot ce i-a stîrnit, adineaori, entuziasmul i se pare acum: „nedefinit“, „incert“, „insuficient gîndit“, „improvizat“, „superficial“: „n-ai luat treaba în serios“, îmi spune, și devine intolerant, violent, brutal: „lucru de mintuală“, „lipsit de simțul răspunderii“. E cu atît mai îndurerat cu cît la opera asta ține foarte mult, și nu numai el. Și „nu numai eu“, rostit ca o amenințare

MONDO UMANO ?

Naufragiul unui Boeing

Nu, nu este vorba de o greșeală de redactare sau de dactilografieră. Și nici de una de traducere. Desigur, mulți își mai amintesc de acea carte a lui Arthur Hailey, devenită best-seller în Statele Unite și întrunind voturile publicului pentru o lungă perioadă de timp, numită **Aeroportul**. Firește, cartea a captat și interesul producătorilor de filme care, în scurt timp, au și realizat un film — numit tot „Aeroportul” —, cu o distribuție prestigioasă — Burt Lancaster, Dean Martin, Jean Seberg —, cu o acțiune tare, dinamică ce stârnește și menține atenția spectatorului. Pe scurt, cum și filmul s-a bucurat de succes iar acest gen de pelicule-catastrofe prindea, producătorii și scenariștii au mers mai departe și au realizat „747 în pericol”, care — și el — a beneficiat de vedete cunoscute și bine cotate în box-office: Charlton Heston, Karen Black.

Însă imaginația scenariștilor n-a părăsit acest teritoriu și a conceput lucruri și mai tari. De trei-patru ori mai tari decât cele din primul film, dacă ar fi să ne luăm după cei ce au văzut noua peliculă. Astfel, Oliver Merlin (în „Le Monde”) scrie că în noua serie, giganticul avion Boeing 747 nu numai că este răpit, dar este constrins să amerizeze, apoi eșuează pe fundul mării și revine la suprafață. Evident, fără ca numeroșii pasageri să pățească ceva sau chiar să știe. Dar, în timp ce au loc toate acestea, între numeroasele cupluri de naufrași se înfiripă siroपोse povești de dragoste pe care nici cronicarii de specialitate și nici spectatorii nu le iau în seamă.

Atenția lor se oprește, în schimb, asupra performanțelor echipei de tehnicieni de la Hollywood care, după efectele insolite realizate în filmele de senzație precum „Turnul infernal” și „Cutremurul de pământ”, s-au autodepășit. Desigur, producătorului William Freye i-ar fi fost ușor să cumpere un Boeing 747, autentic, plătind pe el o bagatelă de 45 de milioane de dolari. El însă a preferat macheta. După o lună de filmări în studio și la Burbank Airport din Los Angeles, întreaga echipă s-a deplasat la San Diego, apoi la Palm Beach și Wakula Springs. Sumele cheltuite n-au fost anunțate, dar se pare că ele se ridică la câteva zeci de milioane de dolari pe care, desigur, producătorii speră să le recupereze în scurt timp. Deja filmul a ieșit pe piață distribuit de Cinema International Corporation, ai cărei patroni spun că, din cauza concurenței, trebuie să „recurgă la... catastrofe din ce în ce mai tari pentru a se menține în cursă. Firește, concurența spune, la rândul ei, același lucru. Și cursa continuă într-un ritm și mai accelerat. Lista catastrofelor fiind, însă, cam limitată, scenariștii trebuie să inventeze noi formule de confruntare cu ele și, implicit, de atragere a spectatorilor.

Încă un amănunt: naufragiul Boeing-ului 747 nu putea avea loc decât în enigmaticul „Triunghi al Bermudelor”, adică acolo unde, de regulă, tot pentru amatorii de senzații tari, vapoarele și avioanele dispar fără urmă.

Oare, astfel, performanța scenariștilor și a producătorilor acestui **naufragiu** apare și mai mare? Greu de crezut, dar joaca de-a catastrofele continuă la Hollywood.

PETRE NICOLAE ■

Societățile transnaționale și necesitatea unui cod de conduită al lor

Printre temele ce vor fi dezbătute la cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării generale a O.N.U., care se va deschide în septembrie a.c. la New York, locul societăților transnaționale în economia mondială va deține o pondere însemnată în problematica examinată. Ratiunea interesului membrilor O.N.U. față de aceste societăți derivă din fapte concrete, multe din ele îngrijorătoare. Societățile transnaționale (denumite, de asemenea, multinationale, sau supranationale) sunt, în esență, monopoli gigantice ale căror cifre de afaceri depășesc frecvent bugetele multor țări ale lumii.

Înmulțirea și consolidarea rapidă a societăților transnaționale reprezintă o realitate. Literatura de specialitate le consideră una din forțele majore care au modelat sistemul internațional. Dintr-un total de 650 — cele mai mari societăți de acest tip — 638 își au sediul în S.U.A., Europa occidentală și Japonia. Se estimează că 300 de întreprinderi americane, împreună cu cele 5.200 de filiale străine ale acestora dețin 28% din exporturile mondiale. Fără a lua, desigur, în calcul țările socialiste, se apreciază că, chiar înainte de sfârșitul anilor '80, întreprinderile transnaționale ar putea controla peste 40% din producția mondială. Alți autori afirmă că în anul 1985 un număr de 200-300 de societăți transnaționale vor controla 80% din producția țărilor occidentale. Numărul pe luna august a.c. al revistei „L'Economiste du Tiers-Monde” scrie că aceste societăți au ajuns să considere lumea drept „teatrul lor exclusiv”.

Statele — și în primul rând cele în curs de dezvoltare — nu puteau să nu reacționeze în fața acestei realități. La 1 mai 1974 Adunarea generală a O.N.U., adoptând Programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, insera în acest document un capitol special referitor la reglementarea și controlul asupra activității societăților transnaționale. Accentul principal viza necesitatea de a depune toate eforturile în vederea elaborării și punerii în aplicare a unui cod internațional de conduită privind aceste societăți și se sublinia însemnătatea măsurilor destinate prevenirii amestecului lor în treburile interne ale țărilor în care operează.

Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, adoptată la 12 decembrie 1974, proclamând dreptul fiecărui stat de a deține și exercita în mod liber suveranitatea deplină și permanentă asupra tuturor bogățiilor, resurselor naturale și activităților economice, statua că fiecare țară are dreptul de a reglementa și de a supraveghea activitățile societăților transnaționale în limitele jurisdicției sale naționale și de a lua măsuri pentru ca aceste activități să se conformeze legilor, regulilor și reglementărilor sale și să se încadreze în politicile sale economice și sociale.

Acuitatea măsurilor menite să dea materialitate dorinței statelor în curs de dezvoltare de a „disciplina” activitatea societăților transnaționale a fost pusă în lumină cu și mai multă energie în Declarația economică a celei de-a V-a Conferințe a șefilor de stat sau de guvern din țările nealinate, intruniti la Colombo în august 1976, fiind reafirmată și cu prilejul lucrărilor Biroului de coordonare al acestor țări de la New Delhi, din aprilie 1977. În termeni fără echivoc se evidențiază faptul că societățile transnaționale „impinse de apetitul obținerii unor profituri exorbitante, secătuesc resursele, sabotează economia și atentează la suveranitatea țărilor în curs de dezvoltare, violează principiile neamestecului în treburile interne ale statelor, aduc atingere dreptului popoarelor de a-și hotărî de sine stătător destinele, recurz frecvent la jaful avutului public, la corupție și la alte practici indezirabile și subordonează țările în curs de dezvoltare țărilor industrializate”.

Așa fiind, apare firesc ca O.N.U., organismele și institutiile ce compun sistemul său, asociațiile științifice, economistii de pe toate meridianele să se preocupe tot mai mult de fenomenul „transnaționalelor”. Se constată în această direcție o similitudine remarcabilă în punctele de vedere. Astfel, potrivit Egiptului, codul de conduită al „transnaționalelor” ar trebui să consacre obligația acestor societăți de a respecta legile țărilor primitoare: ele trebuie să acționeze pentru înfăptuirea scopurilor și obiectivelor sociale și economice din țările în care activează și să respecte interdicția de a nu se deda la acte subversive și să se abțină de la orice formă de activitate politică.

La rândul ei, India a sugerat ca în cod să fie înscris principiul abținerii de la orice amestec în treburile interne ale țării gazdă și respectul față de politica națională, față de obiectivele și prioritățile de dezvoltare ale statelor primitoare. Aceeași țară a sugerat includerea în cod a principiului suveranității permanente asupra resurselor naturale, publicitatea datelor economice, comunicarea informațiilor cu caracter confidential guvernului țării gazdă, renunțarea la practicile co-

merciale restrictive. Codul ar trebui să prevadă abținerea de la practicile de corupție și de la orice alte plăți ilicite, respectarea normelor stabilite în materie de relații sociale și industriale, recrutarea și formarea de personal local; abținerea de la orice cerere de tratament preferențial și respectarea identității sociale și culturale a statelor primitoare. Captarea prin mijloace coruptive a „cooperării” unor factori de conducere politică din țările gazdă a fost dovedită în unele cazuri prin revelații compromițătoare care au făcut senzație.

Preocuparea, pe deplin legitimă, față de modul în care trebuie reglementată conduita societăților transnaționale se reflectă și în răspunsurile unor țări dezvoltate. Astfel, Franța a declarat expres că „Societățile transnaționale trebuie să respecte legislațiile naționale și să țină seama de obiectivele economice și sociale ale țărilor în care își exercită activitățile, mai ales în materie de dezvoltare industrială și regională, de ocrotire a mediului, de creare de locuri de muncă, de cercetare și de transfer al tehnologiilor...”. Aceeași țară precizează că „mixtiunea în viața politică a țărilor gazdă trebuie să fie interzisă”.

Sintetizându-și pozițiile cu privire la codul de conduită, țările latino-americane au extins analiza asupra implicațiilor de ordin social și cultural generate de activitatea societăților transnaționale. Instituțiile sociale, valorile culturale, tradițiile, uzanțele și cutumele unei națiuni sunt supuse impactului acestor societăți, care tind să transplanteze propriul lor model de dezvoltare socială, model care, de cele mai multe ori, este foarte îndepărtat de tradițiile culturale și de structura socială a țării gazdă. Mai mult decât atât, societățile în cauză încearcă să impună o anumită „cultură”, să introducă perturbări în particularitățile naționale ale statului gazdă. De aceea, s-a subliniat că societățile transnaționale trebuie să se conformeze nu numai prevederilor legislative, ci și condițiilor politice, uzanțelor și cutumelor din țara gazdă. Orice ingerință în treburile interne sau externe trebuie să fie repudiată cu toată fermitatea. Grupul latino-american s-a exprimat fără echivoc în această privință, precizând că societățile amintite nu trebuie să se amestece în relațiile dintre guvernul țării primitoare și guvernele altor state și nici să nu tulbure aceste raporturi. Societățile nu trebuie să devină instrumentul politicii externe a unui alt stat, și nici să nu servească la extinderea jurisdicției țării de origine asupra țării primitoare.

Țările în curs de dezvoltare stigmatizează cu toată energia actele de corupție, plățile ilegale sau ofertele de plăți ilegale

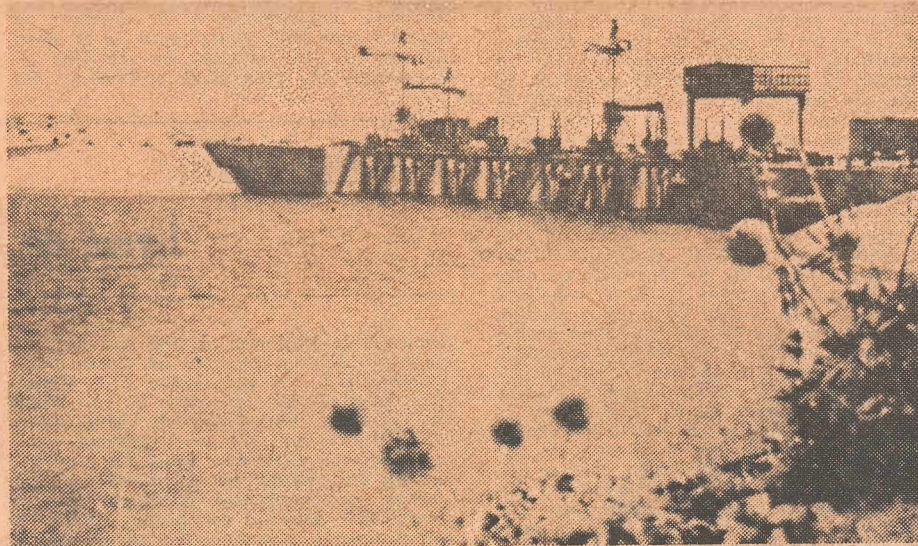
săvirsite de întreprinderile transnaționale. Sunt criticate cu aceeași vehemență cereșurile sau acceptările de plăți ilegale, contrare eticii și prevederilor legilor. Aceste practici, prezentind o mare gravitate, formează obiectul unei examinări separate, în cadrul unui grup de lucru interguvernamental, creat în 1976 de Consiliul Economic și Social și care raportează Comisiei O.N.U. pentru societățile transnaționale. La reuniunile acestor foruri s-au impus atenției propunerile făcute de numeroase state privind includerea în codul de conduită a unor prevederi de sine stătătoare de natură să împiedice nu numai ingerințele acestor societăți în treburile politice și economice ale statelor, ci și curme, totodată, practicile susceptibile să favorizeze exercitarea de presiuni economice asupra guvernelor țărilor gazdă. În același timp, statele s-au pronunțat pentru un cod de conduită care să asigure respectarea de către societățile transnaționale a rezoluțiilor O.N.U. prin care sint condamnate relațiile cu regimurile coloniale și rasiste. Actualitatea acestei preocupări politice este dovedită de un recent raport al O.N.U. intitulat în mod elocvent „Activitățile societăților transnaționale în Africa australă și amploarea colaborării lor cu regimurile ilegale din acea regiune”, raport ce demască practicile contrare rezoluțiilor adoptate de organizația mondială.

Exemplificările, inevitabil sumare, date mai sus vin să ilustreze, cu forta adevărului, justetea punctului de vedere exprimat de țara noastră, potrivit căruia în urma intensificării deosebite a activităților desfășurate de societățile transnaționale au loc puternice manifestări de opoziție, chiar și din partea țărilor capitaliste dezvoltate, față de politica și acțiunile acestor societăți. În cele mai recente analize pe această temă se învederează că lupta împotriva ofensivei „transnaționalelor” postulează strategii naționale de dezvoltare economică independentă. În acest context se înscriu și dezbaterile actuale privind elaborarea unei noi strategii a dezvoltării pe baza obiectivelor edificării unei noi ordini economice mondiale. Pe acest plan, eforturile din cadrul O.N.U. pentru elaborarea unui cod care să guverneze conduita societăților transnaționale se integrează organic în lupta pentru o mai bună și mai dreaptă organizare a lumii, aptă să pună capăt mosterării unui trecut de care popoarele doresc să se despartă irevocabil, pentru a-și construi un viitor pus sub semnul consolidator al marilor comandamente ale dreptului și echității.

IOAN VOICU ■

ROMÂNII ÎN AFRICA

Beduinii descoperă

De la Alep la Saoura, unde urma să vizităm marea baraj de pe Eufurat, șoseaua străbate, preț de 140 de kilometri, una din acele zone pe care geografia le colorează pe hărțile lor în cel mai pal galben de care dispun — culoarea deșertului inundat de lumina orbitoare a soarelui. Făcusem cunoștința acestui peisaj auster și mirific deja cu câteva zile în urmă, la Palmyra, dar nu reușisem încă să mă sustrag fascinației sale. Plecasem cam târziu din Alep și șoseaua asfaltată spinteca întruna nesfârșita pinză a deșertului, în direcția soarelui. Lăsasem de mult în urmă livezile de ficș din împrejurimile orașului și, sub văpaia solară, pri-

veam concentrat, aproape fix, în adîncimea peisajului, încercînd să prind pe retină tot ce se putea. Uimit de trecerea abia sesizabilă a galbenului terestru în albastrul irizat al cerului și toropit, mai mult de lumină decât de căldură, am văzut atunci cum un sat întreg de beduini, care pînă adineauri abia se putea ghici la marea depărtare la care se afla, a săltat pur și simplu deasupra liniei orizontului și a rămas acolo, nefiresc de real, proiectat, ca pe ecranul unui cinematograful, minute în șir. Încă nu-mi revenisem întru totul din surpriza acestei prime întîlniri cu o fată morgana, cînd am avut impresia că fenomenul se repetă: la marginea

REPORTAJ PE GLOB

Domul printre „gratacielli”

Domul din Milano stratifică, în exuberanță lui dantelărie de piatră, istoria de cinci secole a Italiei. Temelia i-a fost sădită în veacul al XIV-lea — mai exact în 1386 — iar ultimul ecou de daltă, după ce Niccolo di Bonaventura a tăiat în abside cele mai ample ferestre din lume și meșterii lombarzi fixaseră cele 2245 de statui într-o abundență pozițională incredibilă, a răsunat în timp ce la Waterloo Napoleon încheia, sub un nor de sulf, un ciclu al istoriei.

Domul este inima de piatră a Lombardiei, așa cum Scala e inima vivace a Italiei întregi. Oricine sosește la Milano simte nevoia nedismulată de a se precipita spre aceste două repere, care au făcut și continuă să întreprindă faima orașului. Nici eu nu am făcut excepție.

Ca nicăieri în Italia, asaltul timpului a răzvrătit fragilul echilibru al vaselor comunicante — mă refer la miezul medieval al cetății — stîrnind deschideri noi și comprimări urbanistice nemiloase. Orașul vechi a primit în piept pumni de beton și oțel. Milano s-a proliferat vertiginos pe orizontală și verticală, devenind cel mai american oraș italian. Și-a înghițit, pe rînd, periferiile cu o foame unică, cel puțin așa spun italienii. Azi, cei mai impozanți „gratacielli” — zgîrie-nori — din peninsula înțepă cerul aici, benzile rutiere cele mai moderne se derulează concentric, tot aici, în sfîrșit, comerțul cel mai efervescent pulsează, năucitor, tot aici. Milano a devenit orașul superlativelor. În plus și în minus, Milano este — și nimeni nu se miră — zona cea mai poluată a Italiei. Tot el este și „nodul” nordic al șomajului și delinvenței. Dar, dincolo de orice, Milano e prima speranță a Sudului... Spre el se îndreaptă visurile săracilor din Sicilia și nu numai de acolo. O vrajă turbure învăluie, odată cu smogul, crenelurile noii industrii — adevărata, cumplită inimă a orașului. La ore fixe, pulsația ei produce fluxul și refluxul unei imense populații muncitorești. Numai naveștiții sînt 400 000... Ritmurile industriei mari, dar și sinusoida evoluției economice cînd calmă, cînd dominată de vîrtejurile crizei mișcă, pe serpentinele usturătoare ale prețurilor, însăși viața milanezilor. Localnicii trebuie să aibă „rădăcini” flexibile. Cercurile concentrice ale Milanului devin, astfel, din interior spre exterior, frontierele mereu depășite ale celor care se îndreaptă spre periferii. „L'Europeo” nota, în acest sens, că, pînă spre anii '60, locuitorii din centrul orașului formau o populație extrem de eterogenă și diversificată sub raport social. Era o întrepătrundere va-

riată și pitorească a diverselor clase și pături sociale. Industriașul și muncitorul de la Pirelli, marele burghez și artizanul, pictorul și studentul erau vecini. Iar strada resimțea acest lucru: alături de „boutique”-uri rafinate, prăvălii de mîna a doua, alături de restaurantul de lux — circiuma tradițională. Și toate acestea dădeau o atmosferă interesantă, vie, plină de neprevăzut.

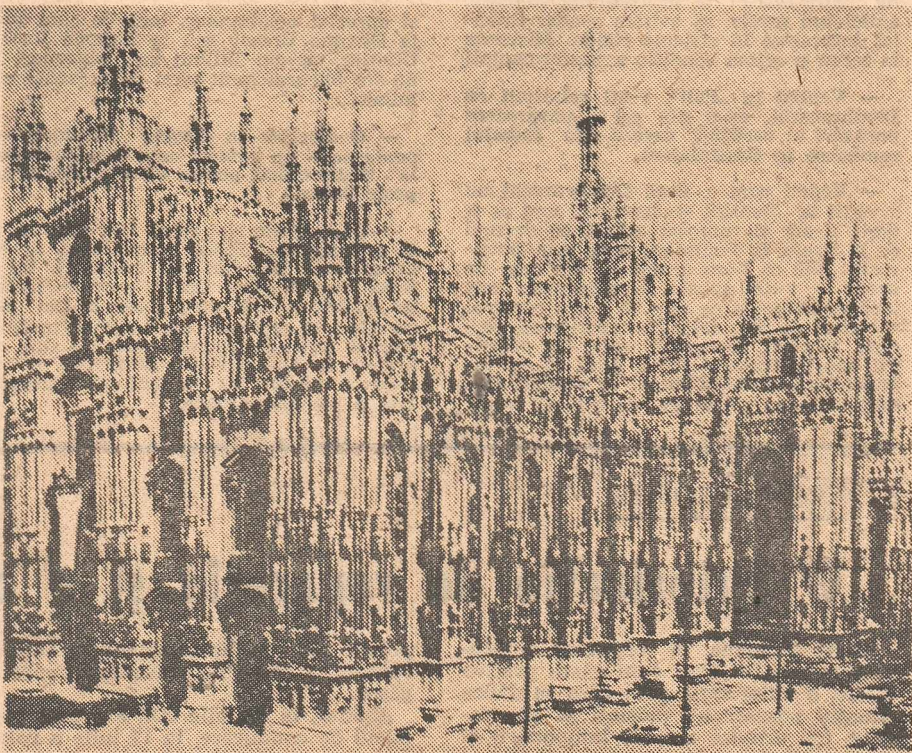
După anii '60, centrul orașului a fost sfîrșecat. Lumea care trăia aici a fost expulzată de specula marilor proprietari imobiliari și de mitul care se născuse — acela al „orașului perfect”.

Elementul relevant, ceea ce domină și ordonează impresiile oricărui străin, rămîne febrilitatea acestei cetăți al cărei arc voltaic luminează „triumful nordic” pe întreaga sa întindere: Lombardia, Liguria și Piemont. Milanezii au conștiința vocației lor industriale, a capacității de a defrișa prin tehnologie peisaje umane sau naturale oricît de anhilozate. La Milano se află „Pirelli”, unde se fabrică cunoscutele anvelope, „Innocenti” — centrul producției de mașini-unelte de înaltă tehnicitate, „F.N.I.” — celebrul complex al petrochimiei.

O puderie de cartiere orbitează în jurul unor obiective industriale de primă mînă: Lignano este un mare centru metalurgic și textil, Busto Arsizio adăpostește unele dintre cele mai mari fabrici de țesut bumbacul din întreaga Italie, la Sesto Calende se înalță marile uzine pentru construirea avioanelor, în Caretie se găsesc filaturi, fabrici de dantele și de mobile; Canalle Villoresi se confundă cu industria de coloranți și mătase artificială. Combinatul metalurgic „Falck”, trustul de produse chimice, „Montecatini”, fabrici de produse de cauciuc, sticlă, oglinzi, porțelanuri, hîrtie, mezeleri și brînzeturi, uzine producătoare de mașini agricole, poduri metalice și locomotive — iată, într-un tablou sumar, rețeaua industrială a orașului.

Intr-adevăr, Domul se pierde printre „gratacielli” și coșuri de fabrici. O face, însă cu o senină trufie și parcă împăcat cu zeful de azi al milanezilor, care și-au schimbat, e adevărat, de la un veac la altul, orașul, uneltele și speranțele...

RADU BUDEANU ■

gustul peștelui proaspăt

șoselei, beduini în tradiționalele lor veșminte ne ofereau spre cumpărare, ținîndu-i de coadă în adierea fierbinte a aerului, nici mai mult, nici mai puțin decît... pești !! Pești proaspeți, prinși în mod vădit de curînd, de vreme ce încă se mai zbateau. Și încă ce pești: niște crapi de toată frumusețea, de două-trei kilograme bucata. Dar nu mai era un miraj. Nedumerirea avea să dispară destul de repede, căci numai peste cîteva minute, în stînga șoselei, galbenul deșertului avea să fie spart brusc de o erupție de albastru-verzui — culoarea inconfundabilă a mării — extrem de intensă aici, sub potopul de lumină. Ajunsesem deja la Maskaneh, mică localitate cu mare viitor, situată pe „țărnuțul” lacului de acumulare al barajului de pe Eufrat. Peștii vii din mijlocul deșertului își pierduseră misterul — aveau acum o explicație logică. Mersesem oare prea repede? Nu părăsisem nici de două ore hotelul Tourism din centrul Alepului și iată, deșertul ostense, părea că-și dă duhul. Dinspre imensul lac, o vastă rețea de canale și conducte transportă pe ogoare, și încă din abundență, atât de prețioasa apă. Maskaneh este una din zonele unde cu patru ani în urmă, îndată după acumularea apelor în spatele barajului, a început marea bătălie împotriva deșertului. O bună parte a sistemului de irigații din bazinul Maskaneh, care va avea în final o suprafață de 155 000 hectare, este dată deja în folosință și produce. La fel stau lucrurile și în alte sisteme de irigații, în bazinul Balikh, în cel de pe Valea Eufratului etc. La Saoura, orașul nou, modern, de

50 000 de locuitori, ridicat pentru-constructorii barajului, hidrocentralei și ai unităților economice ce au apărut și continuă să apară în această întinsă regiune, avem posibilitatea să ne facem o imagine mai exactă despre acest mare și important obiectiv al economiei siriene, pe care îl vizităm. Însoții de Husain Said Ali, directorul oficiului de relații cu publicul al Administrației barajului Eufrat urcăm pe coronamentul barajului de anrocamente, operă tehnică solidă și impresionantă. Cu 4,5 km lungime, 60 m înălțime, 512 m lățime la bază și 19 m la coronament, el a „înghițit” 41 milioane mc de materiale. În spatele său, lacul în care urmăm un timp sarabanda unui banc de crapi: 630 km p de apă în mijlocul deșertului, aproape 12 miliarde de metri cubi de apă dulce, mai necesară aici decît aerul însuși. Coborîm apoi în interiorul hidrocentralei, plasată în corpul barajului. În sala mașinilor, turburi cu neon și aer condiționat. Cinci din cele opt turbine Kaplan a cîte 100 MW fiecare sînt deja în funcțiune, la una montajul este aproape încheiat, la ultimele două a început. Încă un an și centrala va produce la întreaga ei capacitate, furnizînd tinerei, dar viguroasei economii siriene, energia necesară. Dar principalul scop al realizării acestui proiect, ne explică Husain Said Ali, au fost și rămîn irigațiile. 640 000 ha de deșert urmează a fi fertilizate în anii ce vin de-a lungul Eufratului. Amploarea și importanța acestei acțiuni devin și mai limpezi dacă avem în vedere că întreaga suprafață cultivată în prezent în Siria este de numai 540 000 hectare. Amabila noastră gazdă ne vor-

bește cu multă satisfacție de faptul că la realizarea acestui proiect participă și România prietenă. Peste 400 de specialiști români de la Romagrimex realizează în prezent un sistem de 27 000 ha la Rakka, la 60 km în aval de baraj. Tot Romagrimex elaborează și studiile pentru un al doilea sistem, de 100 000 ha, în bazinul Balikh. Aproape o cincime din întreg acest obiectiv de importanță vitală pentru economia siriană urmează a fi realizată decî în cooperare cu România — rod splendid al relațiilor de strînsă și caldă prietenie dintre cele două țări și popoare, ai căror mari artizani sînt președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad.

Beduinii au devenit, așadar, pescari, grădinari și viticultori. De la Alep la Abu Kamal, unde Eufratul părăsește Siria, pe o fișie cu o lungime de 450 km și o arie de 6 400 kmp, deșertul bate în retragere, făcînd loc griului, orzului și porumbului, bumbacului și sfeclei-de-zahăr, florii-soarelui, trifoiului și pomilor fructiferi, culturilor de viță-de-vie, soia și cartofi, pisciculturii și pădurilor. Acolo unde pînă nu demult oile, caprele și cămilele asigurau singurele mijloace de existență, și-au făcut apariția mari unități agricole și industriale. Una din zonele cele mai înapoiate ale Siriei se racordează rapid la exigențele secolului XX — fenomen vizibil, palpabil și tonifiant, un nou și uluitor miraj, fiindcă nu mai este un efect optic, ci rezultatul efortului conștient și planificat al oamenilor acestei țări.

BAZIL ȘTEFAN ■

PRIVIGHETORI DIN ALTE ȚĂRI

Marie Nizet : ROMÂNIEI

O, scumpă Românie a dulcelui meu vis, în zori și-n asfințituri țărîm cu aur scris de nimbul unei vraje în care-n veci

rămii,
și unde-i poezia-n torențe revărsată, —
ingăduie, cu gîndu-mi din urmă,
totodată,
să-ți dăruiesc și cîntul meu dintîi !

Nu le e dat, în zile de triumfal alai,
poetilor să-și strige revoltele din grai
deși, din cite stihuri tresar sub pana lor,
cel mai frumos adesea-i născut din
jalea sumbră.
Tot astfel și-al meu suflet, cînd veacul
ne adumbră,
azi îți menește-n cînt alt viitor.

În cuget și în artă, pe cerul tău senin,
îți voi reda iar astrul cu licăru-i deplin,
spălat de mizga nopții și ridicat din
hău.
Știu că-mi destramă viața pretenții
iluzorii,
dar sint copila care, sub faldul unei
glorii,
vrea numele să-și lege de al tău !

Și aură — o alta eu nu am pe pămînt,
cu care să te apăr, decît acest cuvînt.
Din calea defăimării n-am cum să mă
feresc.

Doar singură voit-am a sorșilor
schimbare
și nu-s eu păstrătoarea cuvîntelor pe
care
și pruncii tăi, din leagăn, le vorbesc?

Disprețuind pe-ai lumii nedrepti
stăpînitori,
de prinți ori țări nu-mi pasă. Sfidez pe
trădători
Dar n-am să las uitării, nicînd, eroii
tăi.
Loviților de soartă le-nchin prietenia.
Cu versul meu, ce-n valuri inecă
infamia,
cînt victima și infierez călăi !

Contemplant citeodată din margine de
drum
prezentul trist. Trecutul se pierde ca un
fum,
iar ceea ce se-arată e-un viitor
anost...
Atunci mă-ndrept spre-aceia pe care îi
inspiră
dreptatea ta și-acolo își află a mea
liră,
în inima ta caldă, adăpost.

Și nici nu-ți sint străină, cit timp,
nedomolit,
sînt singele meu galic cu-al Romei
contopit
așa cum mî-l lăsară părinții legendari.
Iar în Ardenii aspri, ca-n creste
carpatine,
pădurile valone din țara mea sint pline
de lupi sălbateci și de inimi mari.

O, dacă omenirea ar fi, în lupta-i grea,
cîndva să se ridice, urmînd chemarea
mea,
și-ar fi chiar nemurirea s-o smulgă de
la zei,
aș vrea ca despre mine, atunci, așa
să spună :

— În cîntec, Libertatea îi e suprema
strună !

Și România e deviza ei !

1/13 mai 1878

În românește de VICTOR TULBURE și
RALUCA TULBURE ■

Marie Nizet, poetă belgiană, născută la 19 iunie 1859. Tatăl său a fost directorul Bibliotecii regale din Bruxelles, mare admirator al românilor și prieten cu Al. Macedonski. Fratele poetei, Henri Nizet, venise prin 1883-1884 în România, după care a publicat un roman conținînd și unele referiri la țara noastră. Marie Nizet nu ne-a vizitat niciodată țara, dar a născut o vie dragoste pentru poporul nostru a cărui limbă și-o însușise și a cărui istorie o cunoștea temeinic. În anul 1878, deci în vîrstă de numai 19 ani, Marie Nizet debutează cu un volum de versuri consacrat în întregime României. Între acesta și ultimul, care a apărut postum, poeta a mai publicat și un roman al cărui subiect este de asemenea românesc.

Volumul România (Chants de la Roumanie) a fost semnalat în 1882 de V. A. Urechia, care îl publică în Albumul macedo-român poezia Le pauvre roumain, și în 1917 de Nicolae Iorga, traducătorul poemului Oltul. Poeta a murit în 1922.

Sporturi anonime

În urmă cu vreo lună de zile, am avut ocazia să văd un mânănci de spectatori aciuți în tribunele stadionului Republicii. Părea o șezătoare în aer liber la care cițiva întini luau parte, dintr-o obligație mai veche și dintr-o curiozitate oboșită. De fapt, pe Republicii se disputa un concurs internațional de atletism. Avem atleți care figurează în clasamentele primilor zece în lume. Dar ei dispar așa cum au apărut: meteoric. Poate este și foarte greu să te chinui săptămâni întregi, dacă nu ani, pentru cițiva centimetri în plus la sărituri sau pentru cițiva secunde mai puțin la alergări. Poate că este foarte dificil ca pe ploaie și soare să te zbați într-un cerc ca să arunci greutatea cu cițiva centimetri mai departe. Știu trăgători de elită care se pregătesc ani de zile pentru un punctaj maxim. Tirul cere nervi de oțel, răbdare, o sănătate perfectă, ca și canotajul, ca și patinajul, ca să nu mai pomenesc de alte sporturi. În sălile unde evoluează halterofili vine lume puțină. Aceleași pilcuri rărite de curioși, mai mult familiile concurenților, decît spectatori în bunul înțeles al acestui cuvînt. La scrimă situația este asemănătoare. Handbalul stringe spectatori mai mulți, sau rugby-ul, dacă e vorba de meciuri internaționale. Într-o vreme, o partidă de volei umplea pînă la refuz sala Floreasca. Baschetul a decăzut și el și a devenit un sport confidențial. În vogă au rămas fotbalul de care lumea nu se mai vindecă, gimnastica din cauza Nadeiei Comăneci și a Teodorei Ungureanu, sau tenisul din cauza lui Năstase și Țiriac. E puțin, foarte puțin.

Întrebarea este dacă și sporturile respective nu sunt vinovate de această lipsă de curiozitate. O partidă de oină, oricît mi-ar mîngîia amintirile din copilărie, nu atrage atît cit un gol al lui Dudu Georgescu. Hocheiul, care este un sport dinamic, are și el spectatori lui, care nu sunt destul de mulți. Întrebare: Oare atracția spectatorilor față de un sport nu se datorește și personalităților? Vrem să chemăm lumea în jurul unor discipline care continuă să rămînă periferice. Dar ce facem pentru asta? Există desigur mijloace de a atrage lumea, prin asta înțeleg publicitate. Dar o facem? Am remarcat că o emisiune a Televiziunii care arăta publicul britanic adunat pe Wembley la finala Cupei Angliei a stîrnit în mijlocul spectatorilor noștri remuscări. În săptămîna următoare acestei emisiuni tribunele de la Republicii, tot la un concurs de atletism, nu mai erau atît de goale. Iată deci că dacă facem reclamă hanurilor, restaurantelor, mititeilor, cîrnaților oltenesti și prăjiturilor de la Athenée Palace am putea să cheltuim și niște bani pentru a arăta frumusețea unor sporturi pe nedrept numite minore. O întrecere nautică sau un concurs de înot în bazin pot fi la fel de spectaculoase ca un meci de fotbal, după cum ne-am dat seama la Montreal. Dar pentru a atrage spectatorii trebuie să le deschidem ochii.

Avem la ora asta cițeva atlete de talie mondială; mă gîndesc la Mărășescu și Silai. Ce facem ca să le popularizăm? Ziarul Sportul le dă din cînd în cînd cite o fotografie, dar asta nu e suficient. Cînd scriu toate acestea mă gîndesc la propaganda care ar trebui făcută în jurul sporturilor aparent minore. Un atlet concurează atît în fața unei arene pline decît în singurătatea unui stadion ocupat numai de oficiali și de arbitri. Mii de școlari ar putea să fie lăsați să intre grațuit la aceste concursuri atletice, deși imi închipui că porțile sunt deschise pentru ei, dar nimeni nu-i invită să se ducă acolo. Pe urmă, orele destinate educației fizice s-au împuținat. Asta e rău. Dacă vrem să avem savanți buni, muncitori buni, medici buni, trebuie să avem mai întîi niște oameni sănătoși. Este un lucru fundamental. Sigur că personalitățile de genul Nadeiei Comăneci, lui Ilie Năstase, Dudu Georgescu polarizează în jurul lor atenția generală. Întrebarea este de ce în jurul atleților curiozitatea este mai mică? S-o spunem pe-a dreptă: organizarea concursurilor este nedibace. Ne pierdem mult timp, întrecerile nu curg snur, participarea e destul de anonimă dacă exceptăm unele concursuri și atunci interesul e mic. Mai multe afișe, mai multe fotografii, mai multă reclamă. Să nu ne speriem de acest cuvînt.

EUGEN BARBU ■

ANGELO NICULESCU :

„Vrem să luptăm de la egal la egal cu Dinamo și Steaua”

— Stimate Angelo Niculescu, venirea dumneavoastră la Timișoara pare un veritabil „cap de afiș” al transferărilor de antrenori din vara aceasta. De ce aici?

— Am vrut să mai schimb aerul, atmosfera de lucru. Am tinut mortis să plec de la „Sportul studentesc” intrucît jucătorii de acolo — într-o mare măsură — nu mai erau receptivi la sarcinile și exigențele fotbalului actual, poate și din cauză că si-au văzut rezolvate aproape toate obiectivele personale. Ivindu-se această invitație la Timișoara...

— La concurență cu una mai veche însă, cea de la Dinamo...

— Am optat, totuși, pentru „Poli”. Dinamo cîștigase campionatul; ce alt obiectiv as fi putut adăuga? Poate doar cîștigarea Cupei campionilor europeni...

— Ar fi și acesta un vis... Fotbalul nostru nu prea are asemenea speranțe.

— Păcat! Dacă ar depinde numai de noi, antrenorii... Oricum, am găsit la Timișoara o echipă disciplinată, dornică de afirmare, cu care vrem să luptăm de la egal la egal și cu Dinamo, și cu Steaua, am găsit un oras iubitor de fotbal și dornic de a saluta performanțele formației sale favorite. Deci, vreau să ajungem într-o cupă europeană, ca urmare a unui fotbal de calitate, nu pozițional, nu static, nu „gură-cască”, ci în continuă mișcare, anticipînd fazele, să evităm asadar fotbalul încorsetat în sisteme rigide. Mișcarea în teren e prima condiție a performanței!

— Venind la „Poli”, v-ați reînțînit cu Dembrowschi, unul din cei „unsprezece pasageri ai corăbiei” care a dus fotbalul românesc la Guadalajara.

— Vedeti cum e, dacă Dembrowschi nu a venit la „Sportul studentesc”, cum as fi dorit (i-am și reposedat atunci că drumul de la Bacău la Timișoara trece prin București), iată că l-am urmat eu. Nu doar de aceea — v-am spus-o, Dembrowschi este încă un fotbalist pe care se poate construi o tactică de joc, datorită experienței, gîndirii, tehnicii, seriozității sale. Un adevărat sportiv-model! Apoi, dacă m-ați întrebat de „secundul” meu, de Costică Rădulescu, v-as spune că imi este un vechi

și apreciat colaborator, încă de cînd juca la Dinamo Brașov sau la Dinamo Bacău. Ulterior, ne-am întîlnit ca antrenori și ne-am bucurat mult unul de prezența celuilalt.

— O discuție cu Angelo Niculescu nu poate ocoli un subiect cum este „naționala”. Șanse există pentru un al treilea drum peste Ocean...

— Da, șansele sînt mari. Într-adevăr, ar fi a treia participare românească la un campionat mondial de fotbal. Și tot a treia trecere peste Ocean, spre continentul american. Dar nu trebuie să fim încrezători în calificare decît atît cit trebuie, fiindcă nici concurenții noștri nu stau cu brațele în sin. Trebuie să privim și viitoarele meciuri cu cea mai mare seriozitate și responsabilitate.

— Dacă ați fi și acum selecționerul tricolorilor...

— ... nu as renunța la Răducanu, Dinu și Lucescu, așa cum am spus și la federație. Sper că Ștefan Covaci va lua sugestia mea ca un act colegial.

— Dobrin?! În Mexic n-a intrat nici un minut în joc.

— Nu regret nici acum. Dealtfel, în raport cu timpul și cu conduita lui morală, mi s-a confirmat că am procedat just. El singur s-a eliminat dintre titulari. Spre deosebire de Răducanu, care s-a trezit tîrziu, dar s-a trezit totuși. Nu-l uit nici-cînd: „Bre, tătucu — mi-a spus în Mexic —, se termină Campionatul Mondial și eu n-am jucat încă! Cum mă întorc acasă?! Ce-or să zică ai mei?!” Mi-a plăcut, l-am înțeles. A apărat contra Braziliei, în cel mai frumos joc al echipei noastre. În plus, și în anii următori s-a dovedit un sportiv de înaltă clasă.

— Bilanțul antrenorului Angelo Niculescu poate fi invidiat de colegi. Realizările se cunosc; nu se știu însă „regretele”...

— De acord să vorbim și despre ele. Ar fi: ratarea șansei de a ajunge cu echipa națională în semifinalele Cupei Europei, lucru care mă frămîntă încă; Tap-tul că am pierdut, cu „Sportul studentesc”, Cupa Balcanică, deși o aveam „în mină”; apoi, că n-am putut să onerez invitațiile mai vechi ale cluburilor A.E.K., Olympiakos Pireu și Olympique Marseille. Pe lîngă marile satisfacții cu echipa națională, as adăuga-o pe aceea că am scris o carte, „Corabia cu 11 pasageri”, în care am elucidat o bună parte din activitatea mea de performanță. Carte apreciată și de revista „Flacăra”, care mi-a susținut astfel replicile date unor cronicari de suprafață. Sper ca și pe viitor să mă bucur de același ajutor, prin critică și prin aprecieri.

— În ceea ce ne privește, vă urăm izbînzii cît mai frumoase, începînd cu chiar primul sezon al dumneavoastră la Timișoara.

TEODOR BULZA ■

CRONICA ȘOSELEI

O autorizație de reparație și o cutie de diazepam

După accident, în torpedoul autoturismului 1-DB-6323 s-au găsit, printre altele, o autorizație prin care se dădea dreptul posesorului mașinii să și-o repara (ca urmare a unei tamponări) și două cutii de medicamente: sedative și tranchilizante. Fapt banal, pentru că în multe autovehicule se pot găsi asemenea lucruri. În cazul de față documentul cu preț de 350 de lei și cutiuțele cu medicamente explică însă în bună măsură cauzele indirecte ale evenimentului de circulație produs pe D.N. 2 la km. 54+450 între București și Urziceni.

Cauza directă a accidentului, la fel de banală: exces de viteză în condițiile drumului umed. În locul unde s-a produs evenimentul șoseaua era perfect dreaptă. Șoferul, dintr-un motiv rămas necunoscut, a apăsat probabil prea puternic pe pedala de frînă a Skoditei, mașina a intrat în derapaj, pilotul s-a speriat, nu s-a priceput să readucă autoturismul pe direcția inițială prin manevrarea volanului și mașina lipsită de control a părăsit partea carosabilă spre stînga, izbindu-se apoi cu putere de un pom, exact în partea în care se găsește postul de pilotaj al autovehiculului.

Accident tipic de începător în care și-a pierdut viața Constantin Savu în vîrstă de 53 de ani, muncitor la Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște.

Să ne întoarcem la obiectele găsite la bordul mașinii. Autorizația: servise lui C.S. să-și repare mașina cu care în ziua de 17 iulie 1977, la numai 5 zile de la primirea permisului, intrase în spatele unui autocamion. Avariile nu au fost deosebite, dar această coliziune la atît de scurt timp după „brevetarea” lui ca pilot de autoturism l-a frămîntat mult pe C.S. Toată ziua care a precedat accidentului el a fost nervos și agitat. Întrebuința și înainte medicamente de genul celor găsite în autoturism, dar pentru a se liniști cît de cît, el a mărît doza. Cei apropiați lui C.S. au relatat că și în noaptea dinaintea tragediei, în pofida pastilelor ingerate, el a fost la fel de agitat și frămîntat.

A pornit la drum dis-de-dimineață, foarte devreme. Nervozitatea și-a manifestat-o de la primii metri parcurși și în continuare pe șosea apăsînd cu nesăbuință pe pedala de accelerație în

pofida ploii, a lipsei de experiență, a oboșelii, a stării de tensiune în care se găsea.

Așadar, la 12 iulie C.S. a primit permisul de conducere, la 17 iulie a comis tamponarea, iar la 20 iulie dimineața și-a pierdut viața în împrejurările descrise mai sus. A condus deci doar 8 zile.

Aproximativ la fel s-au comportat în circulație și alți aproape 100 de începători care și-au pierdut viața în accidente în primul semestru al anului 1977, depășind pericolos, neacordînd prioritate, gonind imprudent pe sectoare de drum periculoase etc. Laolaltă cu ei, în aceeași perioadă, alți 350 de „boboci ai volanului” s-au ales cu leziuni grave ca urmare a evenimentelor rutiere produse tot din vina lor.

Azi, în condițiile circulației supraaglomerate, conducerea mașinii este o activitate tot mai complexă care solicită intens, nervos și fizic, pe conducătorul auto.

Concepția multora (din păcate) care reduc această activitate plină de răspundere cu zeci, sute de fațete și

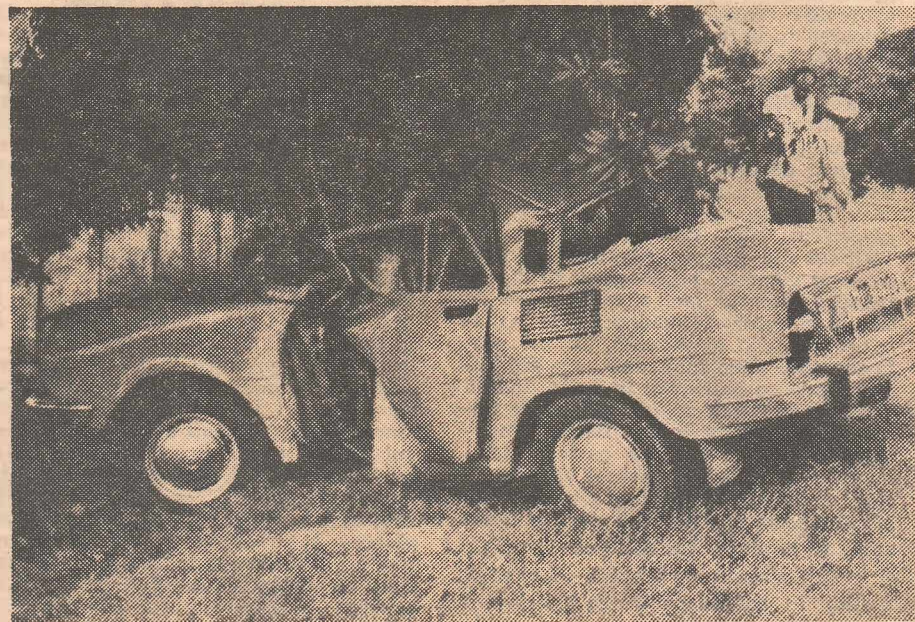
nuanțe, pe care șoferul le descoperă treptat pe măsura kilometrului rulați, la simpla cunoaștere a manevrării comenzilor, s-a dovedit și se dovedește pe zi ce trece falimentară.

Șoferii începători nu trăiesc izolat, ci în colective în care se găsesc numeroși piloți cu experiență care au învățat vînzînd și trăind numeroase întîmplări în circulație. Ei pot da o mîna de ajutor colegilor „de volan”, sfătuiindu-i, îndrumîndu-i, recomandîndu-le cum să-și planifice călătoriile, cum să procedeze în situațiile dificile, cum să se pregătească ei și mașinile lor în vederea deplasărilor de vacanță.

Șoferi tineri sau vîrstnici, profesioniști sau amatori, cu mai multă sau mai puțină experiență, trebuie să facă front comun în lupta contra accidentelor, pentru întărirea disciplinei și securității rutiere.

Iar începătorii să reflecteze la cele 8 zile cît a reprezentat stagiul la volan al lui C.S.

Colonel VICTOR BEDA ■

O POVESTE DIN DIVIZIA C

Uite Popa, nu e Popa!

Din punct de vedere pur sportiv, Minerul Rodna a pierdut competiția pentru promovarea în divizia secundă a țării. Mult timp lideră, echipa din Rodna n-a reușit în ultima etapă decât un rezultat de egalitate (0-0), în deplasare, contra echipei Dermata Cluj-Napoca — în timp ce Avântul Reghin câștiga fără joc cu 3-0, adversara sa, Minerul Borșa, fiind exclusă mai demult din campionat (o „poveste”, care de asemenea, poate că o vom spune odată!). Meciul de la Cluj-Napoca a fost unul „pe viață și pe moarte”, cum se spune, întrucât oaspeților le trebuiau două puncte pentru a promova, în timp ce gazdele aveau neapărată nevoie măcar de unul pentru a nu retrograda. Rezultatul (0-0) a salvat Dermata, dar a făcut în același timp ca echipa din Rodna să piardă întrecerea pentru promovare, deși posedă o golaveraj mult mai bun decât principala sa adversară. Deci, campionatul 1976-1977, divizia C, seria X-a: **1. Avântul Reghin — 40 puncte** (golaveraj 44-27), **2. Minerul Rodna — 39 puncte** (36-37).

Urindu-i echipei din Reghin mult succes în divizia superioară în care a promovat, să ne întoarcem la motivele pentru care ne-am hotărât să punem pe hirtie amănunțite mai puțin cunoscute ale finalului de campionat din divizia C, seria X-a, tocmai acum, în preajma unui nou campionat. Mai întâi trebuie să vorbim de încă un meci, Dermata Cluj-Napoca — Cimentul Turda, disputat cu două săptămîni mai devreme de partida amintită. Cu această ocazie, arbitrul Ștefan Moldovan (Sighetul Marmăției), elimină din joc spre sfârșitul partidei un jucător al gazdelor, care se dovedise extrem de dur în mai multe rânduri, ba chiar cotonogap de-a dreptul. În foaia de arbitraj apare următoarea versiune: „Eliminat Popa Dorin Dumitru în min. 84 pentru lovirea adversarului cu piciorul”. Drept urmare, Comisia de competiții și disciplină a F.R.F. îl suspendă pe juniorul Popa pe trei etape.

Doi săptămîni mai târziu, deci în ultima etapă, delegatul echipei Minerul Rodna contestă dreptul de joc al jucătorului clujean Valentin Olariu, fundaș central în echipa Dermata, pe care îl consideră suspendat și, ca urmare, fără drept de joc. Meciul se încheie cu rezultatul amintit, dar o rezolvare favorabilă a contestației ar da câștig de cauză echipei din Rodna, care astfel ar promova în divizia secundă...

De legătură să fie însă între juniorul Dorin Popa și seniorul Valentin Olariu? Există, și încă una foarte strînsă. Pentru echipa clujeană pierderea unui jucător de bază cum este Olariu ar fi însemnat, practic, retrogradarea. Și atunci, în loc să accepte sancțiunea meritată, conducătorii echipei clujele îl conving pe arbitru că jucătorul eliminat nu a fost Olariu, ci un junior, Dorin Popa, a cărui legitimitate este înmănată arbitrului. Și totuși, Minerul Rodna îl contestă pe Olariu, prezentînd Comisiei de competiții și disciplină următoarele acte:

1. Declarația antrenorului Vladimir Rațiu (Cimentul Turda), care afirmă că jucătorul eliminat în meciul respectiv a fost Olariu, nu Popa.
2. Declarația jucătorului turdean Gabriel Jianu (Cimentul), care afirmă că el a fost lovit, sau practic călcat în picioare de Olariu, nu de Popa.
3. Adeverința din partea secretarului organizației U.T.C. din cadrul Liceului industrial nr. 1 din Cluj-Napoca, prin care se afirmă că elevul Popa Dorin Dumitru a fost prezent în dimineața zilei de duminică 12 iunie la acțiunea de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, desfășurată pe stadionul municipal. Adeverința este semnată și de directorul liceului.

4. Declarațiile a doi colegi de clasă cu elevul Popa, prin care se susține prezența acestuia la acțiunea amintită.
5. Declarația jucătorului clujean Ionel Suci (Dermata) care susține că jucătorul eliminat de pe teren în meciul cu Cimentul a fost Olariu, nu Popa!
6. Memoriul asociației sportive Minerul Rodna, în care se afirmă, printre altele: „Menționăm că jucătorul Popa Dorin a fost trecut pe foaia de arbitraj după terminarea meciului, la poziția 15 (ultima), pentru a putea fi suspendat în locul

lui Olariu. Acest lucru l-a făcut delegatul Dermatei, un anume Crișan, care a fost adus special la locul unde erau și arbitrii, pentru a nu exista dubii în privința caracterelor literelor scrise în foaia de arbitraj.”

La judecată, toate aceste puncte de vedere s-au susținut în continuare, majoritatea dintre ele chiar verbal. Împotriva lor n-au existat decât următoarele mărturii:

1. Cea a antrenorului echipei Dermata, care nu recunoaște substituirea.

2. Cea a jucătorului Olariu, care nu recunoaște nimic.

3. Cea a arbitrilor de centru, Șt. Moldovan, care nu-și prea amintește nimic...

Să facem însă câteva precizări. Dorin Popa, chiar trecut în poziția a 15-a, ca să fie eliminat ar fi trebuit să intre mai întâi în teren. În foaie, arbitru cu pricina menționează că au fost înlocuiți doi jucători de la Dermata, dar nu se spune niciunde cine i-a înlocuit și în ce minut! Mai departe: cînd un jucător de rezervă intră în joc, el prezintă de regulă legitimitatea sa arbitrului de centru, care o viră imediat în buzunar pentru a relua cit mai repede jocul. Or, în declarația scrisă la F.R.F., arbitru moldovan susține următoarele: „La sfîrșitul jocului conducerea echipei Dermata PREZINTĂ (sublinierea noastră!) carnetul jucătorului respectiv susținînd identitatea lui Popa Dorin.” Deci, juniorul Popa nu intrase în joc! El era pe stadionul municipal, la acțiunea organizată de U.T.C. și conducerea liceului din care face parte! Nu ne rămîne însă decît să ne întrebăm de ce n-au fost convocați la judecată și arbitrii de linie V. Gherasim și L. Harașek (Baia Mare), care ar fi putut să aducă o lumină suplimentară cu privire la eliminarea din meciul Dermata — Cimentul. De asemenea, nu mică ne-a fost mirarea cînd am constatat că tuseșterii de la meciul Dermata — Minerul Borșa s-au numit... Șt. Moldovan și L. Harașek!

Ce a hotărît federația? În primul rînd a suspectat întreaga acțiune a asociației sportive Minerul Borșa. A suspectat toate

declarațiile care susțineau contestația, pe care le bănuie de a fi obținute prin rugăminți și anumite insistențe din partea contestatarilor... S-a ajuns pînă acolo încît se bănuie că elevul Popa ar fi fost prezent la acțiunea de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei numai în primele ore ale dimineții, după care ar fi plecat la meci! Cel care ar fi putut să lămurească lucrurile ar fi fost arbitru de centru, dar în privința lui de asemenea nimeni nu poate băga mina în foc. În asemenea condiții, suspectînd pe cei care au reclamat, nu pe cei reclamați, Comisia de competiții și disciplină a hotărît să respingă contestația ca neintemeiată, hotărîre semnată de secretarul general al F.R.F., Ion Alexandrescu. Astfel, rezultatul meciului de la Cluj-Napoca a rămas cel de pe teren, iar Minerul Rodna tot în divizia C.

Pentru final să nu uităm să menționăm că numita comisie a reușit să găsească pînă și un viciu de fond la contestație, și anume că ea a fost depusă în pauza meciului și nu înainte de joc, după cum cere regulamentul. E drept că lucrul acesta s-a observat prea târziu, după ce contestația fusese deja respinsă, fiindcă, altfel, nimeni n-ar mai fi stat de vorbă cu cei din Rodna. Dincolo de toate aceste amănunte, întreaga anchetă e de natură să ne lase un nou gust amar, așa cum se întîmplă prea adesea cînd intrăm între culisele fotbalului nostru. Dacă Minerul Rodna a fost lezată de promovare, lucrul are prea puțină importanță pentru fotbalul românesc și, personal, nici nu ne interesează. Ceea ce e cu adevărat grav este impasul moral prezent destul de des în competițiile naționale, așa cum s-a desfășurat și această poveste din seria X-a a diviziei C. Ca ultimă notare, poate n-ar fi rău să știți cine a fost căpitanul echipei Dermata la meciul imediat următor jocului cu Cimentul. El se numește Valentin Olariu, adică jucătorul impricinat însuși!! Ca o răsplătă, desigur, pentru buna sa comportare...

DUMITRU GRAUR ■

Spionajul industrial, vechi de cînd e lumea

Astăzi, cînd marile întreprinderi se reunesc în cadrul unor conferințe ultra-secrete, se folosește deseori izolarea sălilor respective printr-un cîmp electromagnetic pentru a împiedica funcționarea eventualelor miniemitoare. Au apărut de asemenea consilieri în contraspionaj economic care încearcă în acest fel, sau prin alte metode, să împiedice producerea unor mari pagube. Spionajul industrial modern nu se rezumă numai la furtul formulelor secrete de fabricație. El a depășit domeniul tehnicii intrînd în domeniul economic. Se încearcă să se afle prevederile bugetare, prețul viitoarelor produse, lista piețelor de desfacere etc. Spionajul industrial — ajuns astăzi la această formă — se practică însă de secole. Iată ce-și propune să demonstreze Jacques Bergier, autorul cărții ca „Agenții secreți contra armelor secrete”, „Spionajul industrial” din a cărui evocare publicată în paginile revistei „Historia” reproducem povestea unor spioni de altădată.

Secretul din pălăria prințesei

A fost odată o fermecătoare prințesă și un mare secret. Așa ar putea începe o poveste din „O mie și una de nopți”. De fapt este vorba de o poveste autentică aflată într-una din cronicile chineze. Secretul era cel al mătăsii naturale, iar fermecătoarea prințesă a plecat într-o călătorie în străinătate purtînd o magnifică pălărie cu flori care ascundeau mici viermișori de mătase pe care i-a dăruit amantului său ce era indian. În acest fel mătasea naturală părăsise China! Avem de-a face cu un exemplu clasic de spionaj industrial, vechi de aproape cincisprezece secole și totuși este departe de a fi primul exemplu. Încă din preistorie oamenii au încercat să-și smulgă unii altora „secretele industriale”, iar triburile care au descoperit secretul focului au fost victimele spionajului practicat de triburile mai puțin fericite din acest punct de vedere. Un alt secret — neelucidat nici în zilele noastre, precizează Jacques Bergier —

este acela al modalității de prelucrare a silixului. Tehnicile delicate de prelucrare n-au fost redescoperite decît foarte greu și parțial de către cercetătorii moderni. Există, spre exemplu, un mod de a sparge o placă rectangulară de silix obținîndu-se dintr-o singură dată o spargere a plăcii în cele patru colțuri, porțiunea rămasă intactă avînd forma unei inimi. Nimi de acest fel au fost găsite, și tehnica zilelor noastre le-a reinventat întrucît operația deși foarte delicată a putut fi învățată. Acum zece mii sau douăzeci de mii de ani spionii au căutat și probabil au furat, nu o dată, acest secret. Alți spioni industriali au căutat să descopere — fără succes însă — tehnicile folosite de către cretani în construirea unor complicate și diverse mașinării; spunem, fără succes, căci pentru construirea extraordinarului ansamblu de megaliti de la Stonehenge din Anglia (în care unii văd astăzi o gigantică mașină de previziune a mișcărilor astrale) a fost necesar să fie aduși specialiștii cretani care au deținut vreme îndelungată monopolul acestor tehnici. Lui Dedal, cel mai mare inginer al cretanilor, i-au fost atribuite invenții și descoperiri extraordinare, în diverse domenii: planoare, roboți, metode de înșămîntare artificială, adezivi etc., lucru greu de crezut, Dedal, chiar genial, fiind... un singur om. S-ar putea ca Dedal să fi fost de fapt un fel de denumire-simbol atribuită tuturor celor aparținînd unei anumite școli, în felul cum în epoca noastră se folosește cuvîntul „politehnicieni”. Dedal rămîne un mister de lămurit, ca și nenumăratele secrete industriale ale epocii cuprinse între civilizația cretană și Evul Mediu, secrete căutate, pierdute, găsite.

Proiectilul care a distrus Pisa

Ca o compensație, există numeroase documente asupra unui secret militar, dar în același timp industrial, privind o invenție apărută la Constantinopol: proiectilul incendiar. Începînd din secolul al VII-lea și pînă în secolul al XII-lea s-au făcut numeroase încercări pen-

tru descoperirea acestui secret, numai arabii străduindu-se timp de patru sute de ani pentru a parveni la el, la acest secret pierdut, regăsit, din nou pierdut. Există o versiune aparținînd istoricului englez Gibbon, cum că spionii arabi care încercau să descopere secretul încercau de fapt să recupereze unul din propriile lor secrete, întrucît invenția fusese realizată de către un oarecare Gallinicos locuind la Heliopolis (Siria), fugit din serviciul califului pentru a intra în serviciul împăratului Bizanțului.

Au existat și martori serioși care au văzut această armă specifică epocii, în acțiune. Unul din aceștia povestește că ea era transportată de către o sulită lansată de o enormă praștie și că proiectilul pleca „ca un dragon înaripat, cu o coadă lungă, gros ca un cap de purcel, zburînd cu rapiditatea trînznetului și făcînd un zgomot azurizitor”. În momentul în care proiectilul își atîngea ținta se producea o explozie violentă însoțită de un nor de fum negru. După dispariția fumului, o flacără se propaga în toate direcțiile, atît pe verticală cît și lateral și în jos. Încercarea de a înăbuși flacără cu apă era ineficace și numai nisipul, oțetul și urina o atenuau.

Timp de patru secole, eforturile spionajului industrial din toate țările au fost concentrate asupra proiectilului incendiar. Italienii în special după distrugerea Pisei la sfîrșitul secolului XI au făcut totul pentru a afla secretul, dar nu s-au putut apropia de el. După lungi eforturi, musulmanii au reușit să

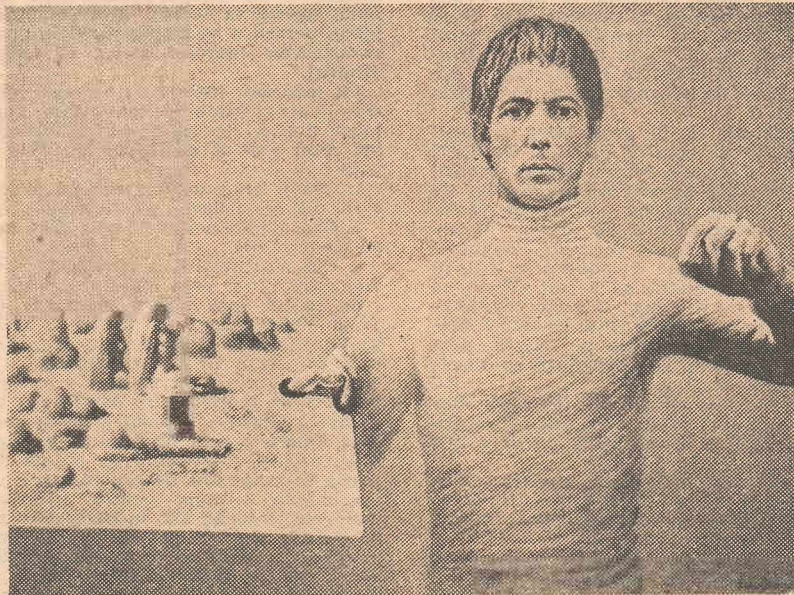
fure secretul și să-l utilizeze în timpul cruciadelor, dar apoi... el s-a pierdut din nou. N-a mai fost regăsit! Tot ce se știe este că în compoziție intrau un derivat al petrolului, pucioasă și rășină de pin. S-a comparat proiectilul incendiar cu napalmul, dar proprietățile nu sînt aceleași. Pentru a fabrica un proiectil incendiar modern ar fi necesar să se adauge o specie de napalm pe bază de sodiu metallic. Dar este îndoielnic că tehnicile epocii, chiar dacă am admite că alchimiștii au deținut secrete extraordinare, permiteau fabricarea industrială a sodiului metallic, care nu poate fi preparat decît prin electroliză. S-a încercat să se dea o altă explicație și anume că alchimiștii ce au inventat proiectilul incendiar reușiseră să extragă fosforul ce se aprindea în contact cu apa. Sigur că asemenea procedee se pot utiliza, ca asemenea compuși se pot obține, dar este improbabil că odată obținuți, în condițiile Evului Mediu, ei puteau fi izolați, purificați și preparați industrial.

Compoziția proiectilului industrial a fost păstrată secretă, am putea spune cu gelozie. În felul acesta teroarea inamicilor a fost mărită și prelungită prin ignoranța lor și prin elementul surpriză. Am moștenit această ignoranță și din păcate nu putem trimite spioni în trecut. Secretul proiectilului incendiar a fost altădată păstrat cu tot ațta grijă ca cel al bombei atomice... sau al prafului de pușcă.

FURNEA ■

„Pe toți ne privesc problemele obștii,
ale țării și ale planetei întregi”

• Pictorul Sabin Bălașa s-a născut la 17 iunie 1932 în Dobriceni (Olt) • Absolvent al Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu” • Prezent cu lucrări de o deosebită valoare în toate expozițiile colective la nivel național, ca și în multe din străinătate, paradoxal însă, n-a deschis nici o expoziție personală, între altele și din pricină că lucrările i-au fost achiziționate din atelier • La Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași și Muzeul Militar Central a realizat câteva picturi murale de mare forță a viziunii și expresiei • Este, totodată, autorul unor filme unice în domeniul animației, lui datorându-i-se o specie nouă, așa-numita cine-pictură • Cucerește numeroase premii în țară și străinătate pentru pictură și film de animație • Este laureat al Festivalului național „Cintarea României”.

— Sabin Bălașa, cine vă știe tablourile poate crede că în permanență cunoașteți o stare de bucurie cum nu îi este dat oricui s-o afele. Există în lucrările dumneavoastră atita armonie, atita pace, atita tinerețe și fericire incit este imposibil să-ți inchipui că autorul lor a știut vreodată ce este îngrijorarea și tristețea. Așa să fie?

— Așa să fie dacă vrei, dar de fapt lucrurile stau cu totul altfel. Poate că opera mea stă sub semnul calmului și beatitudinii, dar eu personal nu sînt un om lipsit de dramatism. Oricînd pot dovedi cu schițele mele, cu lucrări neterminate, că o altă operă a mea ar fi putut să ființeze. M-am cenzurat dur. Am avut citeodată săptămîni întregi cînd eram obsedat și nu desenam decît vietăți primare, monștri, familii fericite care trăiau pe bombe, copii care se jucau cu bombe în timp ce toată lumea își vedea liniștită de treburi...

— Ca în ÎMPĂRĂTUL MUȘTELOR, romanul lui William Golding.

— Exact. De fiecare dată în lucrările mele pe care le socotești, ca și alții, că stau sub semnul echilibrului — dacă le privești mai atent nu se poate să nu observi o anumită tensiune chiar și așa cum sînt acum — au existat violență, și ură, și durere pe care însă le-am eliminat treptat spre sfîrșitul lucrării.

— Nu aveți curajul să le vedeți înfățișate pe pînza?

— Nu de asta. Dimpotrivă, aveam curajul să mă confrunt cu ele și să le înving. Mi-am spus întotdeauna că omenirea trebuie incurajată. Că este destul de amărăciune pe această planetă pentru ca s-o mai arăt și eu. În lucrările mele omenirea trăiește într-o lume mai dreaptă și mai bună, fără să fie amenințată de pericole. Însă pînă cînd ajung să aștern pe pînza un astfel de tablou care ție și se pare probabil idilic, prin cîte a trecut autorul...

— Infățișînd omenirii un chip la care ea mai mult aspiră, fiind mai luminos decît în realitate, nu credeți că amăgiți, că oferiți iluzii?

— Dacă mi-aș încheia opera acum nu mi-aș socoti nici pe departe misiunea de artist terminată. Vă spun cu sinceritate la amîndoi (adică mie și poetului Nicolae Stoian care a fost de față la dialogul purtat cu prietenul său, Sabin Bălașa, intervenind deseori în discuție — n.a.): presimt că în viziunea mea de pictor se vor produce schimbări esențiale, care vor completa ce am făcut pînă acum. Înainte de a deveni un confort pentru mine, pictura mea a devenit un confort pentru alții. Or, asta e un semnal că lucrurile nu mai pot continua la fel.

— Sinteți un răsăfat al publicului. Asta vă îngrijorează?

— Nu. E un lucru meritat. Oamenii ne iubesc cînd îi iubim și noi.

— Ce loc acordați visului în creația dumneavoastră?

— Un loc foarte important. El este punctul de plecare al uriașei capacități umane. Întîi visezi. După aceea dorești ca visul tău să devină realitate. După aceea îl organizezi, îi dai viață, îl transformi în realitate. Omenirea și-a îndeplinit treptat toate visele și nu a renunțat la realizarea nici unuia dintre ele.

— Ce vis ați vrea să vi se realizeze?

— Să văd omenirea ajungînd la acea zi în care să scape de robia mijloacelor și să le supună scopurilor existenței.

— Am văzut în atelierul dumneavoastră un AUTOPORTRET care vă definește extraordinar opera. Păreți că tocmai ați sosit de pe un tărîm fabulos, că purtați solia unei civilizații de pe o planetă îndepărtată.

— Sau poate, dacă te uiți din nou mai atent, un mesaj al civilizației de pe planeta pe care trăim.

— Se poate spune și așa. Dar trebuie să recunoașteți că totuși e vorba de ceva straniu în tabloul acesta. Se pot recunoaște elemente din lumea inconjurătoare. Dar organizate altfel, așa cum se întîmplă și în alte lucrări ale dumnea-

voastră. M-ar interesa să-mi vorbiți despre raportul dintre realitate și opera de artă.

— Lucrurile sînt foarte complicate și n-am de gînd să mă erijez într-un specialist atoateștiutor. Nu pot să vorbesc decît despre ce am aflat prin truda mea. Sînt sigur că eu înfățișez realitatea socială cînd relev adevărul social, adevărul societății noastre. Autoportretul meu este plasat în mijlocul oamenilor care îl privesc. Ei fac parte din opera mea, i-am prevăzut, i-am văzut. Adevărul e că noi sîntem plasați în mediul nostru, pe o planetă întreagă. Știm acest lucru în vremea noastră. Tot ce fac trebuie să poarte deci amprenta epocii mele. Rafael trăia sub un cer populat cu îngeri. Noi trăim sub un cer cosmic. În Renaștere, fondurile brune indicau tocmai un mediu închis, strîmt. Astăzi, albastrul, care e lumina cea mai îndepărtată, ne prezintă pe noi, oamenii care am ajuns să zburăm în spațiul cosmic.

— E vreo legătură între albastrul dumneavoastră și cel voronețian?

— Nici una directă, ca inspirație nemijlocită. Albastrul meu e din Miorița și din Eminescu, adică din matricea noastră spirituală. Primul meu pas însemnat l-am făcut atunci cînd mi-am dat seama că arta românească nu începe cu Aman, cum învățam la școală, ci că este mult mai veche, din vremea Mioriței și a Meșterului Manole. Și-acum — nu mi-e rușine s-o mărturisesc — citesc basme. Totdeauna sînt tulburat cînd citesc Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte (ceva atît de adînc rar s-a scris în literatura noastră).

— Cum acționează istoria asupra dumneavoastră?

— Istoria este un organism și îmi simt funcția în acest organism. Locul meu cel dintîi nu e la șevalet. Ci în această istorie, în acest prezent, în această lume. Mă simt o parte din organismul viu al acestei istorii și știu că

și de veghea, de funcționalitatea mea depinde viața lui.

— Opera acționează asupra creatorului?

— În lupta cu mine însumi — de fapt cea mai grea luptă pe care am purtat-o — dacă nu aveam îndrăzneala și tenacitatea de parcă aș fi fost în fața unui adversar, pierdeam cursa cea mai importantă. Oamenii ne așteaptă realizați, nu trebuie să se chinuie cu noi. Lupta cu pînza a fost mai ușoară decît lupta pentru formarea mea ca om.

— Între morala creatorului și morala artei există o deosebire?

— Oricînd pot să demostrez lumii că o lichea nu poate crea o operă de valoare.

— La ce rigori ale artei ați putea renunța?

— La nici una.

— Ați trăit ca artist în ultima vreme un eveniment cu semnificații deosebite?

— Da. Cu prilejul expoziției finale din cadrul Festivalului național „Cintarea României”, noi, artiștii plastici, am avut o întîlnire cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care și-a exprimat prețuirea pentru munca noastră. Dar totodată ne-a spus că în operele unor artiști care trăiesc într-o țară independentă, în România de azi, trebuie să fie mai puțină modestie în raport cu potențele artistice ale creatorilor. Că trebuie mai mult curaj în operele noastre, mai multă diversitate, o mai atentă scrutare a dimensiunilor noastre spirituale. Curaj și libertate pe care artiștii le au, ca oricare alți cetățeni ai țării. Mai există însă unii care subapreciază publicul și își cheltuiesc timpul cu selecționări și comisii, în loc să creeze opere durabile, expresie a spiritualității românești. Este firesc, a spus secretarul general al partidului, ca artiștii să răspundă ei înșiși în fața istoriei și po-

porului, cu conștiința lor. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a inițiat o mare expoziție în această toamnă care să fie deschisă tuturor în mod democratic, fiecare artist fiind prezent cu acele lucrări care îl reprezintă cel mai bine. Cea mai bună comisie este conștiința noastră politică și patriotică.

— Asupra artistului apasă acum o responsabilitate sporită.

— Nimeni nu-ți mai poate găsi vreo scuză. Te arăți exact așa cum ești.

— Și cum e Sabin Bălașa?

— Eu neg tot ceea ce distruge omul. Am o dragoste severă (pentru că adevărata dragoste e totdeauna severă) pentru semenii mei. Dacă stau și mă gîndesc bine, toată opera mea e împotriva tuturor dezastrelor de felul celor de la Hiroșima.

— Dar...

— Încă o clipă. Cred în triumful omului. Ai văzut, natura a creat și monștri. Dar ei, dinozaurii, de pildă, n-au supraviețuit. Omenirea încă mai tirăște după sine amintiri de coșmar. Mai rostește nume de personaje ale istoriei care și-au făcut din crimă și umilirea semenilor un titlu de glorie. Însă nu acești monștri umani înseamnă istoria planetei, deși uneori au înriurit-o în mod nefast. Cred într-o zi în care lumea va arăta ca în pinzele mele. Senină, armonioasă, cuprinsă de pace.

— Pentru asta ar trebui să-și uite trecutul. Ar fi oare bine?

— Nu. N-ar fi bine. Pentru că s-ar putea întîmpla să se repete la un moment dat vechile erori.

— Dar nu va fi plictisitoare o lume fondată numai pe bunăte și fericire?

— După atîtea mii de ani în care omul a fost batjocorit, a fost supus opresiunilor de tot felul, după ce i s-a răpit în repetate rînduri dreptul de a-și exercita înalta sa menire, nu crezi că n-ar strica puțin liniște, puțin echilibru, cu orice risc, chiar și cu acela de a ne plictisi? Măcar o mie de ani.

— Poate să fie și mai mult.

— Arta mea e militantă. Scrie te rog asta.

— Nici o grijă.

— Țin s-o scrii pentru că prea socotesc unii că m-am confundat în ambianța unor mealegruri imaginare, de unde nu mai văd nimic din ce se petrece în jurul meu. Ei bine, sînt un om care vede și știe ce înseamnă epoca noastră. Cine nu e impresionat de ceea ce vede pe lume e un infirm.

— Care ar fi una dintre erorile săvîrșite în lumea contemporană?

— Ideea unora că a trăi bine înseamnă a trăi adevărat. Dar asta nu este echivalent. Întotdeauna efortul uman, revoluțiile s-au făcut pe lume pentru a trăi drept și adevărat și nu pentru a trăi mai îndestulat, a ne îmbuiba. Ideea aceasta, de esență mic-burgheză, se face uneori simțită și la noi. Dar ea e de import, străină nouă, străină de viața străbunilor noștri care au dorit întotdeauna nu să trăiască în îmbuibare, ci omeneste, în curățenie morală.

— Dar ce înseamnă a trăi adevărat?

— A trăi la nivelul gîndului. A profita din plin de privilegiul de a te fi născut om, adică o conștiință.

— Mi-ați cam contrazis impresia pe care o aveam că sinteți un om senin.

— La mine e obsesivă ideea artei țării lumii.

— Dar este de-ajuns ca un artist să mediteze asupra lumii numai prin mijloacele specifice artei lui?

— Nu. Cu siguranță că nu. Pe toți ne privesc problemele obștii, ale țării ca și ale planetei întregi. Și orice om conștient trebuie să lupte pentru salvarea omului. Cu orice mijloace. Cum și-am mai spus: eu cred în triumful omului. Eu cred că omenirea va cunoaște într-o zi bucuria imensă pe care și-o dorește de veacuri și pentru care s-au jertfit atîția. N-am nici o îndolală că Pămîntul va deveni o planetă fericită.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (L. Nițescu - 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu - 16 06); știință (Tudor Octavian - 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbuș - 16 18), scrisori (Marga Nedelea - 17 87); publicații comentarii (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu - 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza - 17 86); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Stoian - 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef - 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU